

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 458

Poznań, czwartek dnia 3 października 1929

Rok XXIV

Śmierć Stresemanna

Śmierć niemieckiego ministra spraw zagranicznych dr. Gustawa Stresemanna jest wypadkiem dużego znaczenia. Jest ona niespodzianką, mimo, iż ogólnie wiadano, iż stan jego zdrowia jest od dłuższego czasu zły. Dla Niemiec jest to ciężka strata.

Minister Stresemann jest właściwym twórcą i wykonawcą polityki, która od dłuższego czasu prowadziła Niemcy od jednego sukcesu do drugiego. Stresemann doskonale zorientował się w powojennym układzie stosunków i nastrojów w Europie. Znaczącą w swojej praktyce doskonale zagadnienia gospodarcze i mając styczność z odnośnymi kołami, postanowił oprzeć politykę niemiecką na hasła ekonomicznej odbudowy Europy, zyskując tem samem sprzymierzeńców w silnych kołach gospodarczych nie tylko własnego kraju, ale i zagranicy. Jednocześnie wyzyskał Stresemann doskonale prądy antywojenne na całym świecie. Zmęczenie wojną było może większe jeszcze w niektórych krajach sprzymierzonych — jak np. w Francji, — niż w Niemczech. Stresemann zrozumiał, iż akcentowanie dążeń odwetowych i militarystycznych musi w tych warunkach zwrócić opinię całego świata przeciwko Niemcom — i doprowadzić do bezwzględnej zastosowania wszystkich sankcyj, jakie przeciwko Niemcom przewidywał traktat wersalski. Natomiast uderzenie w ton pokojowy i zgodny, zaakcentowanie wspólności dążeń niemieckich z dążeniami całego cywilizowanego świata, zmierzającego do uniknięcia za wszelką cenę powtórzenia się katastrofy z roku 1914, musiało w krótkim czasie wywołać wielki przewrót w opinii światowej na korzyść Niemiec, i to tem szybciej, im bardziej narody europejskie, pragnące pokoju, były zmęczone i skłonne do chwycenia się nawet pozorów pokojowych, byle uzyskać odprężenie psychiczne.

Stąd to Stresemann skierował z całą energią politykę niemiecką na tory pokojowe. Wkrótce też stanął przed zdziwioną przyjemnie Europą w roli „uczciwego kupca”, który zbankrutował, stara się jednak płacić swoje długi, a prosi tylko wierzycieli o pomoc w tej trudnej dla niego sprawie, o możliwe ulgi, dopuszczenie go znowu do ich grona oraz o tak daleko idące uwolnienie jego przedsiębiorstwa z pod sekwestru, ażeby mogło znowu odrzucać dochody i stać się wypłacalne.

Przeprowadzenie tej polityki nie było dla Stresemanna łatwe. I mniej on tu nawet napotykał trudności zagranicą, niż w Niemczech samych. Kto zna stosunki niemieckie, kto uświadamia sobie rzeczywiste nastroje niemieckie, ten naprawdę podziwiać musi energję, z jaką Stresemann zdołał narzucić swoją politykę narodowi niemieckiemu. Czynił to prośbą i groźbą, rozumnie tłumaczył ją poufnie, dla szerokich mas wyliczał uzyskane sukcesy w mowach i artykułach, acz czynił to niechętnie, zdając sobie sprawę z tego, iż szkodzi tem samem swojej polityce na zewnątrz. Niedawno jeszcze Theodor Wolff ogło-

Młodzi!

Dzień 6 października r. b. będzie dniem ważnym dla przyszłości naszego miasta, tego miasta, w którym żyjemy i pracujemy, które darzymy przywiązaniem i miłością, pomni licznych węzłów, jakimi jesteśmy z niem związani.

Ale tegoroczne wybory do rady miejskiej Poznania znaczeniem swem daleko wybiegają poza jego granice. Cała Polska oczekuje, że Poznań nie spocznie na laurach po Powszechnej Wystawie Krajowej, lecz, że nadal będzie świecił przykładem innym miastom i całemu krajowi przez swą przedsiębiorczość, wzorową organizację pracy, ciągły pęd do doskonalenia się. Cała Polska oczekuje, że z naszej właśnie ziemi, której ośrodkiem duchowym i gospodarczym jest Poznań, wyjdzie ożywczy prąd odrodzenia narodowego, który zmiecie wszystko zło i da ojczyźnie prawdziwą wielkość i potęgę.

Wybory, które odbędą się w dn. 6 października, muszą wszystkim pokazać, że w Poznaniu żywiły narodowe stanowią przynajmniej większość, że nadzieje rodaków naszych z innych stron Polski nie są tylko złudzeniami. Muszą one także sprowadzić do rady miejskiej ludzi, których gospodarka będzie nadal wzorem dla całej Rzeczypospolitej.

Jedynie lista nr. 10

Narodowego Obozu Gospodarczego daje nam rękojmię, że oba te postulaty będą wypełnione.

Młode pokolenie, które coraz liczniej garnie się pod sztandary obozu narodowego, które ze wstrętem odwraca się od demagogji klasowej komunistów, socjalistów i cizakowców oraz od obłudy obozu „sanacyjnego”, całą siłą musi poprzeć listę Narodowego Obozu Gospodarczego.

Na liście tej znajdują się także wybitni przedstawiciele narodowego ruchu Młodych z różnych warstw społecznych. Będą oni niewątpliwie pożytecznymi pracownikami w przyszłej radzie miejskiej, w której zasiądą razem ze starszymi, doświadczonymi działaczami, znajdującymi się na naszej liście. Będą oni bronili interesów młodego pokolenia zarówno inteligentkiego, jak kupieckiego, rzemieślniczego i robotniczego.

Nasz świeży zapał i energia muszą się walcnie przyczynić do jej zwycięstwa. Pomagajmy więc w pracy wyborczej, oświecajmy obalających, zwalczajmy komunistów i socjalistów, „sanatorów” i cizakowców, wysoko dzierżąc ideę katolicką i narodową.

W dniu 6 października oddajmy wszyscy głosy na listę nr. 10

Nagły zgon Stresemanna

Śmierć nastąpiła dziś rano wskutek ataku apoplektycznego

Berlin, 3. 10. (PAT.) Dziś rano o godz. 5.25 zmarł na atak serca niemiecki minister spraw zagranicznych dr. Stresemann.

Berlin, 3. 10. (PAT.) Dr. Stresemann, który wczoraj przez cały dzień mimo niedyspozycji brał udział w naradach w związku z groźącym przesileniem gabinetowem, doznał o godz. 12 w nocy ataku apoplektycznego. Atak ten był tak silny, że cała prawa strona klatki piersiowej została sparaliżowana. Mimo to lekarze spodziewali się, że uda się min. Stresemannemu utrzymać przy życiu. O godz. 5.25 nad ranem nastąpił atak sercowy, któremu min. Stresemann uległ.

Berlin, 3. 10. (PAT.) Od pierwszego ataku dr. Stresemann stracił przytomność. Lekarze oczekiwali od dłuższego czasu tego wypadku, który obecnie nastąpił.

W ostatnich dniach min. Stresemann wskutek przeziębienia pozostawał w łóżku. Wczoraj zjawił się w godzinach południowych w Reichstagu celem wzięcia udziału w posiedzeniu frakcji ludowej i wygłosił dłuższą mowę. Zona jego wraz z dwoma synami czuwała przez całą noc u łóżka chorego.

Życiorys Stresemanna

Berlin, 3. 10. (Radjo wł.) Minister Stresemann żył 52 lata.

Urodził się w Berlinie, studiował prawo i nauki państwowe. Po ukończeniu studiów pracował w organizacjach go-

spodarczych. W roku 1907 został wybrany poraz pierwszy do Reichstagu jako przedstawiciel stronnictwa narodowo-liberalnego. Został później człon-

(w.)

Berlin, 3. 10. (Radjo wł.) Jak wynika z zeznań lekarzy, Stresemann jeszcze wczoraj czuł się dobrze, tak, że jego lekarz domowy, jakkolwiek z zastrzeżeniami, pozwolił mu ostatecznie na jego natarczywe prośby na wyjazd do Hagi.

Jeszcze wczoraj wieczorem minister czuł się tak dobrze, że nikt nie mógł przypuszczać tak szybkiego końca. O godz. 11 wieczorem nastąpił pierwszy atak apoplektyczny, którego następstwem była zupełna utrata przytomności. Atak ten był tak ciężki, że można było przewidywać dalsze uderzenia krwi. Z tego powodu profesorowie dr. Kraus i dr. Zandek pozostali przez całą noc przy łóżku chorego. O godz. 16 rano, po ciężkim ataku apoplektycznym nastąpiło zaparcie oddechu, które spowodowało śmierć.

Według opinii prof. Zandeka liczyć się z tem należało już od dwóch lat.

Narodów, i to na miejsce stałe. Locarno, Haga, zmniejszenie świadczeń niemieckich, ewakuacja Nadrenji. . .
Wiemy oczywiście, co sądzić o szczerości układowej polityki Stresemanna. Były chwile, w których natura jego wybuchła, jak np. w Genewie podczas słynnego uderzenia pięścią w stół w łoku

przemówienia ministra Zaleskiego. Przymównano go do Bismarcka — pod niejednym względem słusznie. Nie był to jednak Bismarck po zwycięstwie, ale Bismarck zwyciężony, i dlatego „pokojowy”. Było mu w tej roli niewątpliwie duszno i źle — ale wytrwał w niej, mimo zarzutów i kampanji przeciwko jego polityce, która w ostatnich czasach specjalnie znowu silnie przybrała rozmiary. Czy znajdzie się po nim następca, któryby z równą energją i zrezygnacją umiał zamaskować zaborcze instynkty narodu niemieckiego, czas okaże. Naród ten stracił w nim w każdym razie jednego z najumiejętniejszych i najwybitniejszych swych polityków, człowieka, który w niezwykle trudnych warunkach potrafił zlikwidować najgroźniejsze dla Niemiec skutki przegranej wojny. J. D.

Baczność!

Na stronie trzeciej znajdują Czytelnicy kartki wyborcze. Prosimy je wyjąć starannie i podać w czystym stanie znajomym i sąsiadom, którzy „Kurjera Poznańskiego” nie abonują i kartek wyborczych z numerem 10 jeszcze nie posiadają.

Należy przy tej sposobności wyjaśnić doniosłość wyborów, znaczenie listy 10 Narodowego Obozu Gospodarczego i wezwać znajomych i sąsiadów, by w niedzielę udali się do lokalu wyborczego możliwie w godzinach porannych, od 9 począwszy. Wówczas będą mogli szybko głos oddać. Zwrócić należy uwagę, że głosowanie trwać będzie tym razem tylko do godziny 5 po poł. Kto się spóźni, nie będzie już mógł głosować.

Nadmieniamy, że głosowanie odbędzie się według numerów, t. zn., że głosować będziemy na numer 10, a nie na nazwisko p. Witolda Hedingera. Odsosne rozplakatowane ogłoszenie komisji wyborczej jest niesłuszne i dozna korektury.

Komitet wyborczy Narodowego Obozu Gospodarczego uprasza pp. obwodowych o przybycie raz jeszcze do lokalu przy św. Marcynie 65 celem odebrania reszty odezów i otrzymania dalszych instrukcyj. Uprasza się też pp. obwodowych, by na odezwach wypisali lokal wyborczy, w którym wyborca ma głosować.

Powstańcy i wojacy!

Przestrzegamy powstańców i wojaków, zamieszkałych w mieście naszym. Frontowy bowiem kandydat listy Ch. D. i N. P. R. numer 7, p. Tylczyński, rozesłał do nich „okólnik”, w którym im powiada m. in.: „Głosować Wam wolno tylko na te listy, na których są Wasi druhowie współpowstańców reprezentowani”, poczem jako na „nasze zebrania”, t. zn. zebrania powstańców i wojaków, wzywa na zgromadzenia wyborcze listy numer 7.

Jest to niesłychane nadużycie frontowego kandydata listy nr. 7, przed którym przestrzegamy wszystkich powstańców i wojaków, przeciwnych wyzyskiwaniu ich organizacji dla celów partyjnych i osobistych.

Zebrania listy nr. 7, na które p. Tylczyński wzywa powstańców i wojaków, odbędzie się dzisiaj o godz. 7 przy ulicy Sniadeckich 13 (dla Huggera), przy ul. Kilińskiego 15 (dla Wildy), przy św. Marcynie 40, na Ratajach u p. Przybeckiego i na Winiarach w sali Kotlińskiego, — jutro zaś w Głównie w „Wielkopolsce”.

Wolno czy nie wolno?

Przy ostatnich wyborach do Sejmu oddano w Poznaniu coś dwadzieścia tysięcy kartek na listę komunistyczną, nie mówiąc o pięciu i pół tysiąca głosów rzuconych na listę socjalistyczną. Można z tego wnosić, że szósta część ludności stolicy Wielkopolski jest komunistyczną i socjalistyczną. Rzecz jasna, że tak nie jest.

Listę komunistyczną, a także socjalistyczną, popiera niewątpliwie pewien szereg uświadomionych zwolenników. Znacznie większy jest zastęp wyborców otumanionych, albo podrażnionych niepowodzeniem osobistym, brakiem pracy albo mieszkania, lub drożyzną. Zdają oni sobie nawet sprawę, że w ten sposób nie zmieniają swego położenia, owszem, może nawet pogorszą, zmniejszając sprawność np. rady miejskiej. Pragną jednak w ten sposób wyładować swoje uczucie krzywdy, a czasem nawet złego humoru.

Jest to fatalna metoda postępowania, bo rozbija jedność obywatelską i rozczuchwala żywioły rewolucyjne. Wielu z postępujących tak niebezpiecznie mniema, że, czyniąc to, zostaje się w zgodzie z sumieniem narodowym i katolickim.

Dlatego warto przypomnieć katolikom m. Poznania w przeddzień wyborów do rady miejskiej, jak w tej kwestii rozstrzyga Kościół katolicki:

1. Papież Pius XI wezwał w przemówieniu na Boże Narodzenie 1924 r. rządy państw: do „połączenia swych wysiłków, by oddalić od siebie i od swych ludności straszliwe spustoszenia, które imi zagraża nieuchronnie socjalizm i komunizm...”

2. List pasterski Episkopatu Polski tak przed wyborami do Sejmu pisał o komunizmie:

„...Komunizm, który zagraża dzisiaj światu, zagraża i nam, bo w sąsiedztwie jego żyjemy... Komunizm wypowiedział wojnę Bogu, walczy z Imieniem Bożym, wypędza Chrystusa z państw, narodów i publicznego wychowania, niszczy węzły rodzinne, szerzy wyuzdanie obyczajów, gwałci osobistą wolność, wolnych obywateli zamienia w niewolników. Moralne te i duchowe choroby szerzone są przez tych wszystkich, którzy w łzach Ustawodawczych i poza nimi walczyli i zwalczają Kościół, którzy przez odszczepieńcze prądy religijne szerzą rozkład ducha, jedność religijną u wierzących niszcza. Sprzyja też szerzeniu się tej zarazy wszelkie rozluźnienie obyczajów, każdy zanik zdrowego poczucia prawa, sprawiedliwości i obowiązku, każde osłabienie węzłów rodzinnych, wszelkie niszczenie zdrowych ognisk moralnych i każde popieranie złych i niezdrowych...”

Do tych słów należy dodać, że socjalizm jest szkołą komunizmu, mimo, że napozór istnieje walka między socjalizmem a komunizmem.

3. Ks. biskup Łukomski, arcybiskup łódzki wydał po wyborach do Sejmu list pasterski, który podniósł na duchu katolików, a wywołał prawdziwy szal nienawiści i wściekłości w obozie socjalistycznym i komunistycz-

nym. Stanowczy swój krok ks. Biskup uzasadnił tem, że Sejm nie zajmuje się tylko sprawami doczesnymi, ale „uchwala ustawy, wnikające w działalność kościelną i katolicką”. To samo można stwierdzić w pracy rady miejskiej; również i ona ma częstą i bliską styczność z sprawami kościelnymi i katolickimi.

Głosowanie na komunistów i pokrewne im kierunki nazwał list pasterski zgorznięciem i zagroził opornym najcięższymi karami kościelnymi.

4. Ks. Kardynał Dubois, zmarły arcybiskup Paryża, w takie się na ten temat odezwał słowa:

„Uwaga wszystkich jest skierowana szczególnie na niebezpieczeństwa, na które społeczeństwo i Francja samą narażają postępy komunizmu... Jako biskup, uważamy wszystkich naszych diecezjan katolików, jako braci, których duchowe potrzeby Opatrzność powierzyła naszej trosce... Jako Francuz, nie możemy zamknąć oczu na niebezpieczeństwa, które nam grożą, może rychło jeśli nie będziemy czujni, metody i nauki, które zresztą już gdzieś indziej pokazały co znaczą: przewrót krwawy, spustoszenia bez liku, straszliwą nędzę materialną i moralną... Czy ogół zdaje sobie dobrze sprawę z bezwzględnej szkodliwości zasad bolszewickich?...”

Ułatwić zadanie komunizmowi, na jakimkolwiek stopniu, znaczy pracować przeciw Francji. Niechaj sojusznicy komunizmu mają się na baczności! Są oni, może nawet mimowoli, sprawcami przewrotów nawet krwawych. Wielka jest ich odpowiedzialność. Przzywyczącą oni swoich własnych zwolenników do pojęcia przewrotu uważanego za konieczny, do widoków gwałtu dla dobra narodu. Jakże to błąd i jaka zbrodnia!... Niestety w walce pokojowej, w tem dobrem zmaganiu się o prawdę, o ład, o kraj, Kościół zdany jest na swoje tylko własne siły i swoje tylko zasoby... Nic nie powstrzyma gorliwości duchowieństwa w dalszym prowadzeniu, na tym gruncie niewdzięcznym, twardej pracy cywilizacji ewangelicznej, z której korzyść wyniesie nie tylko Kościół, zyskując wiernych, ale i Francja, znajdując dzieci karne i obywateli oddanych...”

Oto mała wiązanka orzeczeń jasnych a dla katolika obowiązujących.

Żadną miarą i pod żadnym warunkiem nie wolno katolikom głosować na listę komunistyczną (nr. 3 t. zw. Blok Jedności Robotniczej) oraz na listy socjalistyczne (nr. 2 P. P. S. oraz nr. 12 P. P. S. dawn. Frakcja Rewolucyjna).

Sprzeniewierza się również sprawie wyborca, który z obojętności czy lenistwa nie oddaje głosu, ułatwiając w ten sposób zwycięstwo list szkodliwych.

Wyborcy, narodowo i religijnie uświadomieni, rozpatrzą się dobrze między kandydatami i zaufają tym, którzy dają rękojmię, że dopilnują rzetelnie spraw religijnych i narodowych.

Rękojmię tę daje lista Narodowego Obozu Gospodarczego, oznaczona numerem 10.

Listy na prowincji, na które należy głosować

Już tylko parę dni dzieli nas od terminu wyborów do rad miejskich w województwach poznańskim i pomorskim. Do wszystkich czytelników i przyjaciół naszego pisma na prowincji zwracamy się z gorącym apelem, by w dniu 6 października oddali swe głosy:

W WOJEWÓDZTWIE POZNAŃSKIM

w Bojanowie na listę polską nr. 2,
w Budzynie na listę Obywatelską nr. 1,
w Buku na listę Obywatelską nr. 2,
w Bydgoszczy na listę Obywatelskiego Komitetu Gospodarczo - Kulturalnego nr. 7,
w Chodzieży na listę Obywatelsko-Gospodarczą nr. 5,
w Czarnkowie na listę Obywatelską nr. 3,
w Czempiniu na listę Obywatelsko-Narodową nr. 2,
w Fordonie na listę Zjednoczonych Stronnictw Narodowych nr. 4,
w Gębicach na listę nr. 1 z p. Bratkowskim na czele,
w Gnieźnie na listę Narodowego Bloku Gospodarczego nr. 5,
w Gostyniu na listę Wyborczego Komitetu Obywatelskiego nr. 1,
w Grodzisku na listę Narodowo-Gospodarczą nr. 1,
w Inowrocławiu na listę Narodowego Komitetu Gospodarczego nr. 3,
w Jarocinie na listę Klubu Gospodarczo - Obywatelskiego,

w Jutrosinie na listę Obywatelską nr. 1,
w Kępnie na listę Bloku Gospodarczo - Obywatelskiego nr. 2,
w Klecku na listę Związku Gospodarczego nr. 3,
w Kobylinie na listę Obywatelską nr. 4,
w Koronowie na listę Obywatelskiego Bloku Gospodarczego,
w Kostrzynie na listę Obywatelsko-Narodową nr. 3,
w Kościanie na listę Narodowego Komitetu Wyborczego nr. 3,
w Kórniku na listę Zjednoczenia Katolicko - Narodowego,
w Krobilu na listę nr. 1 z p. Maciejem Urbanem na czele,
w Lesznie na listę Narodowego Obozu Gospodarczego nr. 3,
w Margoninie na listę narodową z ks. prob. Napiętkiem,
w Mogilnie na listę Narodowo - Obywatelską nr. 2,
w Mosinie na listę Zjednoczonych Towarzystw m. Mosiny nr. 1,
w Nowem Mieście nad Wartą na listę nr. 1,
w Obornikach na listę Narodowego Komitetu Wyborczego nr. 3,
w Odolanowie na listę nr. 6 Narodowego Obozu Gospodarczego,
w Opalenicy na listę Obywatelsko-Narodową nr. 3,
w Ostrowie na listę Bloku Obywatelskiego nr. 5,
w Ostrzeszowie na listę Komitetu Obywatelskiego nr. 4,

w Pakości na listę Obywatelską nr. 2,
w Pleskach na listę Obywatelską, w Pleszewie na listę Narodowego Bloku Gospodarczego nr. 5,
w Pobiedziskach na listę Obozu Narodowo - Gospodarczego nr. 2,
w Pniewach na listę Narodowego Bloku Obywatelskiego nr. 4,
w Rawiczu na listę narodową nr. 4,
w Rogoźnie na listę Obywatelską nr. 1,
w Rychtalu na listę Bloku Narodowo - Polskiego,
w Sierakowie na listę Obywatelską nr. 2,
w Strzelnie na listę Bloku Gospodarczego nr. 2,
w Swarzędzu na listę Obywatelską nr. 3,
w Szamocinie na Zjednoczoną Listę Polsko-Obywatelską nr. 4,
w Szamotułach na listę Narodowo-Obywatelską nr. 2,
w Szubinie na listę Obywatelską nr. 3,
w Śmiglu na listę Ogólnego Bloku Gospodarczego nr. 1,
w Środzie na listę Narodowo-Gospodarczą nr. 3,
w Trzemesznie na listę narodową nr. 1 z ks. proboszczem Kowalskim na czele,
w Ujściu nad Notecią na listę obywatelską nr. 2,
w Wągrowcu na listę Zjednoczenia Gospodarczo - Obywatelskiego nr. 2,
w Witkowie na listę Komitetu Narodowo-Obywatelskiego nr. 2,
w Wolsztynie na Narodową Listę Obywatelską nr. 3,
w Wronkach na listę Obywatelskiego Komitetu Gospodarczego,
w Wrzesni na listę Koła Obywatelsko - Gospodarczego nr. 4,
w Zbąszyniu na listę Bloku Obywatelsko - Gospodarczego nr. 2,
w Zdunach na Zjednoczoną Listę Polską,

w Żninie na listę Narodowo - Gospodarczą nr. 3.

W niektórych miastach, jak np. w Barcinie, Czarniejewie, Koźminie, Krzywiniu, Międzychodzie, Sulmierzycach, Wyrzysku wybory nie odbędą się z powodu zgłoszenia tylko jednej listy.

Wobec zupełnego rozbitcia, jakie zapanało w Krotoszynie, wstrzymujemy się od angażowania się w sprawie tamtejszych wyborów.

W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

w Chełmie na listę Zjednoczenia Obywatelskiego,
w Chełmży na listę Gospodarczo-Narodową nr. 4,
w Chojnicach na listę Zjednoczenia Polaków nr. 1,
w Działdowie na listę nr. 5, z p. Wellingerem, lub listę nr. 2 z p. dr. Michajdą na czele,
w Gniewie na listę Obywatelsko-Gospodarczą nr. 3,
w Grudziądzu na listę Chrześcijańsko - Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego nr. 12,
w Kartuzach na listę narodową nr. 5, z p. Józefem Kolką na czele,
w Lubawie na listę nr. 2 z p. dyr. Kijorą na czele,
w Nowem Mieście na listę nr. 5 z p. dyr. Borkiem na czele,
w Pucku na listę Polskiego Bezpieczeństwa Gospodarczego nr. 4,
w Skarszewach na listę nr. 2 z p. Fr. Biedowiczem na czele,
w Starogardzie na listę Zjednoczenia Narodowego nr. 2,
w Świeciu na listę Zjednoczonych Zrzeszeń Gospodarczych nr. 4,
w Tezewie na listę Katolicko - Narodowego nr. 5.
W Sępólnie, Więcborku i Golubiu wybory nie odbędą się z powodu zgłoszenia tylko jednej listy. W Toruniu, Gdyni i Wejherowie wybory odbyły się już poprzednio.

Głos Kassandra

W przemówieniu, wygłoszonym przy zamknięciu Powszechnej Wystawy Krajowej, premier p. Światłowski dłuższy ustęp poświęcił znowu tym, którzy na podstawie ciężkiego położenia gospodarczego kraju i ludności wykazują rządowi błędy dotychczasowej polityki budżetowej i nawołują do poprawy. Utażym przez prasę rządową tonem zaliczył premier wszystkie te głosy na rachunek politycznej opozycji i wyraził nadzieję, że wszyscy ci, co widzieli P. W. K., nie będą wdzięcznymi słuchaczami tych — jak się wyraził — „Kassandr”.

Dobrze, a raczej szkoda, że premier nie bywa na zebraniach kupieckich i rzemieślniczych, bo, gdyby słyszał, co tam mówią zwolennicy „sanacji” i rządu, zmodyfikowałby znacznie swój prymitywny pogląd na sytuację. Nie opozycja polityczna jest tym taranem, bijącym w twierdzą „radosnej twórczości” budżetowej, ale — życie, czy — jakby powiedział p. Bartel — „rzeczywista rzeczywistość”. Gdyby nie ona, rząd mógłby się śmiać z głosów Kassandra, a premier nie musiałby ich wspomnieniem psuć sobie uroczystego nastroju.

Porównanie z Kassandra udało się p. Światłowskiemu. Wszak Kassandra trojańska wyrażała to, co czuła i rozumiała patriotyczna opinia narodu z Hektorem i Antenorem na czele. Kassandra przepowiadała prawdziwą przyszłość. Niestety nie usłuchał jej rząd trojański, który zaufał pełnemu radości życia Parysowi.

Ponieważ — jak przypuszczamy — premier miał zapewne na myśli przede wszystkim publicystykę obozu narodowego, przeto pełniąc nadal posłannictwo Kassandra, zajmiemy się pokrótce analizą wyników budżetowych za miesiąc sierpień b. r.

Zły to miesiąc. Pierwszy, w którym dochody skarbu spadły poniżej dochodów roku ubiegłego. Gdy bowiem w sierpniu 1928 dochody ogółem wyniosły 238 milionów zł, to w sierpniu tego roku tylko 233 miliony, a zatem o 5 mil. mniej. W szczególności dochód z podatków bezpośrednich spadł o 2 i pół miliona, z pośrednich o 1 milij., z cel o 4 miliony, a z przedsiębiorstw państwowych o — 6 milionów. Nadwyżkę dały t. zw. dochody administracyjne. Trzeba zaś pamiętać, że, gdy budżet na rok ubiegły wynosił 2.673 miliony, a w rzeczywistości wydano 2.808 milij., to budżet na rok bieżący wynosi w wydatkach 2.936 milionów.

Ogółem za pięć miesięcy dochody wyniosły 1.214 milionów, wydatki 1.201 milij. Mamy zatem małą nadwyżkę 13 milionów. Jednak nadwyżka ta jest tylko pozorna, gdyż pochodzi z ograniczenia niektórych wydatków budżetowych,

które prawdopodobnie będą musiały być pokryte w innych miesiącach. Ponadto jest jeden dział budżetu, czysto personalny, a więc nie mogący ulec redukcji, w którym wydatki za pięć miesięcy zamiast 42 proc. wyniosły aż 56 procent budżetu.

Działem tym są emerytury. W budżecie przeznaczono na nie 114 milionów, a za pięć miesięcy wydano już 63 miliony. Jeśli dalej pójdzie w tem tempie to na emerytury trzeba będzie wydać 152 miliony. Niezależnie od tego renty inwalidzkie wynoszą 135 milionów.

Tak wyglądają skutki przedwczesnego pensjonowania urzędników i oficerów. Wzrost wydatków na emerytury grozi naruszeniem równowagi budżetowej. Polityka ta jest ponadto krzywdą prawdziwych emerytów, gdyż przy niej nie można nawet marzyć o jakiegokolwiek poprawie ich losu.

Gdy minister skarbu p. Matuszewski ogłaszał niedawno swój wywiad o nowym budżecie, znał już dane za sierpień. A jednak nie zachwiał o w niczem jego koncepcji, że budżet na rok 1930/1 ma być tak wysoki, jak na rok obecny. Nie uwzględnił p. minister powszechnego postulatu sfer gospodarczych, wołających o obniżenie ciężarów podatkowych, a zwłaszcza podatku obrotowego, co może być uskutecznione jedynie przy zmniejszeniu budżetu. Byłby jeszcze ratunek w podniesieniu rentowności monopolii i przedsiębiorstw państwowych, ale niestety wydatki administracyjne, — o czem bliżej innym razem, — i tutaj tak wzrosły, że należy się liczyć raczej ze spadkiem dochodów i z tych źródeł.

Więc nie jest dobrze. Stwierdzamy to i — acz bez wiary w skuteczność — wołamy głosem Kassandra: Zmniejszyć budżet! Zmniejszyć politykę emerytalną! Zniżyć ciężary podatkowe!

Jeśli nie, będzie jeszcze gorzej. Kassandra miała rację, tylko za późno władcy Troji tę rację jej przyznali. M. K.

Nowy organ satanistów francuskich

(KAP) Według „Revue internationale des societes secretes” od 1. 8. 29 r. wychodzi w Bordeaux nowe czasopismo p. t. „Lucyfer”, organ wolnej myśli i kultury indywidualnej. W jednym z artykułów tego czasopisma jest mowa o „Absurdalności i podłości religii”, a dalej znajduje się uwaga, że czas już uwolnić mózg ludzki od „choroby dziecinnej, którą jest wiara w Boga, niebo i piekło”.

EAU DE COLOGNE „L'ÉLEPHANT”

orzeczająca 80% woda kolonjska, niezbędna na bań, w podróży i po zawodach sportowych.

J. Szach, Warszawa. T w 884

Nagły zgon Stresemanna

(d. c. ze str. 1)

kiem centralnego zarządu tego stronnictwa.

Po rewolucji w r. 1918 był głównym założycielem niemieckiej partii ludowej (Deutsche Volkspartei). Kanclerzem Rzeszy został poraz pierwszy w dniu 12 sierpnia 1923 r. w chwili, gdy na porządku dziennym stała okupacja Zagłębia Ruhry przez wojska francuskie. Po złożeniu urzędu kanclerza zatrzymał tę kę ministra spraw zagranicznych i na

Załoba w Berlinie

Berlin, 3. 10. (PAT). Wiadomość o śmierci min. Stresemanna dopiero w późnych godzinach rannych obiegła miasto, budząc wszędzie żal i współczucie. Na gmachach rządowych obniżono flagi do połowy masztu na znak żałoby. Niezwłocznie zawi-

tem stanowisku pozostał do śmierci. Jako minister spraw zagranicznych oddał polityce niemieckiej wielkie usługi. Przez krótki czas pełnił po raz drugi funkcje kanclerza.

Głównymi etapami jego działalności na terenie zagranicznym były konferencja lokarneńska w roku 1925 oraz wejście Niemiec do Rady Ligi Narodów w r. 1927. Polityka jego przyczyniła się w znacznym stopniu także do wcześniejszej ewakuacji Nadrenji.

domiono o zgonie min. Stresemanna prezydenta Hindenburga, który bawi na urlopie wypoczynkowym w Schorfheide. Rząd w razie zgody małżonki zmarłego urządzać zamierza pogrzeb na koszt skarbu Rzeszy.

Morderstwo na tle politycznym

Bydgoszcz, 3. 10. (Tel. wł.) W miasteczku Fordon pod Bydgoszczą skrajni agitatorzy lewicowi Stanisław i Jan Gaszakowie, spotkawszy na rynku przeciwnika politycznego Józefa Klechemera, zaskoczyli go nożami na śmierć.

Ruch graniczny z Gdańskiem

Warszawa, 3. 10. (AW) Wczoraj w Gdańsku delegacja polsko-niemiecka postanowiła zaproponować obu rządów przedłużenie o jeden rok wygasającej polsko-niemieckiej umowy o małym ruchu granicznym z 30 grudnia 1924 r. Przedłużenie nastąpi w drodze dyplomatycznej przez wymianę not.

Kurs złotego. Dziś raro notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,15 zł, gotówką — 211,73 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,96 zł, gotówką — 172,61 zł.

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, 3 października 1929.

Przebieg giełdy dzisiejszej był więcej spokojniejszy, przez co i obroty były mniejsze.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych utrzymała się 5 proc. poź. konwers. przy kursie 50 proc. w placeniu, zaś oddawano 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 92 proc. (przy dew. 8,90) i 6 proc. listy żytnie po 24,90. Większy popyt był na 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 41 proc. i na premj. dolarowe po 60,— jednakże nie było oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych zanotowano tylko Bank Związku po 78,50 w placeniu i Cegielski 37,— w oddaniu.

Z pap. nieoficjalnych dopytywano się o Sinnera po 87—88,—

Cedula urzędowa z 3 października 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt 92% O.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 24,90 O

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 37,— O.

Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 3 października 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,89 sp. 8,91 kup. 8,87

Dewizy:

Belgia	tr. 124,25	sp. 124,56	kup. 123,94
Holandja	358,14	359,04	357,24
Londyn	048,33	048,44	048,23
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88
Paryż	084,98	085,07	084,89
Praga	026,39	026,46	026,33
Szwajcaria	172,15	172,58	171,72
Wiedeń	125,89	125,70	125,08
Włochy	046,89	046,81	046,57

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest.	000,00	113,00	119,50
5% poź. premj. dol.	000,00	00,00	02,00
6% poź. dol.	000,00	000,00	080,00
10% poź. zł.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—127,00
Bank Polski	000,00—168,50
Bank Zachodni	000,00—07,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Modrzewów	000,00—020,00
Norbina	000,00—10,00
Ostrowieckie zakłady	000,00—084,50
Starachowice	028,00—023,75
Zieleniewski	000,00—084,00
Klucze	000,00—019,50

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 3 października 1929

Pszonica march od st. zał.	228,00—230,00
Tendencja	bardo mocna.
Zyto march od st. zał.	182,00—185,00
Tendencja	mocna.
Owies march od st. zał.	168,00—179,00
Tendencja	mocna.
Jęczmień browarny	196,00—216,00
Tendencja	spokojna.
Jęczmień past. i przemysł.	170,00—186,00
Tendencja	spokojna.
Mąka pszenna	23,25—33,50
Tendencja	stała.
Mąka żytnia	24,75—27,50
Tendencja	wzmocniona.
Ospa pszenna	11,60—12,25
Tendencja	spokojna.
Ospa żytnia	10,80—11,25
Tendencja	spokojna.
Groch Victoria	36,00—44,00
Groch dr. jad.	28,00—33,00
Groch past.	21,00—23,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy niane	24,30—24,60
Wyłoki suche	11,90—12,10
Srut Soja	19,80—20,40
Ziemniaki jadalne białe	1,90—2,20
Ziemniaki jadalne czerwone	2,20—2,60
Ziemniaki jad. inne kol.	2,50—2,70
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,09—0,10

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 3 października 1929.

Wyplaty na Warszawę. 46,925—47,125

Noty wielkie. 46,875—47,275

Sensacyjna ucieczka ambasadora sowieckiego w Paryżu

Ambasador w obawie przed czerezwyczajką oddał się pod opiekę policji francuskiej

Paryż, 3. 10. (Tel. wł.) „Matin“ donosi o sensacyjnym wypadku, który miał miejsce wczoraj po południu w Paryżu.

Mianowicie ambasador sowiecki w Paryżu, Besselowski zgłosił się do komisarjatu policji, położonego w pobliżu poselstwa sowieckiego, i oddał się pod opiekę policji francuskiej, składając następujące oświadczenie:

„W ambasadzie miałem ostrą wymianę zdań z pewnym wysłannikiem moskiewskiej czerezwyczajki. Z powodu gwałtowności tej rozmowy zdecydowałem się opuścić budynek ambasady. Wydano rozporządzenie, by mnie zatrzymać. Udało mi się jednak uciec. Moja żona i moje dziecko znajdują się jeszcze w ambasadzie. Jestem zdania, że rodzina moja jest w niebezpieczeństwie i proszę policję francuską, by wkroczyła celem uwolnienia jej“.

Odnosny komisarz policji udał się wobec tego do ambasady sowieckiej i po przeprowadzeniu rozmów z jej urzędnikami zdołał uzyskać, że pani Besselowska i jej dziecko mogły opuścić budynek ambasady wraz z bagażami.

Paryż, 3. 10. (Radio wł.) W sprawie sensacyjnej ucieczki ambasadora sowieckiego, który schronił się pod opiekę policji francuskiej, donoszą jeszcze.

że ambasador miał ostre starcie z przyslanym z Moskwy urzędnikiem czerezwyczajki Rojzenmanem (Żydem), który krytykował ostro posunięcia polityczne Besselowskiego. Po gwałtownej wymianie zdań Rojzenman wezwał Besselowskiego, by natychmiast wyjechał do Moskwy i tam wytłumaczył się przed wyższymi władzami ze swego postępowania. Na to ambasador — jak donosi „Matin“ — odpowiedział następująco: „Odmawiam wyjazdu do Moskwy, gdyż nie jestem pewny, czy będę mógł tam swobodnie bronić moich przekonań“.

Po rozmowie z Rojzenmanem ambasador powiadomił o wszystkim swą żonę, zapakował kufry i zamówił dwa samochody. Kiedy chciał opuścić poselstwo, przy bramie zagroziło mu drogę dwóch odźwiernych, oświadczając mu, że mają polecenie od Rojzenmana, nie wypuszczać Besselowskiego z gmachu poselstwa i że znajduje się on pod aresztem domowym. Kiedy Besselowski mimo to chciał wyjść z bramy, jeden z odźwiernych wyjął rewolwer i zawołał: „Ani kroku dalej, bo pana zastrzelę!“

W obawie o życie ambasador udał się do ogrodu i stamtąd przez mur przedostał się do ogrodu domu sąsiedniego, poczem udał się do komisarjatu policji.

Fakty te podaje „Matin“ na podstawie opowiadań Besselowskiego w komisarjacie policji.

Wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 3. 10. (Tel. wł.) W wczorajszej środę w sali Resursy Kupieckiej odbyło się wielkie zebranie polityczne Stron. Nar., na które przybył jako referent wicemarsz. Sejmu ks. Seweryn Czetwertyński. Zebranie zajął naczelny redaktor „Gazety Bydgoskiej“ p. Józef Petrycki, składając hołd cieniowi zmarłego dziekana bydgoskiego ks. prał. Malczewskiego i witając referenta. Publiczność wypełniająca po brzegi wielką salę Resursy (ok. 1000 osób), uczciła pamięć zmarłego kapłana powstaniem z miejsc, a referenta powitała burzą oklasków. Ks. Czetwertyński w referacie swym omówił obecne położenie polityczne i gospodarcze Polski, poddając panują-

ce dziś w Polsce stosunki surowej krytyce. Dwugodzinny referat, utrzymany w tonie bardzo rzeczowym, zebrani wysłuchali z rzadko spotykaną uwagą. Często przerywano mówcy oklaskami.

Po referacie przemówił jeszcze naczelny redaktor „Gazety Bydgoskiej“, dziękując panu wicemarszałkowi za przybycie do Bydgoszczy i wspominając o wyborach do rady miejskiej. Przemówienie swe zakończył wezwaniem do tłumnego udziału w wyborach i oddania wszystkich głosów polskich na listę Obywatelskiego Komitetu Gospodarczo-Kulturalnego, która nosi nr. 7.

Pos. Rauscher następcą Hermesa

Berlin, 3. 10. (PAT.). Wczoraj ukazał się tu półrządowy komunikat, potwierdzający wiadomość, że po ustąpieniu dr. Hermesa dalsze rokowania o traktat handlowy z Polską prowadzone będą przez posła niemieckiego w Warszawie Rauschera. W ten sposób, jak oświadcza komunikat, zaniechaną została myśl powołania na miejsce dr. Hermesa bezpośredniego następcy, którego wyłączeniem zadaniem miałoby być prowadzenie wspomnianych rokowań. Na przeprowadzenie tego sposobu uregulowania sprawy wpłynął fakt, iż poseł Rauscher jest jednym z najlepszych znawców przedmiotu rokowań. W związku z tem pozostaje również wczorajsza narada posła Rauschera z kanclerzem Müllerem.

W kołach poinformowanych, oświadcza dalej komunikat, licząc się z tem, iż rokowania obecne doprowadzą wkrótce do zawarcia z Polską umowy w formie traktatu ramowego na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania. Traktat ten ma być zawarty w ten sposób, że sprawa importu nierogacizny i inne sprawy specjalne mają być zastrzeżone do późniejszych rokowań, a ich uregulowanie ma być później włączone do umowy. W ten sposób utworzona byłaby przedewszystkiem podstawa traktatowa, kładąca kres dotychczasowej wojnie celnej. Warunkiem, od którego zależy będzie to uregulowanie, ma być, zdaniem komunikatu, okazanie w toku przyszłych rokowań również i ze strony polskiej odpowiedniej ustępliwości (1).

10

10

10

10

Woldemaras ma być skazany na banicję

Naprzężona sytuacja na Litwie

Warszawa, 3. 10. (Tel. wł.) Przez Rygę nadchodzą dalsze sensacyjne wiadomości z Kowna, mianowicie rada ministrów wypowiedziała się za wydalaniem Woldemarasa z granic Litwy. Ostateczna decyzja zapadnie po otrzymaniu opinii centralnego komitetu partji Tautininków. Woldemaras zaczął przygotowywać nowy zamach stanu, ale zarządzenia rządu zdusiły spisek w zarodku. Sygnalizowany przez nas wczoraj artykuł urzędówki „Lietuvos Aidas” o niecenzuralnych deklaracjach politycznych Woldemarasa był przygrywką do uchwały o banicji. Rząd zwrócił baczną uwagę na te sfery wojskowe, które były znane ze swego sprzyjania z Woldemaraszem. Wszystkie oddziały or-

ganizacji „żelaznego wilka” zostały oddane pod dozór policyjny. Komendant Kowna cofnął wszystkie nocne przepustki, uprawniające do chodzenia po mieście od 1 do 5. Prócz tego rząd postanowił unieszkodliwić lotników, którzy byli podporą Woldemarasa. Koszary z centrum miasta przeniesiono na przedmieścia, a oficerom zakazano zjawiać się w mieście. Zakaz ten lotnicy sabotują w ten sposób, że podczas lotów ćwiczebnych krążą godzinami nad domem, w którym mieszka Woldemaras.

Poplecznicy Woldemarasa doprowadzają już do ekscesów ulicznych. Obrzucano wczoraj kamieniami samochód, w którym jechał przyjaciel prezydenta, Łatenas. (w)

Wielka pielgrzymka polska w Rzymie

Rzym, 3. 10. (PAT.) Przybyła dziś do Rzymu wielka pielgrzymka polska, złożona z przeszło 500 osób, na czele której stoją arcybiskupi Jaiłrzykowski i Mańkowski, oraz biskupi Radoński, Szlagowski i Lisiecki. Na dworcu powitali pielgrzymkę radcowie ambasady polskiej przy Watykanie p. Ko-

marnicki i przy Kwirynale p. Tomaszewski, oraz nuncjusz apostolski Marmaggi.

Dziś Ojciec św. przyjął na prywatnej audjencji arcybiskupa Jaiłrzykowskiego i biskupa Szlagowskiego. Przyjęcie całej pielgrzymki wyznaczono zostało na dzień 4 października.

Zmiany w partji faszystowskiej

Rzym, 2. 10. (AW). Wczoraj odbyło się posiedzenie Wielkiej Rady Faszystowskiej, której przewodniczył Mussolini. Mussolini wygłosił mowę, w której zapowiedział przeprowadzenie zasadniczej reformy Wielkiej Rady Faszystowskiej, oraz zmiany w partji faszystowskiej.

Rzym, 2. 10. (PAT.) Oficjalny biuletyn partji faszystowskiej „Foglio d'Ordini”, omawiając projekt reformy Wielkiej Rady Faszystowskiej, pisze m. in.: „Podział członków Wielkiej Rady na trzy kategorie pozostaje w mocy. Do pierwszej kategorii należą mający dożywni uczestnicy marszu na Rzym. Dru-

ga kategoria ma obejmować przedstawicieli rządu, sekretarza partji faszystowskiej i jego zastępcę, przewodniczących senatu, izby, akademji włoskiej, przewodniczących związków pracodawców i pracowników przemysłu i rolnictwa. Do trzeciej kategorii należą mający na okres 3 lat członkowie b. rządów, sekretarze partji od r. 1922 oraz ludzie, którzy odegrali większą rolę w rewolucji. Ogółem do Wielkiej Rady Faszystowskiej wchodzić będzie o 20 członków mniej, niż dotychczas, czyli, że składać się ona będzie z 36 osób. Projekt reformy poddany zostanie aprobacie rady ministrów.”

Wyrok w procesie podprok. Dembeckiego

Oskarżony skazany na 2 lata więzienia

Dziś o godz. 12 przy szczelnie wypełnionym audytorjum trybunał ogłosił, jak należało się spodziewać z toku rozprawy skazujący wyrok w procesie przeciwko b. podprokuratorowi M. Dembeckiemu. Trybunał uznał mianowicie oskarżonego winnym z par. 559 k. k. i zasądził go w zwią-

ku ze sprawą Clossa na 2 lata więzienia. Od reszty zarzutów pod sądowego uwolniono.

W motywach Trybunał ustalił, że oskarżony od 1923 r. był podprokuratorem, a więc urzędnikiem w zrozumieniu par. 359, cieszył się wyjątkowym zaufaniem przełożonych i żył z

przełożonymi niemal na stopie przyjacielskiej. Szef oskarżonemu tak dalece ufał, że go nawet nie pytał, jak załatwił ważną sprawę Clossa. W związku z tem łączą się jeszcze niedomagania w urzędowaniu oskarżonego, który podpisywał setki spraw nie wiedząc wogóle co podpisuje.

Niedbalstwo ujawniało się na całej linii. A jednak w niektórych wypadkach okazywał oskarżony wielką gorliwość, zwłaszcza jeżeli chodziło o depozyty.

Trybunał ustalił, że prócz pod sądowego nikt z prokuratorów depozytów nie podejmował. Dalej stwierdzono, że pod sądny był w Zbąszyniu i podjął 4 tys. guld. hol.

W innych sprawach, objętych aktem oskarżenia, sąd nie miał dostatecznych dowodów. Tak samo kwestja pisma kanc. cywil. P. R. nie jest wyjaśniona.

W końcu przewodniczący ogłosił, że stronom przysługuje prawo odwołania. Oskarżony narazie nie oświadczył się w tym względzie. (z)

Znowu tragiczna katastrofa samochodu

Warszawa, 3. 10. (Tel. wł.) Pod Brzegami w województwie kieleckim automobil wpadł do rowu. Kierowca Gaertner jest zabity, a jego pomocnik ciężko ranny. Jadący samochodem właściciel i jego córka są lekko potłuczeni. (w)

Choroba Czesława Jankowskiego

Warszawa, 3. 10. (Tel. wł.) Czesław Jankowski, znany literat i prezes Syndykatu Dziennikarzy w Wilnie, od dłuższego czasu przebywa na kuracji w szpitalu wileńskim. Obecnie stan jego zdrowia bardzo się pogorszył. Lekarze nie opuszczają łóżka chorego i nie dopuszczają nikogo. (w)

Rokowania w sprawie Centralnego Banku Ziemskiego

Warszawa, 3. 10. (AW) Jak podaje prasa warszawska, rokowania o utworzenie Centralnego Banku Ziemskiego, prowadzone na wiosnę w Paryżu, mają być nadal kontynuowane. Ustalony zatem termin podjęcia rokowań w tej sprawie na pierwsze dni października będzie dotrzymany. W najbliższych dniach udaje się do Paryża delegacja.

Jak stwierdza prof. Antoni Krzyżanowski warunki propozycji w czasie pertraktacji nie były w dostatecznym stopniu dla Polski dogodne i wyniki rokowań zależeć będą od warunków jakie zaproponuje w chwili obecnej kapitał zagraniczny.

Lot raketowy v. Opela

Frankfurt nad Menem, 2. 10. (Tel. wł.) Jak już doniesiono w poniedziałek popołudniu Fritz von Opel usiłował wlecieć na samolocie raketowym.

Start nastąpił na lotnisku frankfurckim. Do celu tego użył v. Opel samolotu żaglowego, w który wbudował 9 rakiet, służących za siłę popędową. Przy pierwszej próbie wzlotu samolot ruszył z miejsca, ale tylko na 10 metrów. Przy następnej próbie samolot przebył przestrzeń zaledwie 20 metrów. Dwie pierwsze próby nie udały się z powodu nieeksplozowania rakiet. Dopiero trzecia próba dała wynik zadowalający. Samolot, który wraz z pilotem ważył 275 klg., wzniósł się lekko nad ziemią i okrążył lotnisko z szybkości 150 klm. na godzinę. Przy lądowaniu szybkość zmalała do 100 klm. i z tego powodu aparat uległ lekkiemu uszkodzeniu, ale v. Opel, znajdujący się w samolocie, pozostał nietknięty.

Jeden ze sprawozd. prasowych w ten sposób opisuje tę próbę dokonania lotu na samolocie - raketie: „Kiedy

Używajcie do czyszczenia zębów tylko wypróbowanej drobnoziarnistej pasty „Odol”, posiada ona przyjemny smak, czyści niezrównanie zęby i konserwuje je. Tw 895

się zbliżałem do lotniska, usłyszałem nagle jakgdyby wystrzał z dział. Spojrzałem na górę i zauważyłem tylko białą długą smugę dymu, snującego się z czarnego punktu, który się poruszał. Zbliżywszy się do lotniska, zauważyłem, że jest to samolot, który od czasu do czasu wyrzucał z siebie snopy płomieni, unosząc się nad ziemią i zakreślając przeróżne linje”.

Zabójstwo czy samobójstwo?

Nowy Jork, 2. 10. (AW). Wielką sensacją wywołała tu śmierć wiceprezydenta amerykańskiego, tow. jedwabiu Bemberga W. S. Kummera. Śmierć nastąpiła w niezwykle tajemniczych okolicznościach. Kummera znaleziono w jego mieszkaniu w Elizabethtown z przeciętymi żyłami w wielkiej kałuży krwi. W mieszkaniu znać było ślady płądrowania.

Policja zastanawia się, czy zachodzi tu wypadek samobójstwa, czy morderstwa. Towarzystwo sztucznego jedwabiu Bemberg na wiosnę ucierpiał ostatnio skutkiem niepokojów strajkowych, a obecnie robotnicy postanowili przystąpić do nowego strajku. Te okoliczności pozwalają przypuszczać, iż zachodzi tu wypadek samobójstwa.

Studenci niemieccy jadą do Moskwy

Gdańsk, 2. 10. (AW). Jak informują z kół korporantów niemieckich, na uroczystości 12-iej rocznicy rewolucji bolszewickiej udają się do Moskwy przedstawiciele młodzieży uniwersyteckiej Niemiec, Szwecji i Francji. Wycieczka ta nastąpi na skutek zaproszenia wyższych szkół sowieckich. Delegaci zapoznają się mają z życiem studentów w Rosji Sowieckiej. Wycieczka w czasie pobytu w Moskwie zamieszka w sowieckich klubach studenckich.

Przy bólu zębów zaziębieniu reumatyzmie

ASPIRIN-tabletki

Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem „BAYER” w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach

nr 4341

Brzydko zabarwione zęby

szpecą najładniejszą nawet twarz. Nieprzyjemny zapach ust działa odpychająco. Wady te dadzą się gruntownie usunąć jedynie przez codzienne używanie wspaniale orzeźwiającej, padnącej pasty do zębów Chlorodont. Już po parokrotnym użyciu, szczególnie przy pomocy specjalnie dla tego celu skonstruowanej szczoteczki do zębów Chlorodont ze ząbkowaną szczecinią, zaznacza się zbawienne działanie tej pasty. Gnijące, między zębami, reszki potraw, zostają gruntownie usunięte, oddech staje się czysty, a zęby przybierają alabastrowo biały połysk.

Tw 435

Wyroby Fabryki Perfum

„GEORG DRALLE“

otrzymały na 6-ciu wystawach światowych najwyższe odznaczenia

Grand Prix

Dokoła wyborów do rad miejskich

Imponujące zebranie Narodowego Bloku Gospodarczego w Gnieźnie

Gniezno, 2 października.
W poniedziałek, dnia 30 września w sali hotelu Europejskiego odbyło się tłumne zebranie przedwyborcze Narodowego Bloku Gospodarczego, które zagał p. Przybyszewski.

Zadaniem zebrania było zapoznać szerokie warstwy tutejszego społeczeństwa z programem Narodowego Bloku Gospodarczego oraz wszechstronnym składem kandydatów jego listy, którzy przy nadchodzących wyborach mają zająć krzesła radzieckie i w radzie miejskiej prowadzić gospodarke miejską.

Z pierwszym referatem wystąpił p. dyrektor Antoni Smielecki, który w rzeczowych słowach obrazował dotychczasową działalność rady miejskiej w szczególności program N. B. G. Prelegent zapoznał zgromadzoną publiczność z trudnym stanowiskiem, jakie obóz narodowy miał w dotychczasowej radzie. Dzięki bowiem opieszłości tutejszego społeczeństwa przy wyborach w roku 1925 35 proc. wyborców nie głosowało i obóz narodowy znalazł się w mniejszości. Skutki tego niedbalstwa okazały się niebawem, bo mimo, że klub nasz na 36 miejsc zajął 13 krzeseł, nie przyznano mu pierwszego miejsca w prezydium, ani nie dopuszczono jego członków do żadnych deputacji. Lewica, będąca w większości, poczęła po swemu „reformować” regulamin obrad, skreślając bezprawnie przepis o uprzywilejowaniu głosowania jawnego, imienne-go, aby rzucić z siebie odpowiedzialność za powzięte uchwały.

Następnie mówca przedstawił w rzeczowy sposób kierunek działalności narodowego klubu, który dbał przede wszystkim o równowagę budżetu, a w sprawach podatkowych brał w obronę interesy wszystkich warstw społeczeństwa. Przyniósł się dalej do zdobycia funduszy na cele opieki społecznej, nakładając obywatelom obowiązek specjalnej dopłaty za każdy kilowat zużytego prądu na pokrycie kosztów budowy Domu Opieki Społecznej. Wyjaśnił sprawę parcel, zakupionych przez miasto, które są miastu potrzebne w celach rozbudowy. Dopomógł bardzo tutejszemu kupiectwu i rzemieślnictwu w sprawie ograniczenia handlu domokrajnego. Popierał targi na bydło i rogaciznę, starał się o subwencje na targi końskie na św. Wojciecha, przez co ściągano do miasta kupujących. Klub podjął również inicjatywę w kierunku przeniesienia parowozowni do Arkuszewa, ponieważ znajdują się one w śródmieściu, ze szkodą dla zdrowia obywateli, zamieszkujących przyległe tereny. Za staraniem klubu usunięto z Targowiska budy cyrkowe, szpeczące wygląd miasta, poza tem uregulowano sprawę żebractwa przez dobrowolne opodatkowanie się obywateli.

Za rzeczowy referat nagrodzono prelegenta hucznymi oklaskami.

Następnie zabrał głos czołowy kandydat Narodowego Bloku Gospodarczego ks. kanonik Styczyński. Złoty kapłan skreślił program działalności N. B. G., rozwiódł się szczegółowo nad postulatami gospodarczymi, uwiłocznął zgrabną taktykę socjalistów, rządzących takimi miastami jak Łódź, Lublin, Radom itd. Referat czcigodnego kapłana wywołał na zebranych głębokie wrażenie.

Jako ostatni mówca zabrał głos p. mecenas dr. Pietrowicz. Prelegent zajął się też programem N. B. G., który objął szeroki zakres potrzeb ludności niezamożnej, sprzęgając wszystkie stany do zgodnej pracy dla wspólnego dobra. Drugą cechą Bloku to jego wybitny charakter narodowy, który idzie w parze z czysto polskim charakterem naszego miasta, przeciwstawiającego się wszelkim próbom inwazji obcych żywiołów. Referent podniósł również ten szczęśliwy moment, że na liście kandydatów Nar. Bloku Gospodarczego figurują obywatele, którzy się zżyli z potrzebami naszego miasta i są znani na niwie społecznej, reprezentując wszelkie stany.

Zebranie miało podniosły charakter, to też publiczność z zadowoleniem opuszczała salę obrad.

Wieć kobiet narodowych w Gostyniu

Gostyń, 2 października.
W niedzielę, dnia 29 września br. o godz. 5-ej po poł. w sali p. Jezierskiego w Gostyniu odbyło się liczne zebranie kobiet. Przewodniczącą zebrania obrano p. Michałkową, sekretarką p. Niestrawską, na ławnika p. Janiszewską.

Referaty o obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej i znaczeniu wyborów do rad miejskich wygłosili p. pułkownikowa Krzyżagórska i L. Grzegorzak z Poznania. W dyskusji przemawiali p. Januszewski, radny miasta, p. Staśkiewiczowa, i p. Niestrawska. Na wniosek p. przewodniczącej, uchwalono podziękowanie prelegentom za rzeczowe przemówienia, oraz postanowiono w dniu 6 października głosować na listę nr. 1, z Romanem Surą na czele.

Lista narodowa w Witkowie

Witkowo, 2 października.
Lista Komitetu Narodowego - Obywatelskiego w Witkowie ma na czele p. Aleksandra Ogórkiewicza, który już od 33 lat jest przywódcą, narodowego obywatelstwa. Lista ta, której sukces jest zapewniony, nosi nr. 2.

Sytuacja wyborcza w Trzemesznie

Trzemeszno, 2 października.
Wysiłek patrijotycznego obywatelstwa naszego grodu zmierzał do skonsolidowania wszystkich warstw na jednej liście wyborczej do rady miejskiej. Listę narodową uzgodniono i znaleźli się na niej przedstawiciele rzemiosła, handlu, robotników, inteligencji itd. Na czołowym miejscu tej listy wszystkich stanów postawiono zasłużonego działacza społecznego i narodowego, ks. prob. Kowalskiego.

Jednolity front ludzi dobrej woli nie znalazł łaski w oczach pewnych jednostek, które warcholstwem swoim dały się obywatelstwu we znaki, rozbijając je przy pomocy smutnej pamięci „trzydziestki” podczas wyborów do Sejmu.

Widocznie przyzwyczajenie skłoniło tych ludzi do ponownego popisu warcholstwa, gdyż wbrew wszelkim perswazjom zmontowali drugą listę, która nosi charakter „sanacyjny” i nr. 2. Na czele jej figuruje mistrz rzeźnicki Stepczyński oraz niejaki p. Stankowski, nauczyciel gimnazjalny, który zaledwie od 3 lat zamieszkuje w mieście.

Rozbijaczom z pod „sanacyjnego” nr. 2 da stosowną odpowiedź obywatelstwo w niedzielę, głosując na listę narodową nr. 1 z ks. prob. Kowalskim na czele. Na dalszych jej miejscach figuruje kupiec p. Thomas, oraz p. Prus, obecny radny - robotnik. (n-ski)

Sytuacja wyborcza w Odolanowie

Odolanów, 2 października.
Sytuacja wyborcza w Odolanowie przedstawia się następująco:

Wpłynęło 9 list wyborczych, z tych jedna została przez komisję ze względów formalnych unieważniona.

Za tem pozostało 8 list, a mianowicie:

Lista nr. 1 N. P. R. - prawicy;
Lista nr. 2 Związku Inwalidów Wojennych;

Lista nr. 3 Demokr. Bloku Gospodarczego („sanacja”);

Lista nr. 4 z p. Cierniakim, czołowym kandydatem;

Lista nr. 5 z p. Zawidzkim, jako czołowym kandydatem (lista rolników z przedmieścia);

Lista nr. 6 Narodowego Obozu Gospodarczego z ks. proboszczem Piszczycyłowem, jako czołowym kandydatem;

Lista nr. 7 kupców i rzemieślników z p. Dziubką na czele;

Lista nr. 8 z p. Krawcem na czele.

Lista nr. 6 posiada najpoważniejszych kandydatów obozu narodowego ze wszystkich zawodów i największe zaufanie u narodowo myślących wyborców.

Listy nr. 5, 7 i 8 zblokowały się z listą nr. 6 i utworzą w przyszłej radzie miejskiej klub radziecki Narodowego Obozu Gospodarczego.

Żywioł narodowy jest w Odolanowie w przeważającej większości. Zwycięstwo Narodowego Obozu Gospodarczego jest więc u nas zapewnione.

Jedna lista w Koźminie

Koźmin, w październiku.
Dzięki dobrej woli jednostek i organizacji zawodowych wyborów w Koźminie nie będzie. Zgłoszono jedną tylko ważną listę kompromisową, która zawiera przedstawicieli wszystkich stanów i zawodów. Na czele listy kompromisowej stoi znany lekarz, p. dr. Stęszewski.

Odezwa do wyborców m. Budzyna

Budzyn, 2 października.
Narodowy komitet wyborczy w Budzynie wydał następującą odezwę.

„Obywatelki! Obywatele!
„W niedzielę, dnia 6 października odbędą się wybory do Rady Miejskiej. Pamiętajcie, że obowiązkiem każdego obywatela naszego grodu jest oddać swój głos na listę obywatelską nr. 1, na której przy ustalaniu kandydatów uwzględniono wszystkie odłamy gospodarcze. Nie marnujmy głosów na beznadziejną listę nr. 3, która powstała z osobistej ambicji jednostek. Zatem: ani jednego głosu w Budzynie na listę nr. 3. Wszystko głosuje w niedzielę na listę nr. 1! Niech żyje solidarność obywatelska!”

Socjaliści przeciwko budowie katedry w Katowicach

(KAP) Zarówno organ PPS. „Gazeta Robotnicza”, jak i pismo niemieckich socjalistów „Volkswille” prowadzą akcję przeciwko budowie katedry w Katowicach. Wysuwając hasła demagogiczne, zbliżone do tych, którymi posługują się marksiści w Rosji bolszewickiej, socjaliści śląscy prowadzą kampanję, aby pieniądze zamiast na katedrę przeznaczyć na budowę szkół i domów robotniczych.

W Rosji bolszewickiej pod tym pretekstem nawet zamknięto szkoły i cerkwie, analfabetyzm jednak i położenie mieszkaniowe nie tylko nie zmieniło się na lepsze, ale sami nawet socjaliści przyznają, uległo znacznemu pogorszeniu w stosunku do poprzedniego stanu.

Nowe zmiany w austriackim chaosie

Żle dzieje się w małej republice austriackiej — Ustawiciele tarcia i ferment wewnętrzny — Charakterystyczne tło dymisji rządu austriackiego — Nowy rząd „Silnej ręki”

Wiedeń, 1 października.

(Własna służba korespondencyjna).

Żle dzieje się zaiste w małej republice austriackiej! Zmora ustawicznych zamieszek i niepokoju zawisła nad całym państwem naddunajskim i nie pozwala ani na chwilę uspokoić wewnętrznej sytuacji, wikłającej się w całym szeregu drażliwych przeciwności. Fatalny rozkład sił partyjnych, zwalczających się wzajemnie z całą bezwzględnością przy pomocy dobrane zorganizowanych bojówek, utrzymania wszelką pozytywną pracę nad unormowaniem stosunków i doprowadza do coraz bardziej silnego zaognienia wzajemnych tarć politycznych. I trwa Austria w niepokoju, nie mogąc znaleźć odpowiedniego wyjścia z niebezpiecznej sytuacji.

Główną osią, około której obracają się wszelkie tarcia wewnętrzne w Austrii jest walka socjalistów, oraz socjalistycznych organizacji bojowych „Schutzbundu” z bojówkami nacjonalistycznymi, zgrupowanymi wokół tak zwanej „Heimwehry”. Na tle tej walki, będącej walką o wpływy i władzę — rozgrywają się też wszelkie wydarzenia w polityce wewnętrznej w Austrii.

Echem tych tarć była również niedawna dymisja rządu kanclerza Streeruwitza, oraz nominacja nowego gabinetu, stworzonego przez dotychczasowego prezydenta policji wiedeńskiej Schoebera.

„Heimwehra”, która ostatnio powiększyła bardzo wydatnie swe szeregi, przeprowadza obecnie bardzo energiczną akcję w kierunku objęcia władzy w Austrii i zupełnego zgniecenia wpływów socjalistycznych. Na otwartą wojnę ze socjalistami nie chce i nie może się „Heimwehra” zdobyć — a to przede wszystkim z tego powodu, iż bojówki socjalistyczne są jeszcze dość silne, by przeciwstawić się zbrojnym

planom „Heimwehrowców”, — powtórze zaś i dlatego, że ewentualne walki wewnętrzne mogłyby w dzisiejszej sytuacji międzynarodowej wywołać reakcję ze strony mocarstw koalicyjnych, a przede wszystkim państw, bezpośrednio sąsiadujących z Austrią, jak Czechosłowacja. I dlatego też ruszyła „Heimwehra” z hasłami zmiany konstytucji austriackiej, przyczem oczywiście zmiany te idą w kierunku zupełnego usunięcia siły i znaczenia organizacji socjalistycznych.

Dotychczasowy kanclerz austriacki, dr. Streeruwitz, chcąc uspokoić nieco wewnętrzne napięcie, podjął ze swej strony hasło rewizji konstytucji i postanowił opracować takie zmiany w wewnętrznej organizacji, któreby z jednej strony mogły choć w części zaspokoić żądania zarówno grup nacjonalistycznych, jak i socjalistycznych — z drugiej zaś strony przyczyniłyby się choć do częściowego opanowania sytuacji wewnętrznej. Chcąc na drodze legalnej doprowadzić do porozumienia musiał oczywiście kanclerz Streeruwitz szukać porozumienia ze socjalistami — to jednak stało się powodem jego upadku.

Grupy radykalne, wchodzące w skład większości rządowej dr. Streeruwitza, sympatyzujące jednak z ruchem „Heimwehry” uznały kanclerza Streeruwitza za niewygodnego dla celów „Heimwehrowców” — to też postanowiły wypowiedzieć się przeciwko kanclerzowi i doprowadziły rząd do dymisji. „Heimwehrowcom” nie zależy bowiem na wewnętrznym uspokojeniu i porozumieniu. Zdążają oni do bezwzględnej zwycięstwa i zniszczenia socjalistycznych wpływów w Wiedniu. Akcja zaś kanclerza Streeruwitza miała być tylko polowiczną i objąć miała tylko w części dążenia „Heimwehry”.

Nowy gabinet, stworzony przez prezydenta policji wiedeńskiej, Schoebera, ma być „rządem silnej ręki”, rządem, który ma opanować wewnętrzną sytuację i przeprowadzić rewizję konstytucji. „Heimwehrowcy” uważają prezydenta Schoebera za „swego człowieka” — prezydent Schoeber zaś również niedwuznacznie okazuje swe sympatie dla „Heimwehry”.

Czy jednak nominacja rządu prezydenta Schoebera rozwiąże istotnie „silną ręką” wewnętrzną sytuację Austrii? Odpowiedź jest w tej chwili bardzo trudna. Jeśli kanclerz Schoeber okaże się istotnie eksponentem „Heimwehrowców” będzie miał przeciwko sobie zdecydowaną opozycję socjalistycznego „Schutzbundu” — i nie tylko, że może nie doprowadzić do uspokojenia, ale nadto spowodować może nieobliczalne, gwałtowne wstrząsy wewnętrzne. A jeśli znowu kanclerz Schoeber szukać będzie legalnego kompromisu pomiędzy żądaniami socjalistycznymi a większością rządową, może go znowu spotkać los dr. Streeruwitza.

Nie brak jednak w tej chwili w Wiedniu optymistów, którzy twierdzą, iż Schoeberowi uda się dzięki jego autorytetowi, oraz dzięki jego dyplomatycznej zręczności doprowadzić do takich układów, które umożliwią w pewnej łagodnej formie ustępstwa zarówno socjalistom, jak i „Heimwehrowcom”. A na tej drodze znaleźć ma się platforma do wzmocnienia siły rządu, oraz takiego ustosunkowania sił politycznych, które umożliwią wprowadzenie Austrii z długotrwałego chaosu i zamętu.

Najbliższe dni przyniosą niewątpliwie w tym kierunku definitywne wyjaśnienia. Wyjaśnienia te posiadać będą jednak decydujące znaczenie — od nich bowiem zależeć będzie dalszy los polityczny, oraz równowaga gospodarcza Austrii.

Wł. Lich-wicz.

Młodzi Obozu Wielkiej Polski

Wydział Grodzki m. Poznania

wzywa członków i sympatyków naszego ruchu na

ZEBRANIE OGÓLNE

które odbędzie się w piątek, dnia 4 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem w sali Stron. Narodowego, św. Marcin 65.

Zebranie będzie poświęcone aktualnym zagadnieniom dnia oraz bliskim wyborom do Rady miejskiej. Referaty wygłoszą kandydaci Młodych do Rady miejskiej.

Obecność wszystkich członków konieczna; członkowie mają prawo wprowadzenia gości.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Na opustoszałych terenach „Wunci”...

Rozbiór stoisk postępuje w szybkim tempie — W Wieży Górnośląskiej i Hali ciężkiego przemysłu

Wszyscy jesteśmy jeszcze pod wrażeniem ostatnich dni kochanej i niezapomnianej „Wunci”, kiedy to ruch miejski doszedł prawie punktu kulminacyjnego. Dziś na ulicach jest spokojniej, nie widać już tych tysięcznych tłumów przyjezdnych gości, ruch samochodowy zmniejszył się również. A tam, gdzie przed kilku jeszcze dniami wrzało gorączkowe życie, dziś ponad rozległymi terenami wystawowymi panuje spokój.

Udajemy się wczesnym rankiem na kipiące doniedawna życiem tereny, na które obecnie mają tylko dostęp robotnicy i wystawcy, likwidujący w pospieszonym tempie stoiska. Tereny A, B i C zaroiły się od robotników a przez aleje ciągnie jeden za drugim szereg wozów. Wchodzimy od strony głównego dworca kolejowego. Przy bramie zatrzymuje nas grzecznie portier i zapytuje się o cel wizyty. Po krótkiej rozmowie wchodzimy już na tereny. Spoglądamy na niekształtne zarysy Wieży Górnośląskiej odartej już z napisów, sztandarów, zegarów i z wszelkich ozdób. Wewnątrz niema już tych wspaniałych stoisk, które budziły zachwyt i podziw u zwiedzających: miejsca ich zajęły szczelnie zabite pudła drewniane. Wre tutaj gorączkowa praca. Oto przed wejściem stoi wóz transportowy, a obok — wagony towarowe; w ten sam sposób, jak wylądowywano eksponaty, teraz się je lokuje w wagonach. Zajeżdżają co chwilę parowozy i zabierają eksponaty na dworzec, skąd już udają się one na miejsce przeznaczenia.

Hala ciężkiego przemysłu znowu przemieniła się w wielki warsztat fa-

bryczny. Kolosalne, sięgające aż po strop maszyny rozmontowują sprawnie robotnicy - specjaliści i poszczególne części przy pomocy masywnych dźwignów ładują do wagonów. Nie wszystkie jednak okazowe eksponaty wracają do fabryk, bowiem wiele zakupiono; to też i nowi właściciele szybko się uwijają, aby maszyny jaknajprędzej sprowadzić do siebie.

Przeglądamy się z zainteresowaniem tej intensywnej pracy. W pewnym momencie podchodzi do nas zawalany oliwą i różnymi smarami robotnik, pyta:

— Pan zapewne z prasy?
— A tak. Skąd to pan wie?
— A bo ja zaraz pana poznałem. Kiedy na tem samym miejscu pracowałem przed otwarciem wystawy, pan również tu przybył i informował się u nas.
— Rzeczywiście... No, a jak się teraz panu pracuje?

— Już nie tak, jak dawniej. Bo wtedy człowiek brał się do rzeczy z ochotą i zapałem, uświadamiając sobie, że współdziała w powstawaniu pierwszej wszechpolskiej wystawy. Dziś jakoś smutno, bo się wszystko skończyło... Już nie będzie tego ruchu i gwaru, jaki tu jeszcze przed kilku dniami panował. Człowiek mógł więcej zapracować, a teraz nie wiadomo. A no, trudno się mówi — kończy z westchnieniem, dodając filozoficzną uwagę. — Każda rzecz, chociaż najpiękniejsza, musi się wreszcie skończyć...

Tu rozmówca nasz pokiwał smutnie głową i po chwili powrócił do swej pracy. (tr.)

wnik Spółki Szewskiej p. Toruński, jako lawny byli czynni pp. mistrzowie J. Sołtyśiak, J. Wiznerowicz i reprezentant Dokst. Szkoły Przemysłowej p. prof. W. Mielcarek. Zgłosiło się sześciu kandydatów a mianowicie: pp. Stanisław Ślaski z Poznania, Józef Sobkowiak ze Zbąsznia, Stefan Dorszyk z Mchów, Jan Hoffmann ze Studzienny, Leon Głodek z Poznania i Jan Maciejewski z Pniew. — Wszyscy kandydaci uzyskali dyplom mistrzowski i zarazem prawo kształcenia terminatorów. Przebieg egzaminu był bardzo uroczysty, albowiem egzamin odbył się po raz pierwszy w Domu Rzemieślniczym, na co p. przewodniczący w podniosłych słowach zwrócił uwagę. P. Sołtyśiak zachęcał nowych mistrzów do wstąpienia do cechów, które tworzą się zawodu szewskiego, do wychowania uczniów na dobrych rzemieślników i obywateli Ojczyzny, idąc śladami Jana Killińskiego. P. Wiznerowicz objaśnił w treściwych słowach znaczenie kalkulacji warsztatowej jako podwalinę dobrobytu rzemieślniczego. Na końcu p. prof. Mielcarek złożył w krótkim przemówieniu serdeczne życzenia w imieniu szkolnictwa zawodowego.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Nadzwyczajne zebranie Klubu Sportowego „Legja”** odbędzie się w piątek, dnia 4 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Fiedlera przy ul. Górna Wilda 47.

— * **Zebranie księży profesorów** odbędzie się w piątek dnia 4 bm. o godz. 20 w gimnazjum Bergera. Na porządku dziennym referat ks. prob. Adamskiego z Łodzi na temat: „Najnowsze metody katechetyki”.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Koncerty symfoniczne Filharmonii Poznańskiej.** Filharmonia Poznańska uruchamia w bieżącym sezonie tradycyjne swe koncerty, które cieszyły się wielkim uznaniem szerokich sfer muzycznych. Narazie postanowiono urządzić 6 koncertów; dalsze koncerty uzależnione będą od frekwencji publiczności, która zapewne poprze tak szlachetną inicjatywę. Jako dyrygentów i solistów upatrzyła Filharmonia szereg wybitnych artystów polskich i zagranicznych, co zapewni wysoki poziom artystyczny wszystkich koncertów. Pierwszy koncert odbędzie się w niedzielę dnia 13 października w południe o godzinie 12 w Auli Uniwersytetu, na którym to koncercie dyrygować będzie dyr. Opery poznańskiej, p. Zygmunt Wojciechowski. Jako solista wystąpi pierwszy raz z Filharmonią znakomity nasz pianista p. Zygmunt Lisicki, prof. państw. konserwatorium.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z Teatru Szkolnego.** Po zamknięciu sezonu wystawowego Teatr Szkolny zainauguruje swój stały sezon przedstawieniem dla młodszego działu: „Wieczorem bajek i tańca”. Troskliwie przygotowany program obejmuje bajki K. Makuszyńskiego, które opowie p. I. Nowakowska, wiązanek pięknych tańców w wykonaniu 5-letniej Zabci i 6-letniej Muszki Piaseckich, uczennic prof. Lobojski z Warszawy, oraz inscenizację „Koiysanki” Zukowskiego i „Dziad i baba” Kraszewskiego (muz. Moniuszki). Miły ten wieczorek odbędzie się w sobotę dn. 5 bm. a powtórzony będzie w niedzielę. Początek o godzinie 5 po poł. Bilety nabyć można w księgarni p. J. Jackowskiego.

— * **Dyr. Kolei Państwowych** komunikuje, że zaprowadzony na czas od 31 sierpnia do 30 września rb. włącznie codzienny kurs wagonu sypialnego trzeciej klasy między Warszawą a Poznaniem w poc. 415/1311 (Warszawa odj. 23.40, Poznań przyj. 8.24) i z powrotem w poc. 1312/414 (Poznań odj. 0.35, Warszawa przyjazd 9.50) uruchomiony będzie nadal aż do odwołania. — Stosownie do punktu 4 taryfy towarowej części II, zeszyt I, obowiązującej od 1 października 1929 r., stałe przewozy towarów, wymienionych w załączniku II do tejże części taryfy, zwalnia się na czas od 1 do 20 października r. b. od opłacania przewoźnego zgóry a to celem umożliwienia nadawcom wniesienia prośby do Dyrekcji Kolei Państwowych o zwolnienie od przymusu frankowania przesyłek i ustalenia z nimi odpowiedniej umowy. Po wskazaniu wyżej terminie podlegać będą odnośne przesyłki przymusowi frankowania w myśl istniejących przepisów taryfowych.

— * **Stow. Urzędników Komunalnych miasta Poznania** urzędują w sobotę, dnia 12 bm. na sali „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim zabawę jesienną. Początek o godzinie 20. Zaproszenia wydaje sekretariat Stow., ul. Zamkowa 1-2.

— * **Zarząd Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami Woj. Pozn.** podaje do wiadomości, że w dniu 4 bm. o godz. 20.30 odbędzie się Akademia Radjowa ku czci św. Franciszka z Asyżu, z następującym programem: 1. Odczyt p. t. „Stosunek człowieka do zwierząt” wygłosi Rektor U. P. dr. Niezabitowski. 2. Fragment z oratorium św. Franciszka odegra prof. Nowowiejski. 3. Śmierć św. Franciszka i jego gloryfikacja odegra prof. Nowowiejski. 4. Odczyt p. t. „Św. Franciszek jako przyjaciel zwierząt” wygłosi ks. rektor Cieszyński. 5. Liszt: dwie legendy odegra pro. Konatkowska.

Przy cierpieniach pęcherzyka żółciowego i wątroby, kamieniach żółciowych i żółtaczce, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa znakomicie ułatwia trawienie. Doświadczenia kliniczne stwierdzają, że domowa kuracja picia wody Franciszka Józefa działa zwłaszcza skutecznie, jeśli się jej używa rano naczczo z dodaniem gorącej wody. Ządać w aptek. i drog. nw 4342

— * **Pogotowia dla napraw przeszkód w dostawie prądu elektrycznego** zostały utworzone:

1) w gmachu administr. przy ulicy Grobla 15, pokój 19, nr. telef. 5600 i 5601 dla dzielnic Starego Miasta, Śródmieścia, Wildy, Dębca, Staroleki, Rataj, Naramowic i Komandorji;

2) przy Podstacji na Jeźycach ulica Grunwaldzka nr. 1, nr. telef. 8509 dla dzielnic Łazarza, Górczyna, Jeźce, Solacza, Urbanowa, Winiar i Ławicy.

Pogotowia są czynne codziennie od godziny 8 do godz. 24.

— * **Zimowy rozkład jazdy P. K. P.** Nakładem Polskiego Towarzystwa Księgarni Kolejowych „Ruch” Sp. A. wyszedł nowy urzędowy rozkład jazdy na polskich kolejach państwowych i zagranicznych, wydany przez ministerstwo komunikacji. Nowy rozkład na okres zimowy 1929-30 o 398 stronach normalnego formatu zawiera także inne dane o komunikacjach. Cena egzemplarza jest bardzo przystępna. Rozkład z uwzględnieniem alfabetycznego spisu stacji, wyciągu z przepisów przewozowych, komunikacji lotniczej i t. d. nie kosztuje więcej jak 5 zł bez prawa pobierania podatku.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Pieszko dokoła Polski.** W tych dniach przybył do Poznania turysta-piechur Józef Fikus, członek Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Ostrowie (Wkp.). Odbywa on pieszko podróż dokoła Polski i dotychczas przebył olbrzymią przestrzeń, wynoszącą ponad 3000 km. Po kilku dniach pobytu w Poznaniu dzielny piechur udaje się w drogę do rodzinnego Ostrowa.

— * **Z targu.** Dnia 2. b. m. na pl. Sapiżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,40—6,80 zł; masła mleczarskiego 7,20—7,60 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,20—3,40 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40—42 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 5,00—6,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlica 6,00—8,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; para gołębi 2,00—3,00 zł; para kuropatek 6,00—7,00 zł; za ryby: 1 kg. szczypanka 4,80—5,20 zł; karpia 4,80—6,00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 7,00—8,00 zł; karasia 2—3,80 zł; leszcza 2—4 zł; okonia 3,60 zł; suma 4—5 zł; białych ryb 0,80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; peczeń marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 40—50 gr; szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg. fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 1,20 zł; 1 kg. rabarberu 30 gr; 1 gł. salatkii zielonej 10 do 20 gr; białej kapusty 25—40 gr; modrej i włoskiej 40—60 gr; 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 mdl. ogórków 60—80 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. pomidorów 0,30—0,50 zł; za owoc: 1 kg. jabłek 0,40—1,10 zł; gruszek 0,60—1,00 zł; śliwek 0,50—0,80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg. pieczarek 4—5 zł; 1 kg. borowików 5—7 zł; zielonka 2—3 zł; podpieńnik 2—3 zł; za mendel raków płacono 1—2,50 zł; 1 kg. chleba 40 gr. — Targ dość ożywiony, dowozy średnie. — Ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zderzenia.** Dnia 2 bm. na ul. Fr. Ratajszaka narożnik ul. Skarbowej wjechał rowerzysta Dzięgiel Stanisław, zamieszkały przy ul. Spokojnej 1, na przejeżdżający samochód osobowy P Z 44672, przyczem wyduśił szybę w samochodzie. Rower został uszkodzony. — Dnia 2 bm. na ul. Wielkiej zderzył się autobus P. K. E. z samochodem P Z 44321, przyczem samochód został uszkodzony. Winę ponosi kierowca samochodu. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże.** Z gablotki firmy Mess i Water skradziono z pawilonu 14 jedwab, wart. 700 zł. — Z pawilonu 77 Wielkop. Izby Rolniczej na terenie E skradziono 20 szkieł marynatów owocowych. — Z pawilonu na terenie E skradziono z stoiska

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Ucieczka od miłości”.
Aurora: „Cyrk Chaplina”.
Bajka: „Gazeciarze”.
Casino: „Gazeciarze”.
Colosseum: „Szajka z kroży”.
Edison: „Arena grozy” (Artyści).
Kapitol: „Romans Cygański”.
Metropolis: „Intrygant”.
Odeon: „Tango miłości”.
Renaissance: „Dziecko w pazurach małpy”.
Słońce: „Łódź podwodna S. 44”.
Stylowe: „Krystyna”.
Wilsona: „Rajski ogród”.

Ukazał się już pierwszy numer nowego, trzeciego rocznika „Wielkopolskiej Ilustracji”, przynosząc jak zawsze mnóstwo ciekawego materiału. Na początek idą zdjęcia

z zamknięcia P. W. K.

oraz reprodukcja Dyplomu Zasługi, który otrzymała redakcja tego tygodnika.

W związku poniekąd z P. W. K. pozostaje też niezwykle ciekawy artykuł, obrazujący działalność naszej policji Państwowej. p. t.

Aniół stróż w granatowym mundurze

Wręcz sensacyjne są zdjęcia burzy morskiej. Bardzo interesujący jest artykuł o nowej elektrowni poznańskiej, dalej znajdujemy aktualności sportowe i mnóstwo zdjęć, ilustrujących najważniejsze wypadki na całym świecie.

Numer dopełniają zwykle działy stałe, jak humor, mody, szarady, powieść, nowela itd.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. miesięczny abonament 1.50 zł., kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy ządać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

KALENDARZYK

Czwartek, 3 października 1929

Słońce: wschód 5,56 — zachód 17,26 — długość dnia 11 godzin 30 min.

Księżyc: wschód 6,15 — zachód 17,48 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 13 st. Cels. Pochmurno. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 748 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. Cels., najniższa plus 12 st. Cels. Ilość opadu 1 mm.

Kal. rz.-kat.: Kandyd M. — jutro Franciszek Seraficki.

Kal. słow.: Siemian M. — jutro Bratysław.

Zebrania

Jutro o 16.30 Zw. Inwalidów, Wdów, Sierót i Emer. Kol., u p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71;

o 19 Zw. Inwalidów Wojennych R. P. dzielnica Śródmieście u p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13.

o 20 Stow. Porządku Publicznego Jeźce-Łazarz, na sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

o 20 Kolo Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej, w szkole przy ulicy Działońskich 4;

o 20 Grono Przyjaciół Sceny Polskiej, u p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl Wolności 13. — Apteka Sapiżyńska, pl. Sapiżyński. — Apteka pod Białym Oriem, Stary Rynek 4

Jeźce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego 26. — Apteka Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72.

Wilda: Apteka Fortuna, G. Wilda 96. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Całodzienna adoracja.** Jutro, w pierwszy piątek przypada w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeźycach całodzienna adoracja, która odbędzie się od godz. 6-tej. Uroczysta msza św. o godz. 8. o godz. 17 odśpiewanie ostatnich 2 godzin, różaniec, poczem kazanie i błogosławieństwo.

— * **Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych.** Msza św. na intencję towarzystwa odbędzie się 6 bm. o godz. 9,30 w kościele Ojców Jezuitów. Zbiórka o godz. 9 w lokalu p. Bajerowej, przy placu Bernardyńskim.

OSOBISTE

— * **Złote gody małżeńskie** obchodzą w piątek 4 bm. pp. Tomasz i Ksawera z Hyldebrańskich Wlekińscy przy ulicy Strzeleckiej 19. Jubilatów, znanym w szerokich kołach tutejszego obywatelstwa, zasyłamy ze swej strony najserdeczniejsze życzenia.

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w sobotę, dnia 5 bm. pp. Leonostwo Kasprowiczowie, zam. przy Górnej Wildzie 80. Msza św. na intencję jubilatów odbędzie się w kościele Ks. Ks. Zmarłychwstańców o godz. 8,30.

— * **Egzamin mistrzowski.** Dnia 26 września r. b. odbył się egzamin dla kandydatów na mistrzów w zawodzie szewskim. Egzaminowali przewodniczył kiero-

firmy Wincenty Hosser z Warszawy kwiaty wart. 48 zł. — Z pawilonu 60 na terenie E skradziono na szkodę Aleksandra Lesińskiego z Pacykowa pow. Stani sławów figure fajansową — Z pawilonu narzędzi rolniczych na terenie E skradziono ze stołu obrus na szkodę firmy „Unja” Zjedn. Fabryk Maszyn Rolniczych w Grudziądzu. — Z mieszkania Zabłockiego Józefa, zamieszkał przy ul. Marsz. Focha 49, skradziono ubranie, smoking, ubranie granatowe, płaszcz letni i kalesony, łącznej wart. 500 zł. (z)

— **Włamanie.** Do mieszkania Antoniego Matuszewskiego, zamieszkał przy ul. Patr. Jackowskiego 30, włamali się złodzieje i skradli 3 pierścionki złote z futerałem, parę trzewików brązowych, niskich, parę trzewików dziecięcych, zegarek srebrny z łańcuszkiem i inne przedmioty, łącznej wart. 280 zł. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Niezwykłe tragiczny wypadek** wydarzył się w Kamieńcu (pow. mogileński) w dn. 2 bm. Dwudziestoletnia służąca Helena Paluchówna, wyszła do jeziora, by nabrać wody do prania, przyczem w niewyjaśniony sposób wpadła i utonęła z braku ratunku. (k)

— **Samochód spalił się** na szosie między Kórnikami i Gądkami; jak się okazuje, pożar powstał wskutek eksplozji zbiornika benzynowego. Samochód był własnością p. Antoniego Antkowiaka z Poznania. Straty ocenia się na około 10 tysięcy zł. (k)

— **Samobójstwo popełnił** w Borui Starej (pow. wolsztyński) 42-letni Otton Runold. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została ustalona. (k)

JARMARKI

— **Dolsk.** Jarmark w mieście Dolsku nie odbędzie się w dniu 28, lecz 29 b. m.

— **Krotoszyn.** Jarmark kramny oraz na bydło i konie odbędzie się we wtorek dnia 8 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Jubileusz pracy.) Dnia 1 bm. obchodził 25-lecie pracy nauczycielskiej p. Edmund Buchholz, nauczyciel przy Szkole Handlowej w Gnieźnie.

— (Echa włamania.) W związku z włamaniami w jubilerii Antoniego Galszewskiego w Gnieźnie, pierwiastkowe dochodzenia wykazały, że włamania do konoła przypuszczalnie 2 mężczyźni i kobieta. Sprawcy pozostawili na miejscu precyzyjne narzędzia, a także 2 pary rękawiczek, których używali celem uniemożliwienia ekspertyzy daktyloskopijnej. (br)

— **Wronki.** (Kradzież.) Zuchwalej kradzieży dokonali nieznanymi dotąd sprawcy w nocy na 28 ub. m. u zegarmistrza Leona Grupińskiego. Siekiera wybito okno wystawowe i zabrano stamtąd kilka zegarków i pierścionków. Złodzieje jednakże zostali spłoszeni, wobec czego uniemożliwiono im zabrania więcej rzeczy.

— (Choroby zakaźne.) Wśród rodziny Michałaka i Ceglarskiego we Wronkach-Borek stwierdził lekarz powiatowy dur brzuszny. Miejscowy Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego wydał odpowiednie zarządzenie zapobiegawcze. (wr)

— **Szamotuły.** (Zakład św. Józefa.) Na rozbudowę tutejszego zakładu dla chorych św. Józefa, rozpisanego konkurs, w którym wzięły udział cztery firmy budowlane. Po zbadaniu wszystkich ofert, oddano prace p. budowniczemu Wilczewskiemu z Wronek. Przewidziany koszt wynosi 200 000 zł.

— (Olbrymi spadek.) W Bronikowie zmarł niedawno właściciel ziemski pan Foerster, który zapisał w testamencie cały majątek, wynoszący 3 000 morgi ziemi, pałac z urządzeniem, gorzelnią, inwentarz żywy i martwy, łącznie wartości około 4 000 000 zł, 18-letniemu uczniowi kowalskiemu Pawłowi Schechtelowi. Młodzieńca, stosownie do życzeń w testamentie, skierowano natychmiast do szkół.

— (Parcelacja.) Domy państwowe Mlynkowo i Karolin, położone w powiecie szamotulskim, mają być w r. b. rozparcelowane. Z Karolina ma się stworzyć szkołę doświadczalną dla rolników.

— (Osobiste.) Pp. rektorstwo Gierszewski z Szamotuł obchodzą 11 bm. swe gody srebrnego wesela. — W dniu 23 bm. obchodzą srebrne gody p. podinsp. Zw. Straży Poż. Bednarek z małżonką. — Złote wesele obchodzą dnia 5 bm. pp. Tomaszowie Sroczyńscy w Szamotułach, przy ul. Poznańskiej. P. Sroczyński jest prezesem towarzystwa właścicieli nieruchomości.

— (Wystawa.) W przyszłym roku zostanie urządzona w Szamotułach wielka wystawa przemysłowa, rolnicza i ogrodnicza. (o.)

— **Bojanowo.** (Sprawa burmistrza.) Miasto nasze od przeszło roku nie posiada burmistrza. Mimo, że swego czasu Rada Miejska wybrała burmistrzem pana Karaśkiewicza, dawniejszego komisarza, wybór nie zatwierdziło. Wybór następnego p. Bejma, kamelarza tutejszego miasta, oczekuje od kilku miesięcy na zatwierdzenie. (ka)

— **Srem.** (Jubileusz pracy.) Niezwykłą uroczystość obchodzono w dniu 28 ub. m. w tutejszej fabryce zegarów „Zegar Tow. Akc.”, mianowicie jubileusz

30-letniej nieprzerwanej pracy na tem samym miejscu p. Michała Łaznowskiego, maszynisty tej firmy. O godz. 5 zebrał się w fabryce przy kwiatami ubranych stołach wszyscy pracownicy, gdzie przyjmowała ich kawą i ciastkami p. dyrektora Bienasiowa. Pp. dyr. Bienias i Jasielski szczerymi i serdecznymi przemówieniami dziękowali jubilatowi za bardzo sumienną i obowiązkową pracę, wręczyli mu podarek firmy (złoty zegarek z dedykacją), oraz żegnali serdecznie, gdyż z powodu likwidacji Tow. Akc. „Zegar” p. Łaznowski przechodzi na etat nowego nabywcy budynków. Również przemówił p. Ranus, witając p. Łaznowskiego jako nowego swego pracownika. Po kilkogodzinnej towarzyskiej pogawędce opuścił jubilat fabrykę, wynosząc z sobą pełne serce z przeżytych mile chwil. Tak samo wszyscy inni pracownicy, którzy w dowód szczerzej życzliwości wręczyli jubilatowi ładną pamiątkę i artystycznie wykonany telegram życzeniowy. Mimo podanego wieku (74 lat) cieszy się jubilat zdrowiem i pracuje nadal.

— **Szamocin.** (Wieniec.) Z inicjatywy naszego nowego proboszcza ks. Filipowskiego odbył się w mieście naszym do niedawnego jeszcze czasu uchodzącym za ostoję niemiecką, po raz pierwszy wieniec polski, urządzony przez tutejsze Kółko Rolnicze. O godz. 4 wyruszyli z podwórza p. Chrobaczka, gorliwego sekretarza tego towarzystwa, wozy drabiniaste, umajone, na których gospodarze wyobraźli pomysłowo cztery pory roku. Dziewczęta w strojach krakowskich śpijąc dodawały krasę tej imprezie. Liczna banderka w pięknych strojach wyprzedzała korowód. Zakończono ten piękny pochód przed plebanją. Wśród wiewatów i okrzyków wręczono wieniec kochanemu duszpasterzowi. Wieczorem odegrało tutejsze Kółko Sceniczne odpowiednią do uroczystości komedyjkę, umiejtnie przez p. Wiesłaską wyreżyserowaną.

SPORT

Gry ruchowe

Ostatni mecz koszykówki o mistrzostwo Polski z cyklu rozgrywek grupowych odbędzie się w niedzielę pomiędzy „H. K. S. Lipiny” a „Czarna 13” w Katowicach. Mecz ten nie zmieni już drużyn w finale mistrzostw. Do finału z pierwszej grupy wejdzie „Czarna 13” (Poznań), z drugiej — „Polonia” (Warszawa), z trzeciej — „Cracovia” i z czwartej mistrz Lwowa.

Hokej

Mistrzostwa Polski. Polski Zw. H. na Trawie zdecydował się urządzić w Poznaniu w dniu 4, 5 i 6 bm. systemem puharowym. Do mistrzostw zgłosiły się: „Czarni” — Poznań, „Venetia” — Ostrów, „Klub Łyżwiarów” i „Lechja”. W piątek do walki stają „Czarni” z „Lechją” II. Kto tu zwycięży — trudno przewidzieć bowiem drużyny te są sobie równe; „Czarni” silniejsi fizycznie ustępują jednak pod względem technicznym i taktycznym rezerwowi „Lechji”. Dnia następnego zwycięzca tego spotkania walczy o godz. 14.15 z „Venetia”; drużyna jej przedstawia się bardzo dobrze, jest ambitną i nadzwyczaj lotną — winna też zwyciężyć. O godz. 16 odbędzie się druga rozgrywka, najciekawsze zawody całego turnieju: spotykają się dwa starzy rywalowie poznańscy „Klub Łyżwiarów” z „Lechją”. Wynik tego spotkania zadecyduje o pierwszym miejscu, bowiem zwycięzca nie będzie miał tak trudnej rozprawy z „Venetia”. W niedzielę odbędzie się finały mianowicie: o godz. 10 stają drużyny zwyciężone do walki o 3 i 4 miejsce, zaś o godz. 11.30 zwycięzcy walczą o 1 i 2 miejsce. Wszystkie spotkania odbędą się na boisku K. S. „H. Cegielski” na Wildzie.

Piłka nożna

„Legja” (Poznań) — „Marymont” (Warszawa). Ciekawe spotkanie o wejście do ligi odbędzie się pomiędzy wymienionymi drużynami w niedzielę o godz. 15 na boisku H. Cegielski przy ul. Górna Wilda. „Marymont” jest poważnym przeciwnikiem do też walka będzie zacięta. „Legja” wystąpi z Chmielewskim w ataku i będzie się starała powetować niezasażoną parawkę odniesioną w ubiegłą niedzielę.

Przed meczem Polska — Austria. Reprezentacja nasza przeciwko Austrii opuszcza stolicę w piątek o godz. 14. W Krakowie przyłączają się do niej gracze zamieszkałi w tem mieście. W Wiedniu przewidziany jest kilkogodzinny odpoczynek, poczem nastąpi podróż do Gracu, gdzie wyznaczony został mecz. Wraz z reprezentacją udaje się do Gracu wielu miłośników piłkarstwa, którzy pragną być obecni na tem decydującym dla losów pucharu środkowo-europejskiego spotkaniu. Wbrew pogłoskom skład zespołu polskiego nie uległ do chwili obecnej żadnym zmianom i przedstawia się następująco: Domański — Martyna i Bułanow; Kotlarczyk II, Kotlarczyk I i Makowski; Wypijewski, Nawrot, Reyman I, Pazurek i Balcer. Rezerwa: Fontowski, Zwierz II. Mecz prowadzić będzie p. Fabris (Jugosławja). PAT

Mecze o wejście do ligi w najbliższą niedzielę są następujące: w Poznaniu: „Legja” (Poznań) — „Marymont”; w Łodzi: „Ł. T. S. G.” — „Polonia” (Bydgoszcz); w Krakowie: „Podgórze” — „R. K. S.” (Radom) i w Grodnie: „Cresovia” — „82 p. p.” (Brześć).

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Pan Twardowski”. W piątek, 4 bm. gościnnie występ Józefa Wolińskiego w popisowej partii Eleazara w operze „Zydówka”; partnerami znakomitego artysty będą pp. Fedyczkowska, Marynowicz (tytułowa) i Zathy; kapelmistrz p. Leszczyński.

W sobotę premiera operetki Kalmana „Hrabina Marica” z p. Grabowską w tytułowej partii, oraz z pp. Fontanówną, Karską, Krzyształowicz, Majchrzakówną, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Raczkowskim, Romanowiczem, Sendekim i Wawrzynieckim, kapelmistrz p. Leszczyński, reżyser p. Sendek, nowe dekoracje p. Jarockiego.

Pierwsza popołudniówka w sezonie bieżącym odbędzie się w niedzielę, 6 bm. Ceny miejsc znacznie niższe. Dana będzie operetka „Madame Pompadour”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś, w czwartek 3 b. m. po raz trzeci stylowa komedia Wojciecha Bogusławskiego „Spazmy modne” oraz piękny prolog znakomitego poety Emila Zegadłowicza „Aktor wieczny”, który na wczorajszej premierze przyjęty był entuzjastycznie. Jutro po raz 110 rekordowa krotchwiła Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia” w koncertowym wykonaniu całego zespołu.

W próbach najnowsza komedia Z. Kaweckiego „Para nie para”, która wejdzie na repertuar z początkiem przyszłego tygodnia. W niedzielę po południu po cenach znacznie niższych arcykomiczna krotchwiła „W czepku urodzony” W. Rapackiego.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś ostatnie przedstawienie pysznej farsy francuskiej p. t. „Pan naczelnik... to ja” z gościnnym występem Antoniego Fertnera. Publiczność, szczerze wypełniająca salę Teatru Nowego, darzy niemiłknącymi oklaskami naszego gościa.

W piątek, 4 bm. premiera świetnej komedji znakomitego autora Tristana Bernarda p. t. „Kurnik”, w której wystąpi gościnnie Antoni Fertner w niezrównanej roli Leonarda. Komedja ta, grana niemal na wszystkich scenach europejskich, cieszyła się ogromnym powodzeniem.

Obsadę stanowią pp.: Fiszerówna, Kerzmanowska, Trojanowska, Zeromska, oraz pp. Mazanek, Smoczyński i Tylczyński. Reżyseruje p. F. Chmurkowski. Dekoracje przygotowuje pracownia Teatru Nowego pod kierunkiem artysty p. Aleksandra Kobrynia.

KONCERT

Ireny Dubiskiej i Franciszka Łukasiewicza

Irena Dubiska, najznakomitsza polska wiolinistka, niezrównana interpretatorka arcydzieł literatury skrzypcowej, której każdorazowe zjawienie się na poznańskiej estradzie koncertowej stanowi najwyższą artystyczną atrakcją dla poznańskich melomanów — po wielkich triumfach na estradach zagranicznych powróciła na krótki pobyt do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście w sobotę, dnia 5 października r. b., w Auli Uniwersytetu. O Irenie Dubiskiej wspominać można tylko z wyrazami największego podziwu. Na palcach można policzyć w całej Europie wiolinistki, których grę porównać można z grą naszej wielkiej artystki. Wielka muzykalność, wzorowa interpretacja, doskonała technika i przedziwne uduchowienie — sprawia, że gry Dubiskiej słucha się z najwyższą rozkoszą. W programie koncertu Haendel, Tanglja, Mozart, Dworak, Bartok (humuśkie tańce) i Paganini. Ponadto w koncercie udział przyjmie nasz znakomity pianista prof. Franciszek Łukasiewicz, kierownik „Radja Poznańskiego”, który od 2 lat nie występował na poznańskiej estradzie. Świetny ten i niezmiernie popularny w Poznaniu artysta wykona szereg arcydzieł Chopina, które mają w nim niezwykle uduchowionego i subtelnego odtwórcę. Zarówno niezwykle piękny program jak i nazwiska doskonałych wykonawców są najlepszą rekomacją, że koncert Dubiskiej i Łukasiewicza winien zaciąknąć cały muzyczny Poznań. Pragnąc bez wyjątku wszystkim umożliwić wysłuchanie tego artystycznego koncertu Dyrekcja Koncertowa ustanawia minimalne ceny biletów od 1,50 — 5 zł. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, Gwarne 20 — Telefon 56-38. zw 19364

Koncerty symfoniczne Filharmonji Poznańskiej.

Jak się dowiadujemy, Filharmonja Poznańska uruchamia w bieżącym sezonie tradycyjne swe koncerty, które cieszyły się wielkim uznaniem szerokich sfer muzycznych. Wiadomość tę powitają melomani koncertów symfonicznych naszego miasta niewątpliwie z wielkim zadowoleniem temwięcej, że brak regularnych koncertów symfonicznych dał się w naszym świecie muzycznym dotkliwie odczuwać. Narazie ustalono urządzić 6 koncertów; dalsze koncerty uzależnione będą od frekwencji P. T. publiczności, która, niewątpimy, że poprzez tak szlachetną inicjatywę Filharmonji Poznańskiej. Jako dyrygentów i solistów upatrzyła Filharmonja szereg wybitnych artystów polskich i zagranicznych, co zapewni wysoki poziom artystyczny wszystkich koncertów. **Pierwszy koncert odbędzie się w niedzielę, dnia 13 października, w południe, o godzinie 12, w Auli Uniwersytetu, na który to koncert uzyskano znakomitego dyrygenta obecnego dyrektora opery poznańskiej, p. Zygmunta Wojciechowskiego, który przez wystawienie pierwszej swej premiery jako dyrektor, zyskał szczerze uznanie całej prasy poznańskiej. Jako solista wystąpi pierwszy raz z Filharmonją znakomity nasz pianista, p. Zygmunt Lisiecki, prof. państw. konserwatorium, o którym prasa zagraniczna wyraża się z największym uznaniem.** zw 19351

Teatr Wielki

DZIŚ — „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Piątek, 4. 10. „Zydówka”, opera Halevy’ego. Gość występ Józefa Wolińskiego. Sobota, 5. 10. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Premiera. Niedziela, 6. 10. o godz. 3 po poł. „Madame Pompadour”, operetka Falla. — Ceny znacznie niższe. Niedziela, 6. 10. wieczorem „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Poniedziałek, 7. 10. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Spazmy modne”. Piątek, 4. 10. „Maman do wzięcia”. Sobota, 5. 10. „Spazmy modne”. Niedziela, 6. 10. o godz. 3 po poł. „W czepku urodzony”. Ceny znacznie niższe. Niedziela, 6. 10. wiecz. „Spazmy modne”. Poniedziałek, 7. 10. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan naczelnik... to ja!” Występ gościnnie A. Fertnera. Piątek, 4. 10. „Kurnik”. Premiera. Gość występ Antoniego Fertnera. Sobota, 5. 10. „Kurnik” — Gościnnie występ Antoniego Fertnera. Niedziela, 6. 10. wiecz. „Kurnik”. Gość występ Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygardłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Stronictwo Narodowe

Łazarz i Górczyn

Zebrań Stronictwa Narodowego — odbędzie się w czwartek, dn. 3. bm. o godz. 8-iej wiecz. na salce p. H. Smoczyka, ul. Marszałka Focha 70. Wszystkich członków i sympatyków z Łazarza i Górczyna prosi się o przybycie, gdyż na porządku dziennym aktualny referat p. red. J. Her-niczka.

Solacz

Zebrań informacyjne dla spraw wyborczych do Rady Miejskiej odbędzie się w czwartek 3. bm. o godz. 7.30 wiecz. w restauracji parku solackiego. Przemawiać będą kandydaci do Rady Miejskiej oraz inni. Wszystkich członków i sympatyków zaprasza Zarząd.

Jeżyce

Zebrań informacyjne dla spraw wyborczych do Rady Miejskiej odbędzie się w piątek, dnia 4 października, o godz. 8-iej wieczorem w lokalu p. Kasperkowej, przy ul. Kraszewskiego 16. Przemawiać będzie p. Władysława Krzyżagórska oraz inni. Wszystkich członków i sympatyków zaprasza Zarząd.

Dębiec

Zebrań informacyjne dla spraw wyborczych do Rady Miejskiej odbędzie się w piątek d. 4 października r. b. o g. 8 wiecz. w lokalu p. Grze-siaka przy ul. Kolejowej. Przemawiać będzie p. radny Libera oraz inni. Wszystkich członków i sympatyków zaprasza Zarząd Koła.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

LISTY CHOPINA PO ANGIELSKU

Jak się dowiadujemy, wyjdą w przekładzie angielskim wszystkie dotychczas wykryte listy Fryderyka Chopina. Zbiór ten powstał dzięki temu, że dr. Henryk Opieński zgromadził i przygotował do druku 310 listów Chopina, a to na zamówienie Biblioteki Polskiej w Warszawie, kierowanej przez p. Władysława Kościelskiego z Miłostawia.

Szereg listów Chopina był opublikowany w oryginalnym przez Mieczysława Karłowicza, dalej przez F. Hoesicka, pozatem korzystali z nich liczni autorzy zagraniczni, zwłaszcza francuscy. Prawa do przekładu angielskiego nabyła obecnie firma Alfred Knopf w Nowym Jorku.

Rzecz jest charakterystyczną, że istnieje już wydanie niemieckie tego przez dr. Opieńskiego zgrupowanego i zweryfikowanego zbioru, mianowicie w przekładzie dr. Guttryego — wydane nakładem Georga Muellera w Monachium, a nie ma jeszcze wydania polskiego. Może znajdzie się wreszcie nakładca, które to niewielkie zaiste ryzyko podejmie. Przy rozwoju muzyki fortepianowej w Polsce, przy konserwatorjach i kursach, trudno przypuścić, aby zbrakło wykonawców Chopina, którzy zapragną wniknąć w jego ducha przez zaznajomienie się z Chopinem intymnym, który w listach najbardziej bezpośrednio się przejawia.

NAUKA

Spuścizna po Ludwiku Kubali. Ze Lwowa piszą nam: Rodzina znakomitego historyka, dr. Ludwika Kubali posiadała obfitą spuściznę rękopisów i materiałów po świetnym pisarzu. Są to notatki, manuskrypty, druki z XVII wieku, któremu Kubala specjalnie się poświęcał i materiały do dzieł, jakie miał jeszcze w planie. Wszystko to przekazała rodzina Zakładowi Narodowemu imienia Ossolińskich. (nl)

Nowy docent w Warszawie. Prezydent Rzeczypospolitej zamianował Dra Aleksandra Turyna docentem wydziału humanistycznego na uniwersytecie warszawskim.

LITERATURA

Nowa monografia o Jerzym Meredith. Nasz korespondent londyński (z. gr.) pisze nam: Pojawiła się nowa monografia o Jerzym Meredith, pióra Roberta Esmonde Sencourt, p. t. „The life of George Meredith” (życie Jerzego Meredith). Autor korzystał z archiwów rodzinnych i listów użytych mu przez rodzinę. Książka jest najpełniejszą — jak dotąd — obrazem życia znakomitego autora. Spotkała się z doskonałym przyjęciem krytyki.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa malarstwa polskiego w Bukareszcie. P. Jerzy Olszewski, dyrektor „Muzeum im. Toma Stelian” w Bukareszcie organizuje w Rumunii wystawę malarstwa polskiego. Poselstwo polskie w Bukareszcie projekt po iera. (mp)

KRAJOZNAWSTWO

Dostęp do Świtezli. Jeden z najpiękniejszych zakątków Nowogródziny uzyska w najkrótszym czasie wygodne połączenie z Nowogródkiem. Prowadzona jest obecnie budowa szosy z Nowogródka do Świtezli. Budowa ma być ukończona w roku przyszłym. Zwiedzanie więc okolic pięknego jeziora będzie turystom ułatwione. (kr)

Alpinarium i Stacja Meteorologiczna w Zakopanem. Donoszą nam z Zakopanego: Niewielkie, ale ciekawe i dobrze urządzone alpinarium w Zakopanem, znajdujące się obok Muzeum i dworca Tatrzańkiego, zostało w jesieni r. b. rozbudowane. Do grupy roślinności skał wapiennych, istniejącej już od kilku lat, przybyła grupa skał granitowych. Z wiosną następnego roku będzie ten nowy nabytek obsadzony odpowiednimi okazami tatrzańskich roślin. Alpinarium znajduje się pod opieką komitetu, do którego należą Instytut Botaniczny U. J. w Krakowie, Muzeum Tatrzańskie i Pol. Tow. Tatrzańskie.

Również zakopiańska Stacja Meteorologiczna rozszerza swoją działalność przez zwiększenie ilości badań i pomnożenie instrumentów. Szybki rozwój tej Stacji i z roku na rok wzrastająca ekspansja, zasługuje na wyróżnienie. Stacja posiada już cały szereg obserwacyjnych placówek, z których punkty na Hali Gąsienicowej i nad Mofskiem Okiem mają największe znaczenie. Obecnie otrzymała zakopiańska centrala meteorologiczna nowe klatki, maszt na umieszczenie wiatromiły i inne przyrządy. Podczas letniego sezonu wizytował Stację dyrektor Państw. Instytutu Meteorologicznego aby zbadać jak trzeba rozszerzyć jej działalność. (A)

MUZYKA

Otwarcie sezonu Filharmonji Warszawskiej. Z Warszawy piszą nam: Filharmonja rozpoczyna sezon koncertem inauguracyjnym, poświęconym wyłącznie utworom polskim. Wykonane zostaną „Koncert drugi” Zygmunta Stojowskiego, uwertura „Kalmera” Kurpińskiego, suita orkiestrowa Marka, „Monna Liza Gioconda” Różyckiego i „Chmiel” Wiechowicza. (mw)

Nowe balety w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Najbliższy wieczór premier w Teatrze Wielkim będzie wypełniony przez trzy nowe balety, z tych dwa polskie, mianowicie „Coco”, młodego kompozytora Władysława Macury, oraz „Ostatni Pierrot”, napisany przez mieszkającego stale w Berlinie Warszawianina Karola Rathhauusa. Trzeci balet „Serduszko” jest dziełem kompozytora jugosłowiańskiego Baranovića. Inscenizuje baletmistrz Parnell, dyryguje p. Bojanowski. (mw)

VARIA

Z nonsensów cenzury sowieckiej. Jeden z tygodników sowieckich, wydawany przez „związek pracowników igły”, redagowany przez członka wszechrosyjskiego C. K. został skonfiskowany przez cenzurę. Powodem konfiskaty było opowiadanie historyczne z dziejów komuny paryskiej. Zapytany o motywy cenzor wyjaśnił: „W opowiadaniu jest zdanie, że śmierć jednego z wodzów komuny zrodziła śród robotników legendę. Wyrazy „komuna” i „komunistyczny” nie mogą być łączone z legendami i różnymi bajeczkami”. (vs)

„ŚPIEWAJĄCY BŁAZEN”

Z Warszawy piszą nam:

Sensacja „pierwszego filmu dźwiękowo - śpiewnego” jest już poza nami. W jednym z naszych kin odgadał i odśpiewał swoje melodramatyczne losy głośny dzisiaj w całym świecie murzyn z music - hallu, Al. Jolson, którego współudziałowi zawdzięcza życie „Śpiewający błazen”. Wrażenie było przykre.

Film dźwiękowy — pisze jeden z fachowych sprawozdawców — jest tylko sensacyjną ciekawostką, niesamowitym figlem techniki, budzącym wzruszenia bynajmniej nie artystycznej natury. Skoro cień, ruszający się bezgłośnie na ekranie, zagada do nas głuchym, beczącym, przykrym głosem — to mimowoli przypomina się śp. Guzik, którego „duchy” podobnie gadały na seansach spirytystycznych. Przerklamowany Al. Jolson, ma głos w śpiewie miły, a w rozmowie głuchy, beczkowany i belkotliwy. Partnerka jego — jasnowłosa, filigranowa laleczka Józefina Dunn przemawia jęzgotliwym nosowym głosikiem, który wwierca się w uszy widza cienutką śrubą. Jedynie Betty Bronson (niezapomniany Piotruś Pan z kom. Barry'ego) ma przemiły timbre głosu. Ale jest stokroć miłsza, gdy milczy.

To jest bardzo wzruszające gdy się w Warszawie słyszy chrapanie murzyna śpiącego w garderobie teatralnej w dalekim New Jorku — ale to nie jest wzruszenie natury artystycznej. Zresztą to chrapanie wymaga jeszcze ulepszenia. Przypomina ono szum jadącego tramwaju, świst piły elektrycznej i warczenie maszyny do szycia. Równie obco brzmią takie dźwięki, jak stukanie do drzwi, lub okłaski. Jakże dziwną wydaje się cisza następująca po każdym odezwaniu się aktorów. Z rozwartych ust żywych cieni wydobywają się grzmoty, ale nogi owych cieni poruszają się zgola bezszelennie, spręty również nie wydają dźwięku, gdy się je ruszy z miejsca, niema więc mowy o tem aby film dźwiękowy w tej postaci w jakiej go nam obecnie pokazują mogli wywoływać wrażenie prawdy życiowej.

Jednym słowem: poczekamy jeszcze, nim mechaniczny teatr zastąpi prawdziwy. To, co obecnie się słyszy, jest chwilami obrzydliwe, zawsze nie-naturalne, podrażniające naturę. Pojawienie się filmu „gadającego” świadczy tylko, że film „niemy” zaczyna się przeżywać. Ludzie za mało nań chodzą, więc przestał dawać odpowiednie procenty kapitałom, w nim zaangażowanym i speculanci szukają nowego środka na robienie milionów. K. W.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Mieczysław Jarosławski: „Członkowie E. B. V.” Powieść kryminalna. Poznań 1929. Wydawnictwo Polskie (B. Wegner).

JAK TEATR WŁOSKI WALCZY O BYT

Głód wzroku — Egzotyka — To co najłatwiejsze — W tonacji kinowej — Film i samochód — Jak jest we Włoszech — Brak scen stałych — Trupy obce — Teatrzyki nowatorskie podjęły walkę — Na co zeszedł teatr Pirandella — Bragalja i jego „Niezależni” — Jak w bajce.

Wielowiekowa instytucja teatru europejskiego przeżywa obecnie kryzys ciężki i groźny. Wpływają na to różne czynniki natury duchowej i materialnej, zewnętrzne i wewnętrzne. Więc przede wszystkim przyspieszony rytm życia, ekspansywność raczej wszęź anizeli wgląd idąca u przeciętnego, powojennego inteligenta, wślad za tem głód nowości, oryginalności, prymitywizmu, egzotyki i naodwrot szybkość przesycania się tem, co odwieczne, tradycyjne, skomplikowane; wzmożona wzrokowa pobudliwość, wprost hipertrofia głodu wrażeń wzrokowych a więc najprostszych, niejako najłatwiejszych do zdobycia a w związku z tem — ograniczenie wrażliwości na doznania innych zmysłów.

Rzeczy można, że wrażliwość przeciętnego ogółu w Europie i Ameryce jest dziś nastrojona na „tonację kinową”. Składa się na nią: szybka zmiana obrazów, minimalna dawka tekstu słownego zmuszającego do myślenia, do skupienia się; zadowalanie się surrogatem wrażeń estetycznych a więc kinem gramofonem, radjem, turystyką automobilową, bezkrytyczne rozpasane oddawanie się kalejdoskopowej zmienności wrażeń. Technika kinowa góruje w najpopularniejszych widowiskach, kinowy charakter posiada turystyka posługująca się dziś coraz to częściej automobilem. Nawet w dziedzinie literatury powieściowej wkracza również technika fotograficznej zmienności i różnorodności obrazów.

Czynniki materialnej natury — to groźna dla teatru konkurencja kinematografu, to szybkie przeżywanie się techniki teatralnej, potrzeba modernizacji maszyneryj według ostatnich wymagań a równocześnie walka z rosnącym deficytem w gospodarce teatrów europejskich. Przeciętna publiczność szuka dziś rozrywki łatwowstrawnej, chce zaspokoić swój chroniczny głód sensacji bez myślowego wysiłku. Więc tłumami zapełnia kina a stroni od teatrów, które świecą pustkami, upadają lub wegetują tylko.

Kryzys teatralny jest dziś szczególnie ciężki we Włoszech. Nadmierna ilość trup wędrownych, dotkliwy brak teatrów stałych, prymitywne rekwizyty, w zespołach aktorskich dwie lub trzy lepsze sily obok wielu mizernych, zbyt wiele dorywczej improwizacji a mało staranności w przygotowaniu przedstawień — oto co ważniejsze choroby. Prócz tego poważnie podkopują egzystencję włoskiego teatru sporadyczne występy zagranicznych zespołów grających po francusku lub włosku a kierowanych przez cudzoziemców (Pitojew, Pawłowa). Zapoznawszy się ze starannością tych przedstawień cudzoziemskich, z ich sumienną reżyserją, ich stroną dekoracyjną, o wiele piękniejszą od nie-dbałej włoskiej — prawdziwie kulturalna publiczność nie kwapi się już na występy trup włoskich. Mecenasów teatru brak dotkliwy, miasta własnych teatrów niemal z reguły nie utrzymują. Wobec tego tak świetny ogień teatr włoski przeżywa kryzys ostrzejszy niż gdzieindziej.

Ale też jego energia żywotna jest wyjątkowo bujna i bogata. Wspaniała przeszłość z jednej strony, z drugiej tak charakterystyczne dla Włochów zamilowanie do widowisk, kult słowa żywego i gestu pełnego ekspresji — nie pozwalają ogółowi tak łatwo zerwać całkowicie z tą instytucją, z którą się tak zrósł w ciągu wieków. Poza tem wiarę w odrodzenie teatru włoskiego budzi szereg entuzjastów, krytyków, estetyków, reformatorów.

Kryzys teatru włoskiego rozpoczął się w r. 1918 od gwałtownego rozwoju kinematografu i wkrótce potem pojawiają się w różnych miastach włoskich teatry i teatrzyki nowatorskie, „scenki” i „nadszenki” realizujące nowe pomysły techniki teatralnej. Więc najpierw w Rzymie w r. 1921 powstaje „Teatro Sperimentale degli Indipendenti” A. G. Bragalji a w dwa lata potem w Medjolanie „Convegno” i „La piccola canobliana” oraz teatrzyk w Villa Ferrari w Rzymie. Mimo silnego poparcia finansowego, scenki te wkrótce przestały istnieć, podobnie jak inne tego rodzaju imprezy. Po-

wodem było — według A. G. Bragalji — to, że przesiąkły one zanadto „literaturą”. Pirandella „Teatro d'arte” przeobraził się w zwyczajny wędrowny teatr i wcale nie zdradza nowatorskich zapędów. Ostał się tylko teatr Bragalji w cudownym sposobie. Sprawił to przebojowy entuzjazm i fanatyzm kierownika i jego nieprawdopodobne a jednak szczęśliwe kombinacje.

Jakże się to stało, że w ciągu siedmiu lat swego istnienia mógł ten „Teatro Sperimentale degli Indipendenti” zakopany w podziemiach przy trudnej do odszukania rzymskiej uliczce — wystawić aż 134 sztuk w nowej, nie-rzad oryginalnej inscenizacji a między niemi sztuki takich autorów jak Laforgue, Shaw, Jarry, Achard, Strindberg, Wedekind, Poljaków, Pirandello etc.? jakoż zdołał po raz pierwszy wprowadzić na scenę szereg włoskich autorów (Soffici, Moscardelli, Spaini, De Stefani etc.) i nieznanymi przedtem nowicjuszów (Vergani, Solari, Barbaro etc.)? Niedosć na tem. Teatr ten zorganizował całą serję nowoczesnych pantomin muzyczno-choreograficznych, jakich przedtem Włochy nie oglądały. Jakimże to sposobem wykonał ten olbrzymi program — a jednak o żadną instytucję finansową, o żadnego mecenasu się nie oparł jak o granitową kolumnę? Jakoż — to bez podbudowy dostojnych i złotem po brzegi wypełnionych żelaznych kas, wbrew tłumom wypełniającym dziesiątki rzymskich kin i pustkom krzyżującym w niebógłosy po teatrach — dało się Bragalji przez tyle lat służyć prawdziwej, czystej sztuce i nie wyglądać wraz ze swoim teatralnym dworem jak stado głodomorów opętanych toatromanją?

Historja to jakaś niesamowita, baśń z tysiąca i jednej nocy. Warto będzie nią się zająć.

Roman Pollak.

PISMA NADESŁANE

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr. 25. Treść: „Cieniom Joachima Lelewela”. — H. G.: „Res nullius”. — S. Kwiatkowski: „Kongres Międzynarodowy w Hadze”. — Dr. A. Łucki: „S. p. Józef Kallenbach”. — Z. Z.: „Z projektów reformy szkolnictwa we Francji”. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Kronika. — Klin: „Światła i cienie”. — Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. — Prof. Dr. S. Ruziewicz: „Nowe dzieło z dziedziny matematyki”. — Nowe książki.

„Filomata”. L. 6. Treść: Wittlin J.: O konieczności wychowania humanistycznego”. Birkenmajer J.: „Jak Sienkiewicz władał łaciną”. — Winniczukówna L.: „Kobieta w dawnym Rzymie”. — Drenowska A.: „Jeszcze sosna dymu”. — Birkenmajer J.: „Konjugacje Słowackiego”. — Smolka Fr.: „Biesiada grecka w Egipcie”. — „Bajka”. — Własne drogi — Satura Lanx.

„Głos sadowictwa”. Miesięcznik, poświęcony zagadnieniom społeczno-prawnym i zawodowym. Nr. 9. Treść: „Na zjazd prawników polskich”. Komitet Redakcyjny. — „Niecio o budzecie i prawie budżetowym: Ant. Neuman. — „O kodyfikacji praw”. Jan Hroboni. — „Kilka uwag o odsetkach zwłoki”. H. E. — „Powództwo cywilne w wypadkach jednoinstancyjności postępowania w ramach art. 41 przep. wprowadzających K. P. K.”: Kaz. Wel. — Dział sądów pracy od Redakcji. — „Apelacja, kasacja czy rewizja”: Edward Wolff. — „Anachronizm”: O. T. — „Wrażenia wakacyjne: Z pobytu w Londynie”. T. Garbowski. Z żalobnej karty. — Kronika. — II. Zjazd prawników polskich. — Przegląd czasopism prawniczych. — Zapiski bibliograficzne. Czy państwo polskie przestało kiedykolwiek istnieć: J. G. — Orzecznictwo Izby I Sądu Najwyższego. — Orzecznictwo II Sądu Najwyższego.

„Muzyka kościelna”. Nr. 9. Treść: X. August Kard. Hlond, Prymas Polski: „Przedmowa”. X. Dr. Hieronim Feicht: „Stosunek Konstytucji Apostolskiej „Divini cultus” do „Motu proprio” o muzyce kościelnej”. — Bronisław Rutkowski (Warszawa): „Religijne kulturalne wartości „Motu proprio” papieża Piusa X.” — X. Dr. Bron. Gładysz: „O nowym rytuale dla Polski (kilka uwag ze stanowiska muzycznego)”. — Dr. Kazimierz Zieliński: „Instrumenty muzyczne na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu”. — Franciszek Konior: „Uwagi o reformie muzyki kościelnej”. — J. Rzewnowski: „Salezjańska szkoła organistów w Przemyślu”. — Dr. Kazimierz Lubecki: „Muzyka czynnikiem życia kościelnego”. — 25-lecie „Motu proprio” w Polsce i w innych krajach.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Wyprzedawanie niemieckich obiektów przemysłowych

Gwałtowna dyskusja, która od kilku lat toczy się w Niemczech w przedmiocie dopływu obcych kapitałów, przeznaczonych dla życia gospodarczego, doszła w ostatnich czasach do punktu zwrotnego. Podczas gdy dawniej na tę sprawę patrzano przez pryzmat teorii o pieniądzu, t. j. podczas gdy dawniej dopływ kapitałów zagranicznych wzbudzał obawy o równowagę bilansu płatniczego, — obecnie dyskusja przeniosła się na inną płaszczyznę. Uznano mianowicie mniej więcej jednomyślnie dopływ kapitałów obcych za zasadniczo pożyteczny dla gospodarstwa niemieckiego, natomiast nie uzgodniono poglądów w kwestji formy tego dopływu; z mniejszą, jak dawniej, gwałtownością rozważa się obecnie w Niemczech, co jest dla kraju bardziej pożądane: czy zapożyczanie się zagranicą, czy też udział kapitałów obcych w przedsiębiorstwach niemieckich, zapewniający cudzoziemcom pewne prawa kierownicze w odniesieniu do firm „odniemczonych”. Dyskusję, toczącą się dokoła tej kwestji, nazywają w Niemczech „Ueberfremdungsdebatte”.

Widownią dramatycznego zastrzeżenia się debat w omawianej sprawie był niedawno temu Duesseldorf, gdzie odbywał się kongres Związku Niemieckiego Przemysłu. Dwóch mówców przeciwstawili się sobie: z jednej strony dyrektor Vereinigte Stahlwerke, p. Dr. Sempell, zwalczający ostro tendencję wpuszczania cudzoziemców do przemysłu niemieckiego; przeciwnego zdania był tajny radca Bücher, który przeprowadził fuzję AEG z General Electric. Pan Bücher uważa, że w wielu wypadkach zainteresowanie finansistów obcych w przedsiębiorstwach niemieckich jest „eine nationale Tat”, gdyż kapitał obcy, o ile posiada akcje towarzystwa niemieckiego względnie w innej formie jest współwłaścicielem, bierze udział nie tylko w zyskach, lecz i w stratach, w ryzyku. Czyniąc aluzję do wysokiego zadłużenia stalowni niemieckich, zwrócił p. Bücher uwagę, jak cenne obiekty przemysłowe stalownie musiały zastawić, aby uzyskać pożyczki i ile za nie muszą opłacać procentu.

Jak było do przewidzenia, poglądów nie uzgodniono; niemniej wyraża się, że opinia publiczna pójdzie po „złotej, środkowej” drodze; tak przynajmniej świadczy głos prasy, na której łamach omawia się pro i contra zjawiska „Ueberfremdung”.

Przeciw niej przemawia możliwość opanowania różnych działów wytwórczości przemysłowej przez siły obce w celu szkolenia gospodarstwa niemieckiego, jak n. p. wykluczenia konkurencji — przez zamknięcie wykupionych zakładów, względnie wcielenia rynku niemieckiego w orbitę wpływów karteli i trustów światowych.

Wogóle trudno mówić generalnie, że udział kapitału obcego w przemyśle krajowym jest szkodliwy, bo jeśli n. p. intencją finansisty zagranicznego jest inwestowanie kapitału w celach czysto-zarobkowych, wówczas istotnie udział jego zarówno w zyskach jak i w stratach przedsiębiorstwa jest pożyteczniejszy od lokaty kapitału obcego, wypożyczonego na wysoki procent. A więc nie można generalizować, lecz od wypadku do wypadku osądzać, co jest dobre dla gospodarstwa krajowego Niemiec, co zaś złe. W ten mniej więcej sposób większość publicystów niemieckich odnosi się do zjawiska „Ueberfremdung”.

Dla nas Polaków dyskusja streszczona powyżej jest wysoce interesująca, i u nas bowiem zjawisko infiltracji kapitałów obcych staje się coraz wyraźniejsze.

Krótkie informacje gospodarcze

— Z powodu podwyższenia stopy procentowej w bankach europejskich obawiają się w Nowym Jorku odpływu znacznych kapitałów z Ameryki. Kurs akcji stracił przeciętnie od 5 do 10 dolarów, a po niejakiem wahanii 10 do 15 dolarów.

— Urząd wojewódzki komunikuje, że w czasie od 19 do 25 września r. b. liczba bezrobotnych na terenie województwa śląskiego zmniejszyła się o 252 osoby i wyniosła 5.311 osób.

Obroty na Gieldzie Pieniężnej w Poznaniu we wrześniu

Ubiegły miesiąc nie przyniósł na rynku giełdowym żadnej poprawy. Ruch w akcjach był nadal bardzo ograniczony. Tranzakcje w tym dziale dotyczyły zaledwie kilku najpopularniejszych papierów, natomiast reszta akcji notowanych oficjalnie na Gieldzie Poznańskiej nie wywołuje żadnego zainteresowania lub też nie dochodzi do tranzakcji niemi z powodu rozbieżności kursu podaży i popytu. Gros obrotów Gieldy przypada od wielu miesięcy na papiery procentowe, w szczególności na pożyczki państwowe oraz papiery Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

W dziale papierów dywidendowych największy ruch panował w akcjach Banku Polskiego. W związku z zapowiedzią rządu o rozprzedaży II emisji akcji Banku Polskiego dotychczasowym akcjonariuszem, kurs tych akcji podlegał znacznym wahaniam: ze 164 zł na początku miesiąca podnosi się stopniowo do 172 zł, następnie jednak spada na 166 zł. Za wyjątkiem akcji Banku Związku Spółek Zarobkowych, które obracano po stałym kursie 78.50 zł, reszta akcji bankowych była bez ruchu.

W dziale akcji przemysłowo-handlowych żywsze obroty były jedynie akcjami Maya i Cegielskiego. Akcje Maya poniosły znowu stratę kilku złotych na sztuce; na początku miesiąca notowane były po 100 zł, obniżyły się przejściowo na 95 zł, a w końcu miesiąca obracane były po 96.50 — 97 zł za sztukę.

Przedmiotem żywszych tranzakcji były także akcje H. Cegielski w związku z rozpoczęciem zamiany 50-złotowych akcji tego T-wa na nowe 100-złotowe z równoczesnym uwzględnieniem 40 proc. podwyżki z tytułu przerachowania bilansu na 1 lipca 1928 r. Za 10 dotychczasowych akcji 50-złotowych akcjonariusze S-ki H. Cegielski otrzymują 5 akcji 100-złotowych tytułem zamiany oraz 2 akcje 100-złotowe z tytułu przerachowania bilansu. Kurs tych akcji podniósł się we wrześniu z 37 zł na 44 zł następnie jednak spadł stopniowo na 38.50 zł za sztukę 50-złotową.

W innych akcjach obroty były bardzo małe. Dalszą zniżkę kursu wyka-

zuje „Unia”, która w końcu września notowana była po 139—140 zł, podczas gdy w początkach sierpnia kurs tych akcji wynosił 160 zł. Bez zmiany pozostał kurs akcji Centrali Rolników, które obracano po 90 zł za sztukę. Akcje Goplany obracano po 9—10 zł, a Herzfelda po 47—44 zł.

Drobne ilości, nie kwalifikujące się do notowania, obracano: Browary Grodzkie po 68—64 zł, Cukrownia Zduny po 40 zł, C. Hartwig po 35 zł, Arkona po 5 zł i Centrala Skór po 20 zł.

W dziale nieoficjalnie notowanych akcji dokonywano tranzakcji akcjami: Akwawit po 52 zł, Bank Cukrownictwa po 145 zł i Sinner po 90—89 zł.

Z dniem 17 września odpadł kupon od akcji Fabryki Wyrobów Ceramicznych Krotoszyn-Przysieka za 1928/29 r. w wysokości 25 proc., a z dniem 25 września odpadł kupon (bez dywidendy) od akcji „Lubań” za 1928/29 r.

Ożywiły się obroty pożyczkami państwowymi. Stałe zainteresowanie budziła 5 proc. Pożyczka Konwersyjna, której kurs wahał się w granicach od 48—50 do 48—49 proc. wartości nominalnej (w sierpniu 46,½—47,½ proc.). Znaczniejsze obroty dokonywane były także 4 proc. Pożyczką Inwestycyjną po kursie 118—119 zł oraz „Dolarówką” po kursie 57—60 zł na początku miesiąca oraz 60—59 zł w końcu miesiąca.

W dziale papierów Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego największe obroty przypadają na 8 proc. listy dolarowe, których kurs obniżył się w ciągu miesiąca z 95,½ proc. na 92,½ proc. wartości nominalnej. Stały kurs (41 proc. wartości nominalnej) miały 4 proc. listy konwertowane Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. W poszukiwaniu były 6 proc. listy żytnie tegoż Ziemstwa, to też kurs ich podniósł się z 23 zł na 24.90 zł za 1 ctr. mtr.

8 proc. obligacje m. Poznania z 1926 i 1927 r. zachowały swój stały kurs 92 proc. wartości nominalnej. To samo dotyczy 8 proc. listów zastawnych Zachodnio-Polskiego T-wa Kredytowego Miejskiego w Poznaniu, które obracano po stałym kursie 91,½ proc. wartości nominalnej. R. U.

Przemysł młynarski we wrześniu

Na początku września podaż żyta nie była naogół duża, wskutek czego cena z 25 zł za 100 kg wzrosła na 26,35 zł. W drugiej dekadzie po nieznacznych wahaniami, nastąpił spadek ceny do 24 zł, wywołany zmniejszeniem się eksportu na skutek niskiego stanu wody na Warcie. W końcu miesiąca daje się zauważyć tendencja zwyżkowania, uzasadniona zmniejszeniem się podaży w związku z pracami rolnymi. Zbyt mąki był w dalszym ciągu bardzo trudny, odbiorcy kupowali tylko małe ilości w obawie dalszej niżki cen.

Ceny na pszenicę wzrosły w początku miesiąca z 40 zł na 42 zł franko młyn, gdy jednak w końcu drugiej dekady podaż wzrosła, cofnęły się na 39 zł; pod koniec miesiąca ceny nieco wzrosły z tych samych przyczyn, co przy życie. Popyt na mąkę pszeną nadal był niewielki, ograniczano się do zakupu ilości potrzebnych dla konsumpcji bieżącej.

Ceny na otręby w dalszym ciągu zniżkowały do 17 zł, mimo eksportu. Popyt w kraju, jak i zagranicą bardzo słaby tak, że młyny składają znaczne ilości otrąb. Bezcelowy wywóz otrąb został przedłużony do 1. 12. 1929 roku, decyzję wydano jednak zbyt późno, tak, że młyny nie mogły otrąb korzystnie sprzedać na późniejsze terminy, co odbija się niekorzystnie na cenach zboża.

Mimo protestu rolnictwa i młynarstwa utrzymuje się nadal normalizację przemiału żyta, która utrudnia zbyt mąki lojalnym młynom. Zbyt mąki żytniej, a temsamem produkcja młynów handlowych ziem zachodnich zmniejszył się w ub. roku gospodarczym o ca. 30 proc. wskutek normalizacji, co jest dowodem, że normaliza-

cja jest szkodliwa, bo zmniejsza zatrudnienie młynów handlowych i obniża cenę żyta na ziemiach zachodnich.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma angielska pragnie importować z Polski skóry baranie.

Firma francuska poszukuje w Poznaniu przedstawiciela na samochody marki „Renault”.

Firma kolombijska (Ameryka Płd.) pragnie otrzymać przedstawicielstwo firm polskich bez względu na branżę.

Austrjacka firma z branży radiowej poszukuje przedstawicielstwa na woj. Poznańskie.

Pewna firma wiedeńska pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami polskimi z branży cukierniczej.

Firma francuska pragnie eksportować do Polski wszelkie jarzyny, głównie salate.

W Izbie przem.-handlowej w Poznaniu jest do przejrzania spis firm amerykańskich pragnących nawiązać stosunki handlowe z firmami polskimi.

Izba przem.-handlowa w Poznaniu komunikuje, że w Tyflisie znajdują zbyt następujące artykuły: cynk, cyna, ołów, garbniki, farby chemiczne, olejki eteryczne, materiały do szlifowania, szkła optyczne, urządzenia abryk tekstylnych, chemicznych, maszyn górniczych, urządzenia tartaków, narzędzia i maszyny rolnicze, wstążki kinematograficzne, materiały piśmienne i kancelaryjne. Bliższych informacji udziela Izba. Firmom nienależącym do okręgu Izby poznańskiej udziela się informacji po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej w wysokości zł 3.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Cło wywozowe od otrąb i makuchów.** W nr. 68 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 30 września 1929 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dnia 25 września 1929 r. ustalające wysokość cła wywozowego (od 100 kg.) otrąb żytnich i pszennych wywożonych w okresie od 1-go grudnia do 1-go czerwca na 5 zł; od makuchów lnianych i rzepakowych, wywożonych w okresie od 1-go grudnia do 1-go czerwca na 10 zł;

makuchy odolejone lniane i rzepakowe o zawartości tłuszczu 2 proc. i mniej — bez cła.

(p) **Rozporządzenie w sprawie cła wywozowego od kości surowych.** W Dzienniku Ustaw nr. 68 z dnia 30 września 1929 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa, ustalające z dniem 1 października r. b. cło wywozowe na kości surowe i niemielone w wysokości zł. 6, — od 100 kg.

(p) **Podatek dochodowy a sposób prowadzenia ksiąg handlowych.** Ważne orzeczenie Najw. Trybunału. Ani kodeks handlowy ani ustawa o państwowym podatku dochodowym nie przewidują specjalnych norm o sposobie prowadzenia ksiąg handlowych. Wobec tego, zdaniem Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wyrażonym w orzeczeniu z 19. 6. 1929 r. L. Rej. 4359/27, płatnicy korzystają z zupełnej swobody wyboru takiego sposobu, jaki z uwagi na rodzaj i rozmiar odnośnego przedsiębiorstwa uważają za wystarczający i właściwy, byleby ten sposób prowadzenia ksiąg z jednej strony był zgodny z zasadami, ustalonymi w dziedzinie nauki o księgowości i obowiązującymi zwyczajami kupieckimi, z drugiej zaś stron umożliwił nie tylko stwierdzenie zupełności wpisów i ich rzetelności, ale także rozpoznanie istoty poszczególnych wpisów i ocenę ich znaczenia pod kątem widzenia miarodajnych przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym, zwłaszcza przepisów art. 8—10 i art. 12—20. (c)

Z ZAGRANICY

(z) **Wzrost produkcji świń w Niemczech.** Wyniki tymczasowego spisu świń w Niemczech, przeprowadzonego w początkach września r. b. nie są jeszcze znane, ale już spis przeprowadzony dnia 1 czerwca r. b. daje niemieckim sferom gospodarczym powód do wyrażenia obaw nadmiernego wzmaganie się produkcji, tem więcej, że w stosunku do końca roku 1928 (1 grudnia) wzrosła znacznie ilość maciór hodowlanych. Obecny stan maciór wystarcza w zupełności do zapewnienia wszelkich luk, powstałych w ostatnim czasie w niemieckiej hodowli świń. Wobec tego prasa rolnicza przestrzega rolników niemieckich, aby stanu świń w swych chlewniach nie powiększali.

(z) **Ceny surowca skórzanego w Niemczech.** Prasa niemiecka, rozpatrując przyczyny upadku niemieckiego przemysłu skórzanego, za główną z nich uważa zbyt wysokie ceny surowca niemieckiego. Zdaje się, że jednak muszą być inne przyczyny niedomagań wspomnianego przemysłu, gdyż obecnych cen surowca nie można uważać za wysokie. Porównanie cen wszystkich gatunków surowca skórzanego na głównym niemieckim rynku skórzanim (Hamburg) w okresie od 1 stycznia do końca lipca 1928 r. z cenami notowanymi w tym samym czasie bieżącego roku, wykazuje w każdym miesiącu i w każdym gatunku surowca poważną zniżkę, wynoszącą naogół przeszło 40% w stosunku do ubiegłego roku.

(z) **Odpływ złota z Banku angielskiego.** Dzienniki wiedeńskie donoszą z Londynu, że Bank Angielski mimo podwyższenia stopy procentowej musiał w tych dniach oddać milion funtów szterl. w złotych sztabach po największej części do Paryża, a częściowo także do Niemiec. W sobotę i niedzielę nadeszło do Paryża okragło 0,7 milionów funt. szterl. złota. Bank Angielski od czasu podwyższenia stopy dyskontowej oddał razem 1,7 mil. funtów szterlingów w złocie, tak, że zapas złota wynosi obecnie więcej niż 130 milionów. „Financial News” pisze, że możliwe jest ponowne podwyższenie stopy procentowej jeszcze w bieżącym tygodniu.

(z) **Upadek przemysłu włókienniczego w Austrii.** Na początku r. 1928 w austriackich fabrykach bawełnianych liczone 1.066.000 wrzecion. Od tego czasu zmniejszyła się ta liczba do 850.000 wrzecion, a jednocześnie spadła i produkcja na skutek zmniejszenia liczby zmian w pracy. Produkcja przędzy spadła z 63,77 miliona funt. ang. w 1927 r. do 59,83 mil. funtów ang. w r. 1928. Obecnie zaś obniżyła się jeszcze bardziej.

Z WYDAWNICTW

(w) **Podręczna Encyklopedia Handlowa.** Izba przemysłowa - handlowa w Poznaniu powzięła szczęśliwą myśl wydania podręcznej encyklopedji handlowej, która obecnie się realizuje. Niewątpliwie brak było w naszej literaturze ekonomicznej podobnego dzieła, uwzględniającego potrzebę i zagadnienia również polskie obok szeregu informacji, które znaleźć można w obcych encyklopedjach. Rezerwując sobie obszerniejsze omówienie wspomnianego wydawnictwa do czasu ukazania się całości, zwracamy już dzisiaj uwagę sfer gospodarczych na pojawienie się pierwszego zeszytu „Encyklopedji”, która w komplecie obejmie około 50 arkuszy druku i wychodzić będzie zeszytami po 4 arkusze. Redakcją wydawnictwa zajęli się pp. dr. St. Waschko i prof. B. Olszewicz, do komitetu redakcyjnego należą pp. dyr. Maciejewski, prof. Głabisz i dr. Trzyniewiecki. Praca wychodzi nakładem Księgarni wydawniczej Leona Stępniewskiego w Poznaniu.

O cudach w Lourdes

Rektor uniwersytetu katolickiego w Medjolanie, ks. dr. Gemelli, przed wstąpieniem do zakonu Franciszkanów był znanym lekarzem. Z zachęty i na prośbę kardynałów arcybiskupów z Medjolanu i Meclina ks. Gemelli kontynuuje nadal swoje prace medyczne. Uczony kapłan w ten sposób wyraził się o Lourdes:

„Przed półrokiem niespełna prowadziłem pielgrzymkę z Medjolanu do Lourdes. Nie ulega żadnej wątpliwości, że w Lourdes dzieją się prawdziwe, wielkie cuda. Uzdrawienia postępowego wysychania mleczka pacierzowego, rozwiniętej gruźlicy płuc, gnicia kości i inne, które ujawniają się w Lourdes bez żadnej pomocy ludzkiej, w sposób nagły, są cudami widocznymi. Do r. 1905 naliczono 2,500 takich cudów. Zostały one stwierdzone również przez lekarzy niewierzących, którzy, podobnie jak wierzący, są dopuszczani do biura stwierdzeń. Uznano je za uzdrowienia nadzwyczajne, przekraczające wszystko, co lekarze mogą zaobserwować. A od r. 1905 wielkie cuda w Lourdes są nie mniej liczne.

Ale — dodaje ten wybitny znawca medycyny — w Lourdes dzieją się cuda, które bezpośrednią ingerencję Boga stwierdzają tak samo wyraźnie, jak najcudowniejsze uzdrowienia: są to cuda, które dokonują się w duszach, cuda nawróceń, cuda wspaniałomyślności i cierpliwości.

Cuda nawróceń.

Słuchałem spowiedzi w Lourdes, mogę to śmiało powiedzieć dzień i noc. Łaskę cudowną mogłem wówczas niejako rękami dotykać. Penitenci sami mówili: tu człowiek spowiada się i korzy zupełnie inaczej, niż gdziekolwiek indziej. Cudów, które tam przeżyłem nie jestem w stanie opisać. Jeden tylko fakt przytoczę: Stałem przed grota, gdy podszedł do mnie pewien lekarz. Nie wiedziałem, czy jest wierzącym, czy nie. Przechadzałem się tam i z powrotem. Nagle lekarz stanął i rzekł: muszę się wypowiedzieć. Człowiek ten przybył do Lourdes jako niewierzący i, chociaż nie był świadkiem żadnego cudu, poczuł się nawróconym, wypowiedział się, komu-

nikował i był, jak w niebie. Nawrócenie jego, sądząc z listów, jest trwałe.

Gdy ogłosiłem w dziennikach medjolańskich wiadomość o zamierzonej pielgrzymce do Lourdes, pewien ojciec rodziny, prosił, by go zapisać na liście uczestników. Człowiek ten chory był na wysychanie mleczka pacierzowego i nie mógł się poruszać. Miał nadzieję, że w Lourdes odzyska zdrowie. Był biedny. W jednym z dzienników medjolańskich prosiłem o niezbędną pomoc pieniężną. Wówczas zgłosił się do mnie jakiś pan, który cierpiał na tę samą chorobę, ale miał ją dopiero w pierwszym stadium. Oto — rzekł — ma książkę 400 lir na podróż dla owego chorego. Potrzebuję tylko 200 — odpowiedziałem. Niech ksiądz weźmie 400, mimo, że jestem niewierzącym i nie wyznaje żadnej religii.

Pan ów nie wiedział sam, dlaczego to robi, ale z czynu swego był bardzo zadowolony. Chory ojciec rodziny prosił w Lourdes Matkę Najśw. nie o uzdrowienie, lecz o łaskę szczęśliwej śmierci. Wracał do kraju w radosnym usposobieniu i wkrótce umarł. Jego dobroczyńca ozdrowiał szybko — na duszy. Odzyskał wiarę, po wielu, wielu latach przystąpił do sakramentów św. — został tysiącnie wynagrodzony za swój szlachetny postępek. „To są przykłady cudownych nawróceń, jakie sprawie Dziewicy Niepokalana” — dodaje ks. Gemelli.

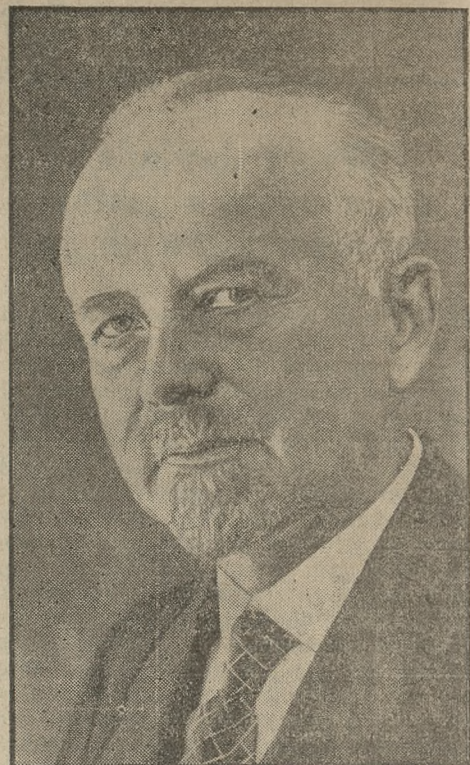
„Widziałem w Lourdes inne cuda. Cuda wspaniałomyślności i cierpliwości... Gdy widzi się nieszczęśliwych chorych w drodze do Lourdes i gdy się poznaje ich niezłomną nadzieję, strach ogarnia przed drogą powrotną. Nasuwa się pytanie, czy oni zdołają się pocieszyć, jeżeli będą wracali nieuleczalni. A przecież olbrzymia większość nie doznaje cudownych uzdrowień. Tem większe ogarnia zdumienie na widok rezygnacji, radosnej rezygnacji w cierpieniu. A ta godna podziwu cierpliwość w znoszeniu cierpienia nie jest tylko chwilowym usposobieniem. Ciągłe słyszy się: stan mój nie jest lepszy, ale czuję się dobrze; albo: jestem bardzo szczęśliwy, zostałem pocieszony wewnątrz od chwili, gdy byłem w Lourdes”.

Na zakończenie „Tygodnia Dziecka”

Zasady fizycznego wychowania dziecka

Ledwie dziecko zejdzie z rąk matki już rozpoczyna na stałe wędrówkę po domu, wkrótce potem w najbliższym sąsiedztwie, a więc na dziedzińcu, na najbliższej ulicy itd., kierując się jakąś wewnętrzną podniętą, nie uświadamiając sobie, dlaczego wszystkiego musi się dotknąć, każdy przedmiot obejrzyć, wszędzie zajrzeć. W ten sposób dziecko poznaje świat zewnętrzny, a równocześnie rozwija swój organizm i uczy się pokonywać przeszkody, spotykane na swej drodze. Równocześnie, pod wpływem tejże wewnętrznej potrzeby zwanej popędem, dziecko poczyni się bawić. Zabawa lub gra dziecka zwłaszcza połączona z ruchem w słońcu na wolnym powietrzu przedstawia czynnik niezmiernie doniosłości dla zdrowia i wychowania młodego organizmu. Do czasu oddania dziecka do szkoły, cały ciężar wychowania fizycznego dziecka spocząć musi na rodzicach. Wprawdzie teoria wychowania jest sprawą wymagającą dokładnego przygotowania, jednak podane poniżej uwagi będą mogły służyć szerszemu ogółowi, jako pierwsze wskazówki przy bardzo odpowiedzialnej roli wychowania młodego pokolenia na zdrowych, silnych, sprawnych, wytrwałych, pełnych radości życia osobnikach.

Dziecko powinno przebywać jak najwięcej na świeżym powietrzu; nawet paromiesięczne dzieci znoszą dobrze pobyt dłuższy w zimie na niewielkim mrozie. Miasta winny stwarzać we wszystkich swoich dzielnicach ogródki specjalnie przeznaczone dla małych dzieci. Sprawa zabudowywania wolnych placów w naszych miastach musi być troskliwie rozpatrywana. Trzeba donośnie i stale wołać, że za mało myśli społeczeństwo o stworzeniu odpowiednich warunków dla rozwoju naturalnego dziatwy. Działwa słabsza wielkich miast, a w szczególności ośrodków przemysłowych powinna być wzmocniana systematycznym wysyłaniem na kolonie letnie. Tam kierowana w odpowiedni sposób, pod dobroczynnym wpływem słońca, czystego powietrza, odpowiedniego odżywiania nabierze wzmocnienia, odporności, która pozwoli częstokroć osobnikom zagrożonym różnymi chorobami, zwłaszcza gruźlicą na stoczenie zwycięskiej walki. Dziecko starsze pożądaną grę i zabawy musi uzyskać teren odpowiednio urządzonej. Niech na początek będzie to plac ogrodzony, wyrównany i wyspany żwirem, w czasie upałów kilkakrotnie obficie zlewany wodą. Dziecko aby się mogło rozwijać

P. Bolesław Adamczewski, zasłużony skarbnik Komitetu budowy pomnika Najśw. Serca Jezusowego, obchodził w tych dniach srebrne gody małżeńskie.

musi otrzymać tyle i takie pożywienie, aby mu mogło ono wystarczyć nietylko na pokrycie codziennego zuzycia w czasie bezustannego prawie ruchu, ale by miało dosyć materiału na wzrost organizmu. Pożywienie winno więc zawierać dużo jarzyn świeżych, owoce surowe, kasze, chleb czarny itd. Z pożywienia dziecka winno być bezwzględnie wykluczone napoje alkoholowe, pod jakąkolwiek postacią, czyto piwa, czy wina, nawet w domu sporządzonego, kawę można podawać tylko zbożową, herbatę należy zastąpić przez zupy i mleko. Dziecko starsze w szkole kształtować będzie dalej swój organizm pod kierunkiem nauczyciela specjalisty. Jesienne słońce, wielkie mrozy, przeszkodzą ćwiczeniom na wolnym powietrzu. Młodzież z konieczności schroni się do ogrzanej sali gimnastycznej, gdzie uprawiać będzie gimnastykę, gry i zabawy. Niestety, mamy w Polsce dotąd zaledwie mały procent niezbędnej ilości sal gimnastycznych. Idziemy i na tem polu powoli naprzód i pójdziemy o wiele szybciej nawet przy istniejących ciężkich warunkach ekonomicznych, gdy w naszych samorządach, miejskich i wiejskich dojrzeje świadomość zupełnej odpowiedzialności za zdrowie i tężyznę przyszłego pokolenia. (tr.)

Doroczne kongresy masonerii francuskiej

(KAP) Poszczególne grupy masonerii francuskiej odbyły swoje doroczne kongresy. W Paryżu przy ulicy Cadet w ciągu całego tygodnia toczyły się obrady zgromadzenia generalnego Wielkiego Wschodu Francji. Wzięli w nich udział delegaci przeszło 400 łóż z Francji i kolonii. Wbrew dotychczasowemu zwyczajowi nie podano do wiadomości publicznej porządku dziennego obrad. Biuro rady Wielkiego Wschodu Francji ukonstytuowało się w ten sposób: prezydent Arthur Groussier, wiceprezydenci Felicien Court i Van Raalte; sekretarze Delmas i Guebin, skarbnik Melet, strażnik pieczęci Bouty.

Równocześnie odbyła czterodniową sesję inna grupa masonska, Wielka Loża Francji. Tu po załatwieniu spraw administracyjnych zajmowano się skutkami paktu Briand-Kellogg z punktu widzenia jego wpływu na konstytucję francuską i na traktaty międzynarodowe, a szczególnie na pakt Ligi Narodów.

Oba powyższe kongresy poprzedzały obrady związku „Convent de l'obedience mixte du droit humain” jedynej grupy, która do łóż swoich dopuszcza kobiety.

Dzień 20. IX. w Rzymie

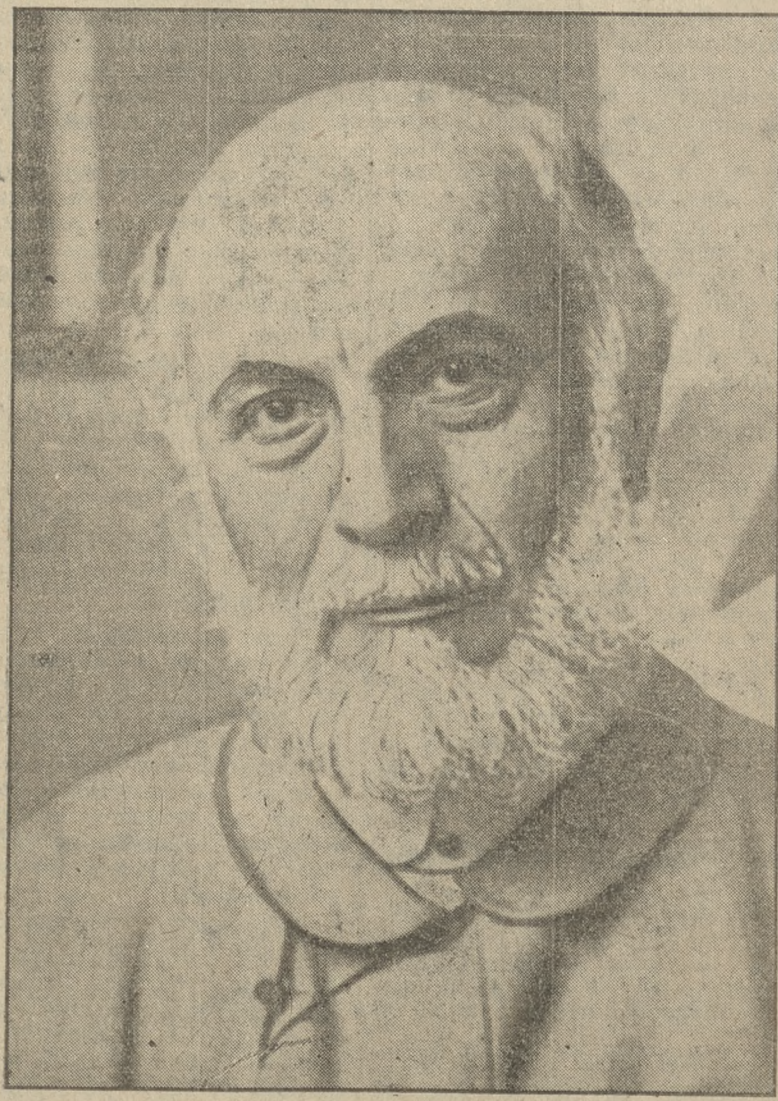
(KAP) Dla obywateli zjednoczonych Włoch dzień 20 września, dzień zbrojnego wdarcia się do miasta papieskiego wojsk Wiktora Emanuela II., jest przypomnieniem faktu, że skutek wydarzeń tego dnia, Rzym stał się stolicą nowego królestwa. Dzień ten stał się świętem i był przez państwo uroczysto obchodzony. Dla Watykanu natomiast i dla całego Kościoła rzymskokatolickiego był on w ciągu przeszło pół wieku dniem milczenia w okręgu bazyliki św. Piotra, dniem niemego protestu. Na znak żałoby brama z brązu, poza którą zaczynało się dobrowolne więzienie Papieża, była zamknięta, a Ojciec św. w dniu tym nikogo nie przyjmował i nie udzielał żadnych audiencji.

Dopiero w tym roku po raz pierwszy stan rzeczy uległ zupełnej zmianie.

Życie w Watykanie nie zostało zawieszono, a papież, jak każdego ranka, udzielał audiencji różnym osobistościom, wśród których byli m. in. nuncjusz papieski na dworze królewskim we Włoszech, Mgr. Duca Borgoncini, oraz nuncjusz w Belgji, Mgr. Micara a po południu przyjmował pielgrzymki. Oba skrzydła brzozy bramy były jak zresztą od dnia ratyfikacji traktatu laterańskiego, otwarte.

Obchód święta przez państwo, który w ostatnich latach ograniczał się tylko do oficjalnych wystąpień przedstawicieli władz i do zamknięcia wszelkich państwowych i miejskich instytucji, tym razem miał szczególnie uroczysty charakter. O godz. 8 rano, gdy gubernator Rzymu, książę Boncampagni Ludovisi, składał w otoczeniu świąty wieniec laurowy przed wylotem w Porta Pia, na wieży kapitolńskiej w ciągu pół godziny dzwonił wielki dzwon. Gwardja miejska i straż ogniowa wystąpiły w galowych strojach. Święto nie miało już charakteru obchodu jednostronnego, lecz było wydarzeniem, jednakowo dotyczącym obu istniejących obok siebie potęg. Uwidocznili się to w użyciu herbów i barw jednej i drugiej strony. Zarówno na urzędowym gmachu królewskiego posła przy Stolicy Apostolskiej na Via Flaminia, jak i na domu nuncjusza apostolskiego przy dworze królewskim na Via Momentano wiśiały sztandary państwowe i papieskie, a powiewały one także na pałacu senatu na kapitole oraz na wieży i pałacach muzeum kapitolńskiego.

Mimo to współzycie obu rzymskich potęg suwerennych nie jest wolne od cierni. Niedawno Ojciec św. wyraźnie odrzucił to, co Mussolini nazwał wyłącznym prawem państwa do wychowywania młodzieży. Papież przewiduje, że nadejdzie dzień i to w niedalekiej przyszłości, kiedy znów będzie potrzebna doświadczonej mężów o niewzruszonej uczciwości, a „wówczas wybór padnie na was, moi synowie” — jak powiedział do młodzieży katolickiej. Istniejące między Watykanem a państwem włoskim kwestje sporne, mimo zupełnie poprawnych stosunków formalnych, każą Namiestnikowi Chrystusowemu spoglądać z troską w przyszłość.

Znany rzeźbiarz francuski Bourdelle, twórca pomnika Mickiewicza w Paryżu zmarł, licząc lat 68.

O grobowiec ś. p. Jana Kasprowicza

Od p. Karola Stryjeńskiego otrzymujemy następujące pismo:

„Z powodu notatek dziennikarskich o grobowcu ś. p. Jana Kasprowicza w Zakopanem proszę uprzejmie o zamieszczenie następujących wyjaśnień:

Nim odpowie na odnośne wywody komitet, który grobowcem się zajmuje, a teraz jest rozproszony po całej Polsce, czuję się w obowiązku wziąć na siebie całą odpowiedzialność za to, co się na Harendzie dzieje i stwierdzam co następuje:

1. Nieprawdą jest, abym miał obowiązek rozpisania konkursu na projekt grobowca, natomiast prawdą jest, że komitet już na pierwszym posiedzeniu polecił mi opracować projekt. Dodaje, że jeszcze przed powierzeniem mi robót przez komitet zwróciła się do mnie p. Marja Kasprowicowa o projekt grobowca.

2. Nieprawdą jest, jakoby z powodu zalania wodą grobowca nie można było dotychczas przenieść zwłok poety do grobowca; natomiast prawdą jest, że nie dokonano tego przeniesienia z powodu braku funduszy na ukończenie wnętrza kaplicy i grobowca.

3. Nieprawdą jest, „jakoby zapomniał, że w Zakopanem jest woda”. Przed przystąpieniem bowiem do budowy zwróciłem się do specjalistów, którzy wykonali projekt odwodnienia. Natomiast prawdą jest, że w trakcie budowy pokazało się podziemne źródło, które zalało czasowo podziemia. Roboty dodatkowe, będące ukończeniu, zapobiegły raz na zawsze zalaniu grobowca. Podziemia są obecnie zupełnie osuszone. Nieprawdą jest również, jakoby przy tej sposobności przebudowywano grobowiec.

4. Sprawozdanie z wydatkowania funduszy na budowę było kilkakrotnie rozsyłane zainteresowanym. W tym roku będzie również rozesyłane po ukończeniu sezonu budowlanego.

5. Wszelkie roboty na Harendzie były stale omawiane z rodziną, która dokładnie jest poinformowana o prawdziwym stanie rzeczy. Autor artykułu powołał się na rodzinę ś. p. Kasprowicza w chwili, gdy zarówno p. Marja Kasprowicowa, jak i żięć poety, profesor Jarocki, bawią zagranicą. Ich oświadczenie się w sprawie artykułu jest chwilowo niemożliwe.

6. Nieprawdą jest, jakoby wartość dotychczasowej budowy była za niska w stosunku do wydatkowanej kwoty. Natomiast prawdą jest, że budowę prowadzono oszczędnie, najtańszym sposobem gospodarczym.

Zwracam się równocześnie do ministerstwa W. R. i O. P., które udzieliło komitetowi większej subwencji, z prośbą o skontrolowanie stanu robót i rachunkowości komitetu.

Zakopane-Warszawa.
Karol Stryjeński.

O dobra krotoszyńskie

Sprawa dóbr krotoszyńskich, należących za czasów pruskich do niemieckiego rodu książąt Thurn-Taxis, a po odzyskaniu niepodległości przejętych na mocy decyzji komisji likwidacyjnej przez państwo polskie — jeszcze nie jest ostatecznie załatwiona. Książęta Thurn-Taxis nie chcą rezygnować z cennych dóbr, wystąpili przeciw skarbowi państwa. Interesujący ten proces będzie rozpatrywany przez Najwyższy Trybunał Administracyjny dnia 7 b. m.

Poglądy...

Wszystkie pisma obozu rządowego zamieściły uroczyste w niedzielę, 29-go ub. m., rozsyłany im artykuł, w którym podana jest rozmowa przedstawiciela PAT. w Londynie z Bernardem Shawem o Polsce i o p. Piłsudskim.

Zdania, odnoszące się do p. Piłsudskiego, brzmią:

„Przeciwie, niż Mussolini lub Primo de Rivera, zamiast oznajmiać całemu światu: ja jestem dyktatorem, marszałek Piłsudski zachował ustrój demokratyczny, nie ograniczył niczyjej wolności osobistej, przeprowadził powszechne wybory, ale z chwilą, gdy Sejm się zebrał, prosto odroczył go, ujmując rządy we własne ręce. Taką scenę chciałem wprowadzić do 3-go aktu „Wielkiego Kramu”. Jeżeli tego jednak po namyśle nie uczyniłem, to tylko dlatego, że byłoby to zbyt wiernym odbiciem rzeczywistości, a przecież już i tak powiedziano, że marszałek Piłsudski za-

placił mi za napisanie „Wielkiego Kramu”. Może pan oświadczyć swoim rodakom, zakończył Shaw z prawdziwym zapalem, że żywię wielki i szczerzy podziw dla osoby marszałka Piłsudskiego i dla jego zdrowego, praktycznego zmysłu politycznego.”

Pogląd Bernarda Shaw'a mógł być istotnie wypowiedziany, jak tu się dowiadujemy, z zapalem, ale też, jak widzimy z tego, co mówi, bez znajomości rzeczy.

Po zamachu majowym z r. 1926 nie zostały wcale naprzód przeprowadzone wybory, a potem Sejm odroczone. Przeciwnie, naprzód przeprowadzona została w r. 1926 i 1927 gra odraczań Sejmu, dopiero w r. 1928 odbyły się wybory, a po wyborach z marca 1928 odbył Sejm jedną sesję od marca do lipca 1928 i drugą od października 1928 do marca 1929 w sposób prawidłowy dla zwyczajnych sesyj, bez odraczań. Było zatem zupełnie inaczej. Sądzi p. Bernard Shaw, który mógł śmiało wprowadzić taką scenę, jak on ją sobie wyobraża, do aktu III swej sztuki i nie byłoby posiadania o wierne odbicie rzeczywistości polskiej.

Tak samo jak niedokładne są wyobrażenia Bernarda Shaw'a o tej sprawie, tak samo należałoby je uzupełnić w zakresie — nieograniczenia niczyjej wolności osobistej, zarówno co do osób wprost np. generałów na Antokolu, jak co do dziennikarstwa w znanym dekreście i co do zgromadzeń obywatelskich, oraz co do sposobów owego — przeprowadzenia powszechnych wyborów, a wreszcie co do — zachowania ustroju demokratycznego.

Poza tem pisma obozu rządowego powinny wogóle być ostrożniejsze w powoływaniu się na ostatnią sztukę Bernarda Shaw'a, w której rozumny król Magnus przeciwstawiony jest nierozumnym ministrom, a wcale nie widać, żeby nieparlamentarni byli lepsi pod piórem Shaw'a.

Z 58 piętra

Tak jak w Paryżu obowiązuje turystykę zwiedzenie Louvre'u, w Londynie — British Museum, w Wenecji — pałacu dożów, tak w Nowym Świecie czekają na nas inne cuda: w Chicago jedynie w swoim rodzaju rzeźnię, w Detroit — fabryki Forda, a w Nowym Jorku — 58-me piętro Woolworth'a, najwyższy drapacz wśród nowojorskich olbrzymów.

Wsiadamy do windy. Ekspres-winda odpowiada istotnie swej nazwie. W ciągu kilkudziesięciu sekund jesteśmy na górze. Pęd tak silny, że jeszcze kilka minut po wyjściu odczuwa się niemiły ucisk w uszach. Na szczyście okragły oszklony taras. Znow u-cisk, tym razem w gardle z zachwytem, ze wzruszenia. Widok, jaki się rozciąga — niezapomniany. Szafir oceanu łączy się z niebem, jedynie gdzieś w dali błada podłuzna kreska to horyzont. Słońce praży mocno. Zasłonięte ręką oczy szukają w dali posągu wolności. Jest! Maleńka, porcelanowa figurynka, a hen przed nią jakby rozplywające się w lazurze oceanu stateczki. Błękit nieba, błękit wody! Pomimo upałego dnia wiatr w górę tak wielki, że nawet głowy wychylić nie można.

Z lewej strony: Miasto. Wielomiliony olbrzym. Stąd z góry widzi się dopiero nieskończoną ilość alei i streetów, podziwia się, jak prosto i mądrze było to miasto budowane, dzięki czemu nawet dziecko może się tam zorientować. Ulice przecinają aleje, a każda z nich ma swój kolejny numer. Słynna Fifth Ave, dzieli cały Nowy Jork na zachodni i wschodni. I stąd wygląda, jak szuflada o bardzo wysokich ściankach, a w głębi jej wre ruch. Małe samojeżdżiki poruszają się grzecznie, zatrzymując się posłusznie na dany, niewidzialny stąd rozkaz. Po olbrzymiej kracie miasta snują się najprędź wzdłuż długie sznury aut, by nagle na znak świetliny stanąć nieruchomo, a wtedy ze wszystkich przecznic, jak daleko okiem sięgnąć, wypelza potworny wąż ruchu ulicznego i po chwili zamiera znow na dany sygnał. Ten ruch raz wzdłuż, raz w szerz, widoczny stąd na przestrzeni kilkudziesięciu mil jest tak rytmiczny i tak uregulowany, jak najsprawniejszy warsztat tkacki. Nawet na bocznych ulicach przed pustą jezdnią zatrzymują się auta, dopóki automatyczne światło nie zablśnie zielono. Na głównych arteriach auto przy aucie. Nie są to już ulice, a jakieś potworne, niekończące się garaże, przez które przepływają setki tysięcy maszyn.

Gdy się patrzy zgóry na znane drapacze jakże malutkie i śmieszne się wydają. Oto charakterystyczne „żelazko”, ogromny dom, budowany w kształcie żelazka do prasowania. Tam znów kolos redakcji „Times'a”. Ledwo zmierzchn zapadnie, cały gmach opanuje świetlna reklama, biegną, świecą, litery jedna za drugą. To „Times” podaje najświeższe wiadomości ze świata. I nagle, jak w zaczarowanej bajce, na szczytach smukłych drapaczy zapalają się wielobarwne reflektory, kładąc długie, świecące macki na falach oceanu. A tam w dole orgia świateł też w pełni. Jarzy się i iskrzy ruchliwy nocą Broadway, zato zamiera powoli siedlisko najbogatszych magnatów świata — Piąta Aleja.

Ciemna plama pod nami — Central Park. W pobliżu o dziwo! — niskie domy.

To kluby miliardarów. Mrużą się z nadmiaru wrażeń oczy, do uszu nie dolatuje nic, nic z dołu. Wiatr zagłusza wszystko.

Czas schodzić na dół. Jeszcze jedno spojrzenie w dół, wzrok — na ocean. W białej smudze reflektora ledwo widoczny punkcik — to 56.000 tonnowy „Olimpic” odpływa do Europy.

Kolonja miliardarów

W pobliżu słynnej amerykańskiej miejscowości wypoczynkowej Miami Beach na Florydzie rozpoczęta została przed kilkoma tygodniami budowa wspaniałej kolonii, przeznaczonej specjalnie dla milionerów. Koszt budowy obliczony jest na 10 milionów dolarów, przyczem cała kolonja składać się będzie zaledwie z dwunastu rezydencji, z których każda posiadać będzie własne lotnisko, boisko sportowe oraz własny port dla jachtów.

Pani Caruso uwiecznia głosy.

Wdowa po słynnym śpiewaku, pani Dorothea Caruso prowadzi od niedawna w New Yorku niezwykle, świetnie prosperujące przedsiębiorstwo — zakład fonograficzny w którym każdy za odpowiednią zapłatą może uwiecznić swój głos przez „nagranie” go na płytę gramofonową ze specjalnie trwałe i nieniszczącej się masy.

Radio dzwoni.

Policja berlińska korzysta od niedawna z dzwonka sygnałowego, zapowiadającego wieść lub komunikat radiowy, nadawane na policyjnej fali. Wynalazek ten, upodobniający zapowiedź iskrową do wezwania telefonicznego, usuwa konieczność dotychczasowego, uciążliwego, czuwania przy aparacie odbiorczym.

Z różnych stron Polski

Wyjazd 11 misjonarzy salezjańskich na misję.

(KAP) W niedzielę dnia 29 września r. b. warszawscy przyjaciele misji żegnali odjeżdżających na tereny misyjne misjonarzy ze zgromadzenia Ks. Ks. Salezjanów w liczbie jedenastu. O godzinie 7 i 8 rano odprawione zostały msze św., podczas których młodzież zakładowa oraz pomocnicy salezjańscy przystąpili do Stołu Pańskiego na intencje nowych bojowników polskich Wiary Św. O godz. 11 przed południem jeden z misjonarzy, ks. Władysław Klimczyk, odprawił w asyście wszystkich pozostałych sumę. Kazanie misyjne w czasie nabożeństwa wygłosił ks. Adam Cieślak, redaktor czasopism salezjańskich i dyrektor Związku pomocników salezjańskich.

Po południu w sali zakładowej przy ul. Lipowej 14 odbyła się pożegnalna akademja. Po szeregu numerów muzycznych i wokalnych, oraz po przemówieniu ks. Cieślara, przedstawicieli Związku pomocników salezj. p. M. Friedrich-Brzozowski, przedstawiciela Młodzieży Misyjnej i in., zabrał głos inspektor polskiej prowincji salezjańskiej, ks. dr. Antoni Hlond, podkreślając, iż nowi misjonarze udają się na misję z własnej woli, a nie z nakazu przełożonych, oraz, że obecne, uroczyste pożegnanie, nie jest pierwszym wogóle, gdyż w ciągu pięciu ostatnich lat niemal co roku wyruszyli do krajów misyjnych członkowie zgromadzenia Ks. Ks. Salezjanów, których liczba wynosi ponad pięćdziesiąt. Na zakończenie przemówił ks. Klimczyk, dziękując zebranym na akademji blisko pięciuset osobom za okazaną serdeczność. Wśród odjeżdżających są: ks. Klimczyk (Indje), ks. Kuczerowski (Brazylja), ośmiu kleryków: K. Antończyk (Chile), J. Buchta (Chiny), A. Mrozek (Peru), J. Kasperczak (Peru), B. Rychłowski (Chile), W. Spinek (Chiny), F. Szymański (Chile), W. Wieczorek (Chiny) i brat Pakosz.

Relikwie bł. Jana Bosko w Warszawie.

Dnia 27 października r. b. odbędzie się w Warszawie procesjonalne przeniesienie z dworca głównego do kościoła Ks. Ks. Salezjanów pod wezw. Św. Rodziny przy ul. ks. Siemca cząstków relikwii błogosławionego ks. Jana Bosko. Po drodze procesja zatrzyma się w kościele Św. Krzyża, gdzie zostanie odprawiona pontyfikalna Suma.

Obecnie trwają intensywne przygotowania, mające na celu oświetlenie uroczystości, które poprzedzi triduum. (KAP)

Przyjazd angielskiego attaché morskiego do Polski.

W dniu 30 ub. m. przybył do Warszawy komandor - por. Hawes, nowy angielski attaché morski w Polsce, mieszkający stale w Berlinie i akredytowany jednocześnie przy kilku państwach. Komandor por. Hawes zabawi w Polsce około tygodnia i po złożeniu wizyt oficjalnych w Warszawie, wyjedzie do Gdyni dla zapoznania się z portem wojennym.

Powrót „Iskry”.

Statek szkolny marynarki wojennej „Iskra” powrócił do Gdyni z podróży ćwiczebnej do Vüperi w Finlandji.

Wyrok na komunistów.

Sąd Okręgowy w Łomży skazał za działalność przeciwpaństwową na 4 lata więzienia ciężkiego Jankla Moszka, Suruka i Mordkę Lermana, na 2 lata ciężkiego

więzienia Dawida Korytnickiego i Estere Gitlę Grynberg, na 5 lat więzienia ciężkiego Dawida Berkmana, oraz na jeden rok więzienia Falkowskiego Bolesława, byłego instruktora Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej „Samopomoc” na województwo Białostockie.

Cywilna szkoła obrony przeciwgazowej w Warszawie.

W ramach VI Tygodnia Lotniczego w Warszawie, który odbędzie się w dniach od 6 do 13 października r. b. nastąpi poświęcenie kamienia węgielnego pod budującą się obecnie gmach cywilnej szkoły obrony przeciwgazowej na Żaliborzu. Budowę rozpoczęto jeszcze latem r. b. Koszt budowy samego gmachu, przekroczy sumę 2 milionów złotych.

Hjacynty, tulipany jako ozdoba mieszkań zimą

Nastała jesień! Smutne jej oblicze wyziera do nas z pożytków konarów drzew, z opustoszałych łąk, pól i ogrodów, a nawet piętno swe kładzie na naszych przyjaciół — kwiaty. Drzemające na dnie duszy ludzkiej umiłowanie piękna natury, budzi się odruchowo, pragnąc się rozkoszować pięknymi kwiatami, nawet w tej porze, w której zda się, jakoby natura zastygła w martwość.

A jednak natura nie pozbawiła nas zupełnie rozkoszy! Data nam przyjaciół na szęj smutnej doli zimowej w postaci hjacyntów, tulipanów, narcyzów, szafranów itp. Dla miłośników kwiatów otwiera się nowe, wdzięczne pole działania, dające im miłą rozrywkę, nie tylko ulepsza ponure zimą mieszkania, ale nadto działa wychowawczo na młode pokolenie, ucząc je w zaraniu życia ukochania piękna natury, uszlachetniająca zarazem charakter duszy dziecięcej.

Hodowla wyżej wspomnianych kwiatów nie wymaga specjalnych umiejętności a podane niżej praktyczne uwagi wykażą, w jak prosty sposób można mieć kwitnące hjacynty, tulipany itp., w mieszkaniu o tej porze roku, w której oko nasze jest pozbawione widoku świeżych, wonnych kwiatów. Za kilka groszy nabyć można u ogrodnika zwykłej ziemi ogrodowej, bacząc na to, by zawierała dostateczną ilość przegniłego nawozu, co łatwo rozpoznać można po jej czarno-brunatnym wyglądzie. Tą ziemią napełnia się do połowy doniczki (specjalnie stare, używane), gdyż nowe wywierają skutek szkodliwy na rozwój kwiecica, sadzi się dane cebulki kwiatowe i przysypuje się tą samą ziemią aż po brzeg, lecz tak, aby czubek cebulki niezauważnie wystawał ponad powierzchnię. Następnie przyciska się lekko ziemię wokół cebulki i delikatnie podlewa wodą, tak by ziemia nie wypłukała. Doniczki nie powinny mieć mniej średnicy jak 10 ctm., można bowiem w ten sposób pomieścić 3—4 cebulki tulipanów, lub 2 narcyzów, natomiast, o ile chodzi o hjacynty, tylko jedną cebulkę. W doniczkach o większym rozmiarze, można pomieścić w pośrodku jedną cebulkę hjacyntową, a wokół kilka tulipanów, dobierając kolory odpowiednio według swego gustu. Doniczki z cebulkami ustawia się najlepiej w piwnicy, gdzie zazwyczaj utrzymuje się jedynostajna temperatura, polewając od czasu do czasu odstanną wodą; nadmierne polewanie powoduje gnienie korzeni i zazwyczaj cebulki takie nie zakwitną, gdy już pędy osiągną długość ok. 10 ctm., co następuje mniej więcej w 8—10 tygodni, ustawia się doniczki w możliwie jasnym pokoju, miernie ogrzewanym, przyczem się je już częściej podlewa. W mieszkaniach ogrzewanych centralnie ustawia się doniczki w pokoju nieogrzewanym, w którym temperatura nie wynosi mniej niż 6 stopni Celsjusza ciepła. W ten sposób można także przedłużyć okres kwitnienia, mając świeży kwiat przez pełne 4 tygodnie, w pełnym rozkwicie.

Obecny czas, t. j. koniec września do końca listopada, jest najodpowiedniejszy do sadzenia tychże cebulek, a po posadzeniu jeszcze w tym miesiącu, zakwitną one na Boże Narodzenie. W odstępie 2—3 tygodni można sadzić dalsze cebulki, aby stopniowo mieć rozkwitające kwiaty aż do marca. Kto jest szczęśliwym posiadaczem ogrodu lub ogródka działkowego, niech zakopie doniczki z cebulkami na 20 ctm. w ziemię, nakryje je takąż warstwą ziemi, ponadto liśćmi, by móc je po upływie 8—10 tygodni wyjąć, nie uszkadzając pędów i przenieść do pokoju. W ten sposób rezultat będzie jeszcze lepszy.

Hodowla hjacyntów, w szklanych specjalnych słojkach wymaga również tych samych warunków jak hodowla doniczkowa. Ważne jest jednak, by woda dotykała bezpośrednio tylko spodu cebulki, w miarę ubywania należy wody dolewać (także odstaniej). Poza tem nakrywa się cebulkę odpowiednio dostosowanym stożkiem papierowym, który zdejmujemy dopiero po całkowitem wypędzeniu kiści kwiatowej.

Jak z powyższego wynika, nie przedstawia hodowla kwiatów żadnych trudności. Stosując dane przepisy osiąga się przy małym stosunkowo nakładzie materialnym i pracy skuteczną niezawodny oraz sowny nagródzenie w postaci miłych wonnych kwiatów.

Wyżej wymienione cebulki kwiatowe, jak i słoiki szklane nabyć można w składzie nasion p. Sauera przy ul. św. Marcin 34.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Z. S. Pniewy 10 zł; — Wincenty Gierczlewicz, Junikowo 2,50 zł; — G. Rotherowa, Paszew 5 zł; — Z. G. 20 zł; — Radezyński Pniewska 10 zł; — W. C. 5 zł; — Zalska 5 zł; — H. A. 1 zł; — N. N. 20 zł; — Irena Kamasowa z prośbą o zdrowie dla syna, 5 zł; — Rodzina Anston 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 832,50 zł i 2 dolary.

Na Fundusz Wyborczy: Witold Breithaupt 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 126 zł.

Na Tow. Pomocy nad Inwalidami: Rodzina Anston 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 45 zł.

Na Tanie Kuchnie dla biednych m. Poznania: Rodzina Anston 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 20 zł.

Na głodujących rodaków na Wileńszczyźnie: Franciszka Mazik, Biel 10 fr. szwajcarskich

Na Ligę Morską i Rzeczną w Poznaniu: Franciszka Mazik, Biel 10 fr. szw.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Harmonja. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 3 bm o godz. 20 w sali Stow. Techników, św. Marcina 21.

— Kolo Spiew. im. „Moniuszko“. Od piątku dnia 4 bm. odbywać się będą lekcje śpiewu regularnie we wtorki i piątki o godzinie 20 w auli szkoły przy św. Marcinie 35.

— Zw. Inwalidów Wojennych R. P. dzielnicia śródmieście. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się w dniu 4 bm. o godz. 19 przy ul. Podgórznej 13 u p. Switalskiego (Pawilon).

— Stow. Porządku Publicznego dzielnicy VI Jeżyca - Łazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek dnia 4 bm. na sali p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16 o godz. 20.

RADJO

Programy radjofonijne

Piątek, dnia 4 października 1929 r. Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdowe; godz. 14.15 komunikaty; godz. 17.40 kurs elem. języka angielskiego (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 18.00 pieśni rosyjskie w wykonaniu p. Bogny Milskiej (sopran), przy fortepianie p. Jadwiga Komorowska; godz. 18.30 koncert klubu mandolinistów „Mozart” pod batutą p. W. Napierały; godz. 18.55 nadprogram; godz. 19.15 wykład p. t. „Na marginesie Międzynarodowego Akademickiego Kongresu Misyjnego w Wiedniu” (wygl. ks. dr. Stefan Abt); godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 „Audycja regionalna (Wielkopolska) — prel. p. Jerzy Soplica”; godz. 20.15 odczyt p. t. „Kwadrans gospodarczy” — wygl. red. Roman Fenger; godz. 20.30 Akademia ku czci św. Franciszka z Asyżu Program: 1. odczyt p. t. „Stosunek człowieka do zwierząt” (wygl. p. rektor Niezabitowski, 2. Edgar Tinel: Fragmenty z orat „św. Franciszka” a) Uwertura. b) Ballada o ubóstwie. c) Pieśń miłości. F. Nowowiejski: Improwizacja na temat „Hymn do słońca” Tinela, Edgar Tinel: „Śmierć św. Franciszka i jego gloryfikacja” (z oratorjum), odegra prof. F. Nowowiejski, 3. odczyt p. t. „Św. Franciszek z Asyżu jako przyjaciel zwierząt” (wygl. ks. rektor Cieżyński), 4. Liszt: Dwie legendy — odegra prof. Konatowska; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radjografja; godz. 22.45 muzyka taneczna.

Warszawa (1395 m) godz. 12.05 koncert gramof.; g. 13.00 komun. meteorologiczny; godz. 15.20 „Przebieg wydatnictwa perjo-dycznych”; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.15 komunikat R. Nacz. Zjedn. Pol. Zw. Śpiewaczy i Muzycznych; godz. 16.30 Aktualja L. S. G.; godz. 16.40 koncert gramofonowy; godz. 17.25 odczyt p. t. „Produkty spożywcze, a zdrowie i społeczeństwo”; godz. 18.00 koncert orkiestry mandolinistów pod dyr. Al. Szczegłowa; godz. 19.25 komunikat Rolniczy i meteoro-

logiczny; godz. 20.05 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej.

Katowice (416 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.30 Alicja Hłasko-Pawlicowa: „Majorca Isla de la Palma”; godzina 18.00 koncert popularny z Warszawy; godzina 19.20 dr. Władysław Chrzanowski: „Operacje kredytowe Banku Polskiego w latach 1828—1885”; godz. 19.45 komunikaty sportowe; godz. 20.00 komunikaty Związku Młodzieży Polskiej; godz. 20.05 pogadanka muzyczna z Warszawy; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— S. T. Stosownie do przepisów Ustawy Emerytalnej, po 10-letniej służbie, w okolicznościach specjalnych po 5-letniej służbie. (K)

— P. S. Należy wnieść reklamację do tego samego urzędu podatkowego i przedstawić stan rzeczy. (K)

— A. G. z Poznania. Podanie do Gen. Dyrekcji Loterii Państw. w Warszawie, Nowy Świat 70. Potrzebna jest odpowiednia kaucja. (K)

— 1000 B. Równowartość 330 zł. Do końca rb. należy wnieść podanie do Urzędu Pożyczek Państw., Warszawa, Senatorska 29. (K)

— J. P. Równowartość 23 tys. mkp. z grudnia 1920 r. wynosi 230 zł, a 10 tys mkp. z maja 1921 r. 67 zł. Waloryzacja w myśl rozp. Prez. Rpł. z 14. 5. 1924 wynosi 10 proc., należy się Panu zatem najmniej 29.70 zł i zaległe odsetki za ostatnie cztery lata. Może w drodze układow z dłużnikiem uda się Panu uzyskać równowartość? (K)

— P. K. Grzeszkowiak. Równowartość złożonych kaucyj wynosi 105.78 zł. Jednakże kaucje wskutek dewaluacji utraciły zupełnie wartość. Radzimy zwrócić się do dyrekcji Zakładu, aby ze względów słuszności uznała Pańską należność. (K)

— P. Józef Andrzejewski, Rataje. Wobec nadchodzącej pory zimowej artykuły Pański nie jest już aktualny, wobec czego nie zamieszczamy go. (k)

Tabela wygranych Loterii Państwowej (Nieurzędowa) (Bez gwarancji.)

W 22-gim dniu ciągnięcia 5-ej klasy 19-jej polskiej loterii państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

- 15 000 zł nr. 27819.
- Po 5 000 zł nr. 97170 111367 175363.
- Po 3 000 zł nr. 6669 43319 132331 151640.
- Po 2 000 zł nr. 38532 45172 78064 105164 110647 126394 184113.
- Po 1 000 zł nr. 26939 33923 35334 63144 131205 134943 150072.
- Po 600 zł nr. 7876 8467 8770 19379 29802 41614 50258 57847 58618 70765 75102 75546 82884 107040 127160 147941 152301 153147 153345 154199 164818 179979 330098 (?)
- Po 500 zł nr. 4986 8821 11074 11562 12783 12988 13686 14647 14670 16532 20396 20938 21158 27464 29206 29483 29681 30959 35693 35695 38726 39909 40382 41801 42761 42851 43223 44321 44871 45360 45425 46701 46898 47969 48855 54893 55375 55519 56094 58099 60789 65226 65065 66161 67786 69703 69800 71149 72158 73257 74868 75629 76962 78081 78275 79600 81110 81807 83939 86076 86998 87745 89008 90390 91953 92623 94164 95021 96911 97936 99583 99662 99883 100018 100683 100919 101265 103904 105091 109141 111099 112559 114727 117451 118160 118978 123061 123535 124 486 124960 124986 126046 127808 128192 120008 130029 130455 131691 132049 132535 132812 134354 136314 136896 136970 140220 140663 140745 141862 142014 142244 143692 144038 144739 145967 149192 150045 150224 150681 151264 154310 155228 156855 157425 157459 157605 158210 159331 159616 160724 161450 167057 167374 168117 169484 170874 175827 177111 177382 177428 178238 178260 180223 181395 182316 183788 184410 184419.

Po 250 zł wygrały numery następujące:

- 10 60 156 178 223 253 421 492 493 794 883
- 903 1006 103 120 128 143 180 256 368 528 667
- 829 927 934 980 2144 181 273 295 374 434 437
- 505 626 706 786 905 943 981 3068 143 183 205
- 262 400 475 512 790 906 921 996 4009 085 095
- 172 263 264 311 363 395 488 523 674 690 773
- 816 823 925 5095 169 217 332 439 473 490 549
- 620 756 794 799 816 927 6005 112 120 224 247
- 407 433 513 628 672 730 735 806 992 7027 224
- 267 333 541 574 651 720 759 881 913 930
- 8102 041 286 290 344 498 581 689 698 736 740
- 753 871 997 9027 077 153 242 273 323 362 382
- 455 467 484 499 513 713 798 921 965 10134
- 190 261 327 337 465 490 532 549 602 640 723
- 746 783 866 881 959 11001 023 165 362 367
- 522 605 733 775 799 833 929 965 12464 504
- 558 13094 111 121 143 368 480 526 548 578
- 613 703 718 771 793 809 855 973 14028 070 230
- 273 396 472 474 499 542 732 806 15074 134
- 161 164 238 270 330 338 359 361 465 524 569
- 618 623 759 914 946 955 960 16238 312 316
- 494 671 767 811 838 900 962 17095 172 326
- 380 504 532 553 631 644 675 738 742 758 761
- 767 908 920 953 996 18077 078 149 270 319
- 357 407 468 529 684 802 829 871 943 953
- 19161 362 466 469 497 835 858 873 925 932
- 954 958 969 990 20203 333 445 480 490 530
- 613 639 698 758 809 828 874 881 953 957
- 21006 044 065 128 300 359 377 401 447 472
- 581 821 879 944 984 22265 304 407 457 616
- 647 720 23156 177 303 318 367 525 554 590
- 656 836 920 963 999 24015 190 355 425 752
- 770 794 844 942.

25073 168 311 378 518 709 717 753 811
 830 843 859 887 897 26283 423 494 530 630
 701 709 821 822 872 27126 131 156 250 318
 347 544 545 561 780 28057 114 125 596 655 810
 861 893 967 29037 109 212 346 523 541 618
 648 697 737 750 774 30057 167 377 431 578
 632 975 995 31063 116 153 160 184 301 336
 337 498 518 524 560 563 633 700 834 889 908
 921 32121 271 272 359 451 467 503 504 764
 798 809 827 882 33189 238 356 407 434 477
 478 620 689 749 904 929 34008 098 099 191
 213 223 236 242 251 297 354 409 581 635 729
 750 774 795 874 884 35031 305 332 424 526
 795 966 967 36061 168 202 323 539 540 543
 559 638 794 837 912 37125 139 416 418 542
 550 657 777 785 849 856 890 918 922 38080
 145 504 507 576 587 638 663 787 836 39020
 043 044 063 120 149 230 271 441 524 605 618
 665 793 835 993 40004 048 086 205 219 234
 501 554 560 614 616 634 667 704 709 780 856
 933 41216 237 449 455 565 571 572 630 743
 788 972 975 42033 059 062 123 149 193 442
 472 510 539 666 701 726 763 804 815 858 905
 915 920 941 958 43014 026 040 093 225 380
 411 457 485 506 627 701 751 768 903 918
 44132 170 218 417 425 452 615 867 857 878
 933 45148 273 290 310 314 339 356 477 538
 554 621 651 704 766 819 824 965 46097 271
 459 460 533 816 926 930 948 975 47029 106
 149 155 176 214 243 244 307 466 613 824 994
 48000 058 124 171 230 332 538 668 757 793
 828 911 49264 292 377 383 422 471 474 663
 791 882 885 899 934.

710 918 115009 117 293 300 327 371 441 445
 453 539 593 621 767 780 781 859 888 964
 118016 044 068 147 304 389 564 721 727 830
 117116 120 134 152 166 201 228 256 340 378
 513 578 780 782 794 925 118042 065 102 313
 148 154 158 178 201 202 244 314 239 501 689
 831 833 119306 087 092 155 206 229 261 320
 350 411 434 464 497 502 503 538 567 577 678
 745 762 847 905 120214 035 258 404 437 523
 571 682 714 772 788 790 851 866 121168 258
 271 429 599 858 895 910 964 122029 166 196
 225 313 440 605 672 699 123060 079 081 148
 223 231 253 326 394 505 529 533 719 774 790
 807 815 859 933 940 976 982 987 124056 099
 105 134 152 216 281 292 307 325 346 408 845
 877 883.
 125115 161 186 266 413 567 679 745 802
 804 843 872 969 993 126012 115 169 166 401
 528 601 656 768 870 886 976 127103 270 289
 320 364 508 523 596 705 828 839 856 987
 128026 031 115 180 205 262 302 335 445 455
 525 582 817 828 873 910 922 926 961 129071
 091 181 273 275 290 305 317 348 357 359 391
 466 509 605 634 809 825 826 902 912 130167
 418 419 718 718 741 751 935 121031 138 172
 194 367 377 422 468 472 485 506 615 634 657
 725 868 885 937 960 132028 214 236 264 338
 436 529 544 595 661 733 767 817 871 914 936
 949 950 964 968 986 133007 112 151 196 318
 350 466 482 485 533 534 539 686 831 842 930
 966 974 991 134060 072 115 241 244 281 323
 349 350 394 464 501 522 555 561 714 741 832
 857 886 936 954 968 135034 054 121 160 317
 349 362 487 532 634 661 665 836 889 910 925
 947 982 136214 441 462 508 549 842 908 940
 959 980 137000 011 024 109 117 197 220 313
 408 417 431 454 485 528 559 605 641 645 657
 660 774 989 138013 053 080 085 099 110 153
 179 228 231 380 650 775 894 139036 109 146
 178 211 325 466 517 524 646 694 709 726 767
 788 839 845 928 140070 116 260 264 327 332
 402 445 514 580 595 625 697 746 863 866 916
 968 141002 012 078 230 293 367 567 644 724
 795 834 905 910 984 988 142080 230 266 295
 329 403 425 465 552 612 621 640 679 789 820
 858 936 143009 037 045 133 181 191 198 298
 347 430 488 589 826 866 876 914 144096 292
 096 362 375 385 631 665 671 703 781 980
 145177 187 205 267 303 464 467 490 597 600
 648 691 693 772 782 808 862 924 957 146000
 017 182 274 467 504 631 940 982 147033 085
 189 282 323 350 628 708 727 148029 301 392
 517 761 778 783 853 149074 085 316 350 452
 708.

Losy do 1. Kl.
 ćwiartki po 10, połówki 20, całe 40 zł
 Kupują wszyscy
 w szczęśliwej kolekturze
Władysława Billerta,
 Poznań, św. Marcina 19.
 Co drugi los wygrywa.
 Ogólna suma wygranych 32 milj. zł.

50011 094 195 298 367 446 467 506 678
 684 762 763 785 809 822 911 916 51027 031
 066 206 217 239 267 281 367 527 562 651 712
 790 832 940 992 52129 136 162 241 415 483
 503 697 850 53000 027 032 075 140 165 299
 331 355 507 559 579 607 626 628 667 801 871
 899 975 54008 094104 200 244 307 650 735
 970 999 55133 186 414 464 488 556 613 770
 807 850 56012 019 042 081 243 395 430 629
 695 947 949 57061 088 089 093 144 221 222
 246 380 657 818 836 982 58117 181 243 400
 427 448 503 512 553 688 779 949 957 996
 59040 049 115 218 246 297 537 539 552 569
 576 617 675 873 968 80030 115 213 215 256
 295 338 412 454 531 556 648 787 791 800 895
 962 968 61043 098 401 557 592 753 844 871
 894 62051 096 154 190 268 345 539 560 606
 844 967 63006 090 063 295 322 483 550 570
 589 629 684 64005 137 324 387 507 612 671
 700 759 836 972 65044 069 104 158 182 279
 280 308 341 362 370 462 541 561 602 693 733
 749 66122 173 182 188 272 303 317 129 186
 455 482 574 595 627 832 67260 264 290 563
 578 68160 235 243 377 481 493 495 511 689
 693 755 764 972 69167 231 326 625 818 827
 842 881 918 922 70009 047 099 186 189 316
 456 591 71205 219 268 321 352 372 380 385
 437 513 547 559 567 598 784 791 997 72220
 278 344 535 595 770 800 829 843 73191 355 483
 500 562 626 780 818 890 902 74002 008 018
 045 059 205 350 358 472 506 554 629 632 682
 706 845 848.

75044 056 087 099 184 267 382 385 389 468
 293 701 815 916 959 963 987 76088 199 220
 435 476 563 588 640 684 730 737 826 862
 77010 019 142 147 306 404 444 644 680 78174
 218 292 297 331 353 490 747 817 878 937 952
 79177 215 244 349 380 506

Dnia 2 października 1929 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, zaopatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., proboszcz parafji Farnej, radca duchowny, dziekan bydgoskiego dekanatu miejskiego, prałat domowy Jego Świątobliwości, ś. p.

Ksiądz Tadeusz Skarbek-Malczewski

przeżywszy lat 56. Eksportacja zwłok z domu żałoby przy ul. Karpackiej 6 do kościoła Farnego w Bydgoszczy, odbędzie się w niedzielę, 6 października o godz. 5 po południu. Pogrzeb na nowy cmentarz nazajutrz, w poniedziałek o godzinie 10 przed południem.

W smutku pogrążona

rodzina.

nw 4354

Dnia 2 października 1929 r., rozstał się z tym światem, ś. p.

Ksiądz Prałat Tadeusz Malczewski

dziekan bydgoski, b. proboszcz parafji witkowskiej.

Ś. p. Zmarły położył nieocenione zasługi w kierunku rozwoju naszej Spółdzielni, pracując gorliwie przez lat 10 jako prezes Rady Nadzorczej i lat 6 jako członek Zarządu. Cenne Jego wskazówki i rady zawsze nam w przyszłej pracy będą przyświecać i pamięć o Nim nigdy nie wygaśnie.

**Zarząd i Rada Nadzorcza Banku Ludowego
w Witkowie.**

dw 2886

W środę, dnia 2 października 1929 r. o godz. 4 rano zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz wielce zasłużony Dziekan, ś. p.

Ksiądz Prałat Tadeusz Skarbek - Malczewski

Proboszcz Kościoła Farnego, Radca duchowny, Sędzia prosynodalny, Członek Consilium a vigilantia i Delegat Arcybiskupi przy egzaminach w seminarjum nauczycielskiem

w 56 roku życia a 31 kapłaństwa. Eksportacja zwłok z mieszkania przy ul. Karpackiej 6 do kościoła Farnego odbędzie się w niedzielę, dnia 6 października o godz. 5 po poł., nabożeństwo zaś żałobne rozpocznie się nazajutrz w poniedziałek, o godz. 10 przed poł., poczem pogrzeb na nowym cmentarzu.

Polecając duszę ś. p. Czeigodnego Zmarłego modłom Przyjaciół i Znajomych Jego prosimy Wielebnych Konfratrów o memento.

W imieniu duchowieństwa miejskiego dekanatu bydgoskiego.

Ks. Stepczyński.

dw 2871

We wtorek, dnia 1. 10. 29., o godz. 7,30, rozstał się z tym światem, ś. p.

Czesław Kostański

właściciel F-y Czekos w Poznaniu.

W śp. Zmarłym straciliśmy najlepszego szefa, którego nieubłagana śmierć nagle nam zabrała.

Pamięć o Nim w sercach naszych nie zagaśnie.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godzinie 4 z domu żałoby przy ul. Pocztowej 23.

zw 19352

Personał
firmy Czekos w Poznaniu.

Za oddanie ostatniej przysługi, złożone kondolencje, oraz liczne wieńce i uczestnictwo w pogrzebie naszej ukochanej matki i babci, ś. p.

zw 18369

Wincentyny Wandeltowej

z domu **Matejko**

składa Wielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, serdeczne

Bóg zapłać!

Wiktor Wandelt z siostrą i rodziną.

W czwartek, dnia 3 października 1929, o godz. 2, zmarł nagle w Bogu, na atak sercowy, namaszczony Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz całym sercem ukochany syn, brat, szwagier i stryj, ś. p.

Dr. med. Alfons Bałachowski

przeżywszy lat 44. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 6. b. m. po poł., o godz. 4,30 z domu żałoby przy ul. Mazowieckiej 7, na cmentarz św. Wojciecha, msza św. żałobna odbędzie się w poniedziałek, 7. b. m., o godz. 9, w kościele paraf. św. Wojciecha oraz we wtorek, o godz. 8,30 w kaplicy na Winiarach.

zw 19373

W nieutulonym smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Poznań-Solacz, Lidzbark, Bydgoszcz, Berlin, dnia 3. X. 1929.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak”. pl. Nowomiejski 10. tel. 1046.

Wróciłem Dr. Stefan Kwaśniewski

Specjalista w chorobach wewnętrznych
9-11, 3-5. zw 19336

Telefon 41-42 Św. Marcin 9/10

Wróciłem

Dr. Wł. Suwalski

specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie.

Klinika prywatna. Cieszkowskiego 7.

zw 19362

Sadzonki leśne

zdrowe i wyrosłe do dostawy jesiennej 1929 r., korzystnie do oddania, na wiosnę sadzonki świerku i sosny. zw 19360
Jan Kunca, Lutowo, pow. Sępólno.

We wtorek, dnia 1 października 1929 r., zmarł nagle nasz długoletni członek, ś. p.

Czesław Kostański

Cześć Jego pamięci!

Pw 5976-40,154

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 4 b. m. o godzinie 4 po południu z domu żałoby, ulica Pocztowa 23, na stary cmentarz Tumski.

O jaknajliczniejszy udział członków uprasza

Zarząd Tow. Wioślarzy „Polonia” T. z.

Po długich cierpieniach podobało się Panu Bogu powołać do wieczności naszego Czcigodnego, ś. p.

ks. Prałata Tadeusza Malczewskiego

pierwszego polskiego prezesa Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Bydgoszczy.

W Zmarłym stracił Zarząd i ogół niewidomych nieodżałowanego swego Opiekuna i Dobrodzieja.

Cześć Jego nigdy niezapomnianej pamięci!

Zarząd Towarzystwa Opieki nad Niewidomymi, Siostry Elżbietanki i niewidomi ze Schroniska.

Dzisiaj rozstał się z tym światem wysoce ceniony Opiekun świata niewidomych, ś. p.

ks. Prałat Tadeusz Malczewski

o czym zawiadamia się wszystkich ociemniałych żołnierzy z prośbą o modlitwę. dw 2381

W ś. p. ks. Prałacie straciliśmy całą duszą oddanego naszej sprawie Przyjaciela i Dobrodzieja.

Cześć Jego zasługom!

Związek Ociemniałych Wojaków na Wielkopolskę Pomorze i Górny Śląsk.

Bydgoszcz, dnia 2 października 1929 r.

Wszystkim, którzy memu drogiemu mężowi i naszemu kochanemu tatusiowi, ś. p.

zw 19370

Józefowi Zielińskiemu

oddali ostatnią przysługę, złożyli liczne dowody współczucia i wińce, a w szczególności chórowi Związku Drukarzy za piękny śpiew, składamy na tej drodze nasze serdeczne

podziękowanie.

Żona z dziećmi.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Ireny Gnacówny

odbędzie się

msza św.

w sobotę, dnia 5 b. m. o godz. 8-mej rano w kościele Farnym, o czym zawiadamia

Pw 5966-4015,1

rodzina.

BYDGOSZCZ

Niebywała okazja! Dom dochodowy, w najruchliwszym punkcie handlowym, dwupiętrowy, oficyna i śpichlerz, trzypiętrowe sklepy, restauracja z koncesją, duże komfortowe mieszkanie, zaraz na sprzedaż. Cena 110 tys., wpłaty 70 tys. Oferty pod „A. Z. 110” do „PAR”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 5966-63,1007

200 zł nagrody

za zwrot skradzionej 11 mtr. drabiny na terenach zachodnich P. W. K.

Pw 5974-40,154

Gościniec

w pow. Ostrów (Wkp.), dobrze prosperujący w ruchliwej wiosce nad szosa, na razie bez pełnej koncesji, z przyległą kolumnalką, rzeźnictwem, salką do wesel i zabaw, obszerne ubikacje, z powodu nieuzyskanej pełnej koncesji, do odstąpienia. Kompletny zapas towaru kolonj, oraz różne sprzęty, także rzeźnicze do objęcia. Reflektanci najchętniej inwalida woj. lub powstaniec, celem uzyskania stałej koncesji, zechcą przesłać zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 18995

Kupię za gotówkę

wille w Puszczykowie

z ogrodem w pobliżu dworca. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 19367

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,- zł; 3 pudełka 15,- zł. Przy zapłacie zgóry wysyła fran. c. Pw 3247-0,1106

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Monter

dla urządzeń telefoni zwykłej i automatycznej, potrzebny natychmiast. Zgłoszenia osobliście z przedłożeniem świadectw codziennie od 12-1. Pw 5956-40,110

SIEMENS Sp. z o. o. — Oddział prądów słabych
ul. Fredry 12

Doskonca

musztarda „Palmo”
w nowym higienicznym

• opakowaniu •
w kubkach papierowych

(prawnie zastrzeż. pod nr. 1383)

czysto — oszczędnie
a jednak taniej niż dotąd.

Kubek 1/8 kg 0,35 zł, kubek 1/4 kg 0,65 zł, kubek 1/2 kg 1,25 zł.

Wyszedł z druku zeszyt wstępny od dawną przygotowywanego historjograficznego wydawnictwa

„POLSKA ARMIA BŁĘKITNA”

znajdującego się pod protektoratem gen. broni Józefa Hallera, w pięciu-kolorowej okładce, z ilustracjami, w luksusowym wykonaniu.

Zeszyt zawiera artykuły gen. Józefa Hallera, gen. Wład. Sikorskiego, pułk. dra I. Modelskiego, pułk. ks. Józefa Panasia, Edwarda Ligockiego, prof. dra E. Lotha i innych, razem w liczbie dzieśięciu. Cena zeszytu 4,- zł. Do nabycia w Związku Hallerczyków, Poznań, ul. Szamarzewskiego 2, oraz w większych księgarniach całej Polski. Poszukiwani są kółporterzy wydawnictwa.

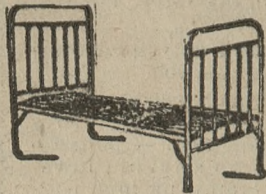
zw 18982/3

Mechanik-kierownik

technicznie biegły, w średnim wieku, przyjmie posadę w warsztacie mechanicznym reparacji maszyn rolniczych i samochodów. Pierwszorzędny warsztatowiec i kalkulator, kupiec biegły w zawodzie, ewentualnie z kaucją. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19338

Wyższa egzaminowana nauczycielka
udziela lekcji
języka polskiego, gramatyki,
pisowni, historii i literatury
osobno lub w kółkach zbiorowych. Zgłoszenia
zw 19365 codziennie od 2-4 lub od 7-8.
Plac Bernardyński 2, II piętro, na lewo

**Łózka
metalowe
materace**

własnej fabrykacji
poleca
J. Ebertowski
Poznań, ul. Nowa 10.
Katalogi wysyłam
na żądanie.
w 5978-40,157

Uskuteczniłam samochodem ciężarowym
przewóz zw 19 365
stoisk i ekspozycji z P. W. K.
do wszelkich miejscowości.
Zgłoszenia ul. Wodna 7, skład mebli
Telefon 26-24 lub 77-68.

O każdej porze dnia

pijcie kawę. Pamiętajcie więc, że
tylko Kawa Hag da Wam absolut-
ne zadowolenie. Jest ona najdos-
konalszą kawą ziarnistą, przy-
tem zupełnie wolną od kofeiny.
W kawie zwykłej zawarta kofeina
wpływa często ujemnie na zdro-
wie, co przy Kawie Hag jest wy-
kluczone. Spróbujcie pić Kawę
Hag przez 4 tygodnie, a prze-
konacie się o jej niezrównanych
zaletach.

Rokosy i Manila

K. Kużaj
27 Grudnia 9
**K.K.
P.**

P w 6580/60-0-6541 + 6539

NIE CZEKAJ dłużej!
Powinno wam na tem za-
leżeć, ażebyście dochowali
się jeszcze swych dzieci!
Przypieszcie
swój ŚLUB i po obrączki
ślubne przyjdźcie do fir-
my godnej zaufania:

W. MAYER
wł. L. Nałaskowski
ulica Nowa 11.
P w 769-87,26

Kupię dobrze utrzymaną
lokomobilę

70 do 100 P. S. Oferty do
ekspedycji Kurjera Poznań-
skiego pod zw 19223

Płytki ścienne

białe i kolorowe do wykładania ścian
tunelowych, budynkowych, ustępów,
kotłowni, piekarni pp. dostarcza w
najlepszej jakości z własnych zakła-
dów. P w 5962-40,152
„CERAMIKA” M. Perkiwicz,
Ludwikowo, p. Mosina.

Kamienica

III-piętrowa w mieście powia-
towem, gdzie szkoła średnia
i garnizon, z wolnym skła-
dem i mieszkaniem, jest na-
tychmiast do sprzedania, cena
50 tys., wpłaty 30 tys. Oferty
do ekspedycji Kurjera Pozn.
pod zw 19 334

**Pierwszą
maszynistkę**

z dłuższą praktyką w biurach
adwokackich i notarialnych
poszukuje zaraz
T. Mierzejewski
advokat i notariusz
ŚREM. w 29 55

Z powodu likwidacji SKŁADU OBUWIA
zupelna wyprzedaż do dnia 10. X.

Obuwie damskie, męskie i dziecięce. b p w 760/1

po każdej możliwej cenie.

Józef Wagowski i S-ka
Żydowska 10. Poznań Żydowska 10.

Parowa piekarnia

o trzech piecach, z dziennym obrotem 16 wor-
ków żytniej i 6 worków pszennej mąki, z po-
wodu choroby natychmiast do sprzedania.
Znajomości fachowe nie są konieczne.
Do objęcia potrzeba 30.000 zł. Oferty pod
„Parowa” do Biura Ogłoszeń IRO, Byd-
goszcz, Hermana Frankego 3. n w 4852

Okazja!

Tanio i na dogodnych warunkach spłaty sprzedamy
kilka używanych, gotowych do wyjazdu samocho-
dów osobowych, otwartych i krytych. Do obejrze-
nia: garaż przy ul. Jak. Wujka 23, narożnik ulicy
Przemysłowej. „Praga” Automobile, Poznań,
pl. Wolności 11 — Telefon 55-33. P w 5758-40,73

Parcele

pod dowolną i zawartą budowę na: Lazarzu, Dębca, Winia-
rach, Jeżycach i Wildzie, sprzedajemy na dogodnych warun-
kach. Zgłoszenia bezpośrednio zainteresowanych przyjmuje
SP. STOW. PRAC. UMYŚL. „BIURO PRACY”
Plac Wolności 9 — w godz. od 9-11 3-6.
b p w 763

**Młodsze
książkowe**

z branży zbożowo-mącznej poszukuje się zaraz.
Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera
Poznańskiego zw 19355

Kupno okazyjne!

Chenard Walker limuzyna 5/25
K. M. 4-siedz.
Fiat Typ 509, 4-siedz.
Berliet, 6-siedz.
Protos Chassies 10/30 K. M.,
nadający się na lekki sa-
mochód ciężarowy.
Opel, limuzyna 10/38 K. M.
Samochód ciężarowy 2½ ton.
na oponach z pełnej gumy.
Wszystkie samochody są go-
towe do użytku i na dobrych
oponach.

AUTO INDUSTRIA
Mostowa 23.

Warsztat reparacyjny dla sa-
mochodów i motocykli. Bu-
dowa karoseryj — Lakiernia
Pracownia siodlarska.
n w 4335

Rządca

dobry gospodarz, sumienny
i energiczny, z dobrimi pole-
ceniami, pragnie zmienić po-
sadę od 1. 1. 1930 r. jako sa-
modzielny lub pod ogólną dy-
sponcją, obecnie na niewy-
powiedzianem stanowisku sa-
modzielnym pod Poznaniem,
na żądanie kaucja. Łaskawe
zgłoszenia do „PAR”, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 11,
pod 56,235 P w 5964-56,235

Rysunki

maszynowe i elektro-instala-
cyjne wykonuje w godzinach
wieczornych b. tanio.
E. Breliński,
Poznań, Marszałka Focha 63, II. p.
n w 19861

Proszę korzystać z okazji!

Wysortowane
**DYWANY PLUSZOWE
I FIRANKI TIULOWE**
bajecznie tanio!

Naszą dewizą jest:
„Więcej wykonać jak przy-
obietac”

Oczekujemy jeszcze dzi-
siej Sz. P.

MATERIAŁY NA UBRANIA I SUKNIE
FIRANKI — DYWANY
S. Choynacki
POZNAŃ — ST. RYNEK 52
KAROZNIK WOJNEJ

Dbajcie
o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola” (z marką „Kogut”) są sto-
sowane przy chorobach: żółtaczka, kiszka, obstrukcji
i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola”
są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym,
ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym
przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądajcie oryginalnych
„Szwajcarskich Ziół” Gaseckiego z marką fabryczną
„Kogut” gdyż są już naśladowstwa w podobnym do
naszego opakowania, a nie mających nic wspólnego ze
„Szwajcarskimi Ziolami” naszego wyrobu. Cena
za pud. 2,— złote. n w 10882

„Polfutra” Poznań-Wilda
12 WYBICKIEGO 12
Garbuje i farbuje wszelkie skóry futrzane na wszelkie
kolory oryginalnym lipskim sposobem. zw 19856

Nowość!!!
Zapraszamy wszystkie marszantki m. Poznania
i okolic o zwiedzenie nowooutartej
Centrali Kapeluszy Damskich
Poznań, Stary Rynek 90
celem obejrzenia najnowszych modeli.
Ceny najniższe. Kw 873
Centrala Kapeluszy Damskich
Sp. z ogr. odp.
Poznań, Stary Rynek 90, I. piętro.

Niezwykła Okazja! Perskie Dywany!

Okazyjnie zakupioną partję Prawdziwych Perskich Dywanów

polecam po następujących niskich cenach:

Taebris	349x311 cm	zł 2 100,—
Schiras	378x245 "	" 1 365,—
Kirman	354x271 "	" 3 640,—
Sumakh	300x225 "	" 1 380,—
Kurdystan	390x185 "	" 1 050,—
Taebris nieb.	300x216 "	" 1 620,—
Bochara	353x211 "	" 2 240,—
Kaschkai	298x206 "	" 1 260,—
China	445x246 "	" 2 660,—
Taebris	375x261 "	" 2 520,—
Turkmeński	435x230 "	" 2 530,—
Afghan	330x230 "	" 2 100,—
China	375x305 "	" 4 060,—

Powyższe ceny przedstawiają połowę dzisiejszych cen rynkowych. Dywany te są pierwszorzędnej jakości i w dobrym stanie.

Prócz powyższych wielkich dywanów polecam większą ilość perskich pomostów po cenach również niebywale niskich.

Pw 5638-89,237

Centrala Dywanów KAZIMIERZ KUŻAJ

ul. 27 Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu.

Rok założenia 1896.

Bardzo poważny Instytut bankowy — poszukuje dla swego działu losowego

głównego zastępcy losowego

dla sprzedaży losów państwowych, premjowych na raty na następujące miasta: Kraków, Lwów, Wilno, Łódź, Katowice, Lublin, Białystok, Poznań, Stanisławów, Grudziądz.

Reflektanci z dobrymi wynikami dotychczasowej pracy mają pierwszeństwo.

Płacimy bezkonkurencyjne, najwyższe stawki prowizyjne, fiksum, wykupujemy patent, zwrot kosztów utrzymania, biura, personelu — ponadto zastępstwo pokupnego masowego artykułu towarowego. Przyjmujemy reflektantów na inne jeszcze miejscowości. Zgłoszenia pod „Wysoki zarobek“ do Tow. Rekl. Rudolf Mosse, Kraków, Zybkiewicza 16. Tw 427

Poszukujemy zaraz do pierwszorzędnej składu cukrów młodszej zdolności

EKSPEDJENTKI

lecz tylko z branży oraz

UCZENICE

z przyzwoitej rodziny.

zw 19368

BRACIA MIETHE, ULICA GWARNA 8.

Stodoły drewniane

każdej wielkości dostarcza szybko G. WILKE, handel drzewem, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 6. dw 2374

Linotypistów

poszukuje Biuro Pośrednictwa Pracy przy Stowarzyszeniu Drukarzy i pokr. zaw. w Polsce, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 13. dw 2375

ZECER-DRUKARZ

znaleźć może samodzielną egzystencję w małym mieście na prowincji. Pierwszeństwo dla kandydatów, zdolnych załatwiać lżejsze prace redaktorskie oraz mogących stawić mniejszą kaucję. Przedsięwzięcie pod opieką poważnego przedsiębiorstwa graficznego. — Wyczerpujące zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 19350

Przedsiębiorstwo Zbożowe w Poznaniu — poszukuje od 1 listopada względnie później

książkowej

z kilkoletnią praktyką, dobrze poleconej, ze znajomością korespondencji także niemieckiej oraz

elewa

syna uczciwych rodziców. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw, podaniem wysokości poborów oraz referencyj, nadesłać do Skrzynki pocztowej 187. zw 19353

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Rutynowany bilansista

organizator, na długoletnim samodzielnym stanowisku poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 19348

Sądownie przysięgły rewizor ksiąg wstąpi jako współnik

lub zakupi zaprowadzone już biuro. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 19347

Kierownika filji

do składu kolonjalnego pod Poznaniem, z kaucją, za wysokim wynagrodzeniem, natychmiast poszukujemy. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę z długoletnią praktyką, Piśmienne oferty z podaniem pensji i odpisami świadectw do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 40,156 Pw 5972-40,156

KSIĄŻKOWEJ

samodzielnej, dokładnie obeznanej z prowadzeniem żurnala amerykańskiego i umiejącej biegle pisać na maszynie, natychmiast poszukuje — Hurtownia Kapeluszy Damskich, H. Jakubowicz, Poznań, Stary Rynek 37, I ptro. rw 7125

Trzy lub czteropokojowe

mieszkania

z komfortem nie wyżej pierwszego piętra. poszukuje wprost od gospodarza wyższy urzędnik emerytowany (bezdzielne małżeństwo) od 1. stycznia 1930. Zapłać dwuletnią dzierżawę naprzód. Zgłoszenia Kurjer zw 19358

Dzielnego przedrukacza

poszukuje się zaraz na stałą posadę.

M. PUTIATYCKI

Zakłady Graficzne ul. Północna 16/17 zw 19345

Placu

około 1000 m² wielkiego z plotem i szopami poszukuje się celem wydzierżawienia od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zw 19359

Unieważniamy następujące weksle

które zostały nam skradzione

zł 200,— pl. 21. 11. 1929, akceptant „Zgoda“ Września, wystawca Kazubowski, Poznań;
zł 200,— pl. 14. 11. 1929, akceptant „Zgoda“, Września, wystawca Kazubowski, Poznań;
zł 100,— pl. 1. 11. 1929, akceptant Kazubowski, Strzałkowo, wystawca Kazubowski, Poznań;
zł 200,— pl. 1. 11. 1929, akceptant Kazubowski, Strzałkowo, wystawca Kazubowski, Poznań;
zł 100,— pl. 10. 10. 1929, akceptant Kaczmarek, Poznań, wystawca Tow. Kupc. Detal., Poznań;
zł 200,— pl. 5. 10. 1929, akceptant Bura, Poznań, wystawca Tow. Kupc. Detal., Poznań;
zł 523,43 pl. 5. 12. 1929, akceptant Kwiatkowski, Poznań, wystawca Potoczny, Poznań; nw 4357
zł 130,— pl. 28. 12. 1929, akceptant Głabisz.
Przegląd Leśniczy — Rynek Drzewny T. z o. p. — Poznań Wielkie Garbary 20 — Telefon 1820.

KONKURS

Związek Organizacji Rybackich R. P. w Warszawie, ul. Kopernika 30, tel. 171-14, ogłasza Konkurs na stanowisko

Sekretarza Generalnego Związku Org. Ryb. Warunek konkursu: uprasza się o zgłoszenie ofert kandydatów z wykształceniem wyższym ekonomicznym lub prawniczym z kilkuletnią pracą w dziedzinie ekonomicznej na stanowisku kierowniczym. dw 2358

Uposażenie około 800,— zł (osiemset).

Kandydaci zgłaszający swoje oferty zechcą nadesłać: a) dowód obywatelstwa polskiego, b) życiorys, c) kopje świadectw lub opinii.

Zgłoszenia należy nadsyłać pod adresem Związku Org. Ryb. do dnia 1 listopada 1929 r.

Za Prezydium Związku Org. Ryb. R. P. (—) Marjan Starzeński (—) Jan Arnold

W organizacji społeczno-zawodowej wakuje posada

kierownika biura

Reflektanci winni posiadać głębsze znajomości pracy w dziedzinie ruchu społeczno-zawodowego, oraz dobrą orientację i zdolność organizacyjną i redakcyjną pisma zawodowego. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu, referencji i wymagań skierować należy do Kurjera pod zw 19363

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Raglan

angielski nowy do sprzedania. Oglądać Kozanecki, Szamarzewskiego 34. zdw 58 657

Wypożyczam samochód ogrzewana limuzyna Fiat tania na dłuższe tury, specjalnie tania na stałe wyjazdy zgóry oznaczone dni, telefon 78-00, albo Kurjer zdw 58 667

Motocykl

sprzedam Douglas sila 6 koni 2 cylindrowy ma poza sobą 1600 km., zupełnie jak nowy z powodu kupna samochodu korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 666

Skład

2 pokoje 8.500 wskaże Szczepański, Wierzbicice 30, parter, lewo. zdw 58 998

Zakład fryzjerski

dla pań i panów wraz z mieszkaniem w miasteczku pod Poznaniem zaraz na sprzedaż. Bliższe informacje Bukowska 28, parter, lewo. zdw 58 999

Oddam

z powodu choroby zaprowadzony warsztat samoch., lakierni, u-mywalnie, ładownia akumulatorów, 3 garaże, biurko z telefonem Adres wskaże Kurjer zdw 58 721

Dla rzeźnictwa!

Dom w śródmieściu z składem i mieszkaniem, wolny od 1. 10. z światłem elektr., kanaliz. i woda za 20.000 do sprzedania. Wpłaty mało. Warunki nadzwyczaj dogodne. Informacji Lenartowski Bank Ludowy, Wągrowiec. zdw 58 991

Futro

czarne (sealowe) jeszcze w bardzo dobrym stanie sprzedam tania. Zgłoszenia Przecznicza 7, III, prawo. zdw 58 979

Osiółki

parę, młode sprzedaje firma „Polauto“, Poznań, Przemysłowa, telefon 39-90. zdw 58 977

Samochody

Benz otwarty 1030 HP za cenę zł 5.000; Dürkopp otwarty 1030 HP za cenę zł 4.800; Ford otwarty rok 2728 za cenę zł 2.000. w dobrym stanie sprzedam „Imperatorauto“, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21. dw 2373

Jadalnię

ciemną, debową jak nową 6 osobową z zegarem oraz kuchnią białą sprzedam. Grochowa Łaki 4 skład 2. rw 7115

Futro

wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skóry sprzedam najtaniej. Specjalny Magazyn Futur, St. Piotrowski, Szkolna 9. Kw 852

Korzystna sprzedaż

klubowego garnituru, w skórze, eleganckiej jadalni, sypialni czesotowej. Obejrzeć można pomiędzy godz. 12—4 St. Suchorzewski Poznań, ul. Grodziska, willa Prof. Tymienieckiego. Pw 5977-40,167

Sprzedam

kanapę antykową, czerwony plusz pociągnięta oraz wykonuje wszelkie prace tapicerskie jak garnitury klubowe, leżanki, materace, zakładanie firan i wszelkie inne dekoracje solidnie i tania. Pracownia tapicerska Muszyński i Cyprycki, Romana Szymańskiego 7. zdw 59 033

Futra

damskie, różne skóry, spody męskie tania. Wierzbicice 13, parter. zdw 59 019

Akumulatory

każdego typu dostarcza i naprawia pod gwarancją „Franpol“, Grobla 27. zdw 59 031

Skład

z towarami lub bez sprzedam. Adres Kurjer zdw 58 674

Wózki

dziecięce tania F-a „Gumy“, 27. Grudnia 15, podwórce. zdw 58 703

Wózek

ručny sprzedam, Przemysłowa 12, parter, lewo. zdw 58 640

Palto

surdutowe na szczipła osobę sprzedam. A. Lewandowska, Waly Królowej Jadwigi 7a, parter. zdw 58 686

Motory elektryczne

Prąd stały i zmienny od 14 — 8 K. M. sprzedam bardzo korzystnie z roczną gwa ancją „Franpol“, Grobla 27. zdw 59 029

Dynamo - startery

jak Berliet, Chevrolet, Ford, Chrysler, Bosch, Eisemann itd. okazjnie sprzedam „Franpol“, Grobla 27. zdw 59 030

Żony

i narzeczone oszczędnie kupują tylko w Hurtowni. Serwis do kawy porcel. 8.50. Serwis obiadowy porcel. 12 osob. 55 zł noże, widelce, łyżki i całe sztućce bardzo tania lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 58 965

Resztówka

100 móg, stacja, szosa, szkoła, mleczarnia w miejscu. Cena 95 tys. wpłaty 60.000. Zgłoszenia pod zdw 58 989

Tanio

rozmaite meble sprzedam od 2—5 Adres poda Kurjer zdw 58 901

Kiosk

z wystawy ośmiokrotny sprzedam Wojciechowski, Marsz. Focha nr. 56. zw 58 989

Futro

żrebec brazo jak nowe na sprzedaż. Fr. Ratajczaka 33, II, lewo. zdw 58 955

Wille

7 pokojowa przy Poznaniu za 28 tysięcy, wpłaty 20.000 sprzedam „Biuro Handlowe“, Romana Szymańskiego 1. zdw 58 950

Futra

damskie, męskie, skóry wszelkiego rodzaju i wydry sprzedaje tak tania, że nikt interesu mego nie minie próżno. Towar tylko pierwszorzędnej gatunku. Dobrowolski, Marcina 1. zdw 58 944

Pracownia cukiernicza

komplet urządzona — sprzedam. Wojciechowski, Marszałka Focha 55. zdw 58 885

Nowa

czarna suknia na wysoka figure do oddania. Sw. Marcin 5, III, piętro, prawo. zdw 58 889

Piękne

koldry nowe, atlasowe, sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 11, wejście 7, II., lewo. zdw 58 880

1 limuzyna Chevrolet

6 cyl. nowa org. karoserja oraz 1 podwozie. 2 tonn okazjnie na dogodnych warunkach na sprzedaż. „Komna“, Sp. z o. p. Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85. Tel. 77-07 i 54-78. zw 4340

Futra

damskie tania, przerabia i naprawia Wierzbicice 39 a. I. wprost zdw 58 847

Antyczne

meble, świeczniki, zegary i t. p. na sprzedaż. Skarbowca 4, pr. lewo. zdw 58 840

Stół

składowy korzystnie sprzedam Dobrogowski, Wroniecka 15. zdw 57 601

Pasieka

14 ulj obrodzonych sprzedam w niedziele dnia 6. 10. Kowalczykowska, Stęszew, Dworzec. zdw 58 830

Maszyna

słupkowa „Singer“ na sprzedaż Szypulski, Cieszkowskiego 1. zdw 58 828

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zdw 58 930,31

Kolonjalka

urządzenie, towar. 3.500, rok dzierżawa Wszehpolska Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 58 915/6

Teren

budowlany 5000 mtr. kw. położony na Jeżycach, wprost od właściciela sprzedam. Zgłoszenia Kurjer rw 7087

Dom
składem do tego około pół morgi ogrodu owocowego zabudowaną maszyną w tem 3 ubikacje skład z wyszynkiem, skład bez konkurencji, cena 10 tys. wpłaty 8 tys., reszta na wkładzie na dłuższy czas, Jan Konrad, Głogowa, poczta Raszów, pow. Krotoszyński, zdw 58 992/3

Skład rzeźnicki
z mieszkaniem w Poznaniu zapełniony w pełnym biegu w tem konf. wóz, cena 8.500. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 58 577/8

Pończochy
piękne, dobre, tanie. A. Szymański, Poznań św. Marcina 1, specjalny skład pończoch. Kw 878/79

Sypialnie
wyjątkiem szafy tanio sprzedam. Focha 82. III. Andrychowska zdw 58 664/5

Rybno-rolne
gospodarstwo na Pomorzu, obszaru 54 ha, 45 ha zarybionego jeziora (węgorze, karpie, liny, szczupaki, raki itd. reszta laki), ziemi pszenno-żytniej, skutkiem podziału rodzinnego za bezcen do sprzedania. Cena 45.000 zł, wpłata 20 do 30.000 zł, reszta do 6 lat. Pełne żniwa. Zgłoszenia Toruń, skrytka pocztowa 3, nw 4332

Kase
National w dobrym stanie do wyrzucania bonów sprzedam. St. Smolicki, Wronki, Poznańska 40.

Łóżeczko
dziecięce, eleganckie, wiedeńskie tanio na sprzedaż. Ul. Orzeszkowej 7, parter. zdw 58 636

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 58 631

Obraz
Jacka Malczewskiego okazuje w 3.500 zł sprzedam. Oglądanie tylko do niedzieli. Fredry 5 III. p. Miedzianki, między 3 a 5. zdw 58 628

Wozy
4 ciężarowe sprzedaje tanio Poznań-Główna, ul. Gnieźnieńska 47.

Okazja dla bielizniarek
maszynę okretkową mało używaną sprzedam za 400 zł. Rydecki, ul. 3 Maja 3, dom ogrodowy I. p. zdw 58 612

Kiosk
rozbierny bardzo tanio sprzedam. Rybak 22a, Dzikowski, zdw 58 605

Futro
sewalne sprzedam tanio. Rzeczypospolitej 9, podwórze, parter, lewo. zdw 58 844/5

Skład obuwia
w centrum Poznania lat 20 zaprowadzony, nadający się na każde większe przedsiębiorstwo z powodu zgonu ojca na sprzedaż. Adres wskaże „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.214 Pw 5629-56.214

Kapelusze damskie
polecą w obzernym wyborze po cenach konkurencyjnych hurtownie i detalicznie. M. Malczewski, Poznań, ulica Szkoła nr 1, obok szpitala. Telefon 18-64. Filja św. Marcina 16/17. Pw 5323-37 123

Trykotaż
pończochy, skarpety, kałosony swetry, hurt. i detalicznie polecą najtaniej wytwórnia Przemysł Welniany Poznań, św. Marcina 56 I piętro, telefon 20-31. Pw 4594-34.59

Dom
składem kolonialnym w Rawiczu, ul. 17 Stycznia 534 na sprzedaż.

Parcela
na Miasteczku, najlepszym położeniu 12.000 kwm. przy szosie korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7101

Frakowe
ubranie sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer rw 7103

Najkorzystniejszy zakup futer
obecnie tylko w firmie W. Królakiewicz, ul. Podgórna 6. Wielki wybór. Reparaty w własnych pracowniach pierwszorzędnie i anio. Prosimy korzystać z zakupów przedsezonowych. Pw 4271 29 92

Antyki
wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kp 951

Puszki
blaszane 18 litrowe sprzedam tanio. Dzikowski Rybak 22a. zdw 58 604

2 samochody
„Opel” 925 po gruntownym remoncie, starter i oświetlenie Bosa, cena 2.900 zł. „Fiat” 501 w pierwszorzędnym stanie gotowy do jazdy, cena 4.000 zł. Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 13, restauracja. zdw 58 591

Wydra
prawdziwa tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer rw 7104

Krzesel
120 sztuk z Wojciechowskiej fabryki prawie nowe na sprzedaż. Wielkie Garbary 23, I. drzwi środkowe. zdw 58 747

Konia
wóz-helke, szory robocze i wyjazdowe sprzedam. Ul. Narutowicka 22. zdw 58 739

Powózki
parkowice kombinowane, półwalant, prawie nowe sprzedam korzystnie ul. Narutowicka 22. zdw 58 738

Skład rzeźnicki
do wynajęcia zaraz lub próżny, od gospodarza urządzenie składu pierwszorzędne, warsztat, zapełniony elektryczny i mieszkanie. L. Suchorska, Grodzisk (Wlkp.), ul. Szeroka 30. zdw 58 771

Cukiernia - śniadania
położona w ruchliwym punkcie Poznania jest tanio do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 011

Majątek ziemski
300 mórg, pałac, nowe zabudowania, gospodarstwo, południowa część Poznania, dogodnie warunki sprzedaży. Zgłoszenia Kurjer zdw 57 766

Ford
kryty na sprzedaż za 2.500 zł. Musiał, Przemysłowa 28a. zdw 57 618

Okazyjne
sprzedam skład maszyn z mieszkaniem, oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 58 567

Sprzedam
za gotówkę moja 60-morgowa osada rolna, zupełnie przy mieście z licznym młynem i żywym inwentarzem. Zabudowania gospodarstwa maszynowe, rola pierwszej klasy. Reflektanci z gotówką zgłoszą się bezpośrednio u W. Schütte, Rogoźko, poczta Rogowo, pow. Znin. zdw 58 570

Parcele
na Łazarzu, Dębcu, Winlarach, Jeżycach i Wildzie sprzedajemy na dogodnych warunkach. „Biurowy Prac”, Plac Wolności 9. bpw 729

Dorożki
3 samochodowe stałem koncesjem własne zegary z powodu zwinięcia interesu na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 58 088

Motocykl
angl. Triumph 500 ccm prawie nowy sprzedam. Dinke, ul. Mickiewicza 1. zdw 58 199

Męski
pokój solidny okazuje. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 922

Okazjal
z powodu wyjazdu sprzedam skład z przyległymi ubikacjami, nadający się również na hurtownie i mieszkanie w centrum Poznania. Cena 5.500. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 964

Daszek
Piata 501 sprzedaż Mickiewicza 15, lakiernia. zdw 58 720

Okulary
oraz wszelkiego rodzaju szkła sprzedaje najtaniej A. Matysiak, św. Marcina 9-10 obok kościoła. bpw 885

Kilka limuzyn
4-6 i 8 cyl. nowe i mało używane gotowe do użytku jako kupna okazuje polecą na dogodnych warunkach zapłaty „Komna”, Sp. z o. p. Automobil, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-07 i 54-78. nw 4338

Skład
kolonialny z dwoma pokojami i kuchnią zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 58 274

Antyki
okazyjne - wielki wybór. Poziowa 22. Pw 4960-56 52

Garsonki
nową sprzedam i kostjum. Młynska 3. III. lewo. zdw 57 098/9

Łóżka metalowe
materace sprężynowe i wyściełane leżanki, łóżka polowe oraz wózki dziecięce. Dogodne warunki spłaty polecą najtaniej Pokrzywa, Półwiejska 22, telefon 58-76. bpw 123

Bardzo
tanie śledzenia do ustępu polecą Jan Andersz, Wrocławska 14. zdw 57 540

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztatem i kompletnym urządzeniem przy głównej ulicy w Poznaniu na sprzedaż. Zgłoszenia u admin. ul. Wybickiego 16 (Wilda). zdw 58 208

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Skład
mieszkanie 4 pokojowe, kuchnię zdane też na biuro. Ostrowski, Wielka 15. zdw 58 452

Lampe
elektr. wisząca pokojowa, tanio sprzedam. Wały Król. Jadwigi nr. 1. III. prawo. zdw 55 707

Motocykle Rex Akme
Motoscoche po znizonych cenach na dogodnych warunkach. Również okazuje. Koszczyński, Paśaż Kino Apollo. zdw 56 621

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty polecą Stanisławski, Woźna 12 (Butelska). bpw 723

Fortepian
Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy. Witalski, Mała Poznań, św. Marcina 43. nw 4102

Mająt. Raszewy p. Żerków
sprzedaż na rzecz 80 tłustych kur. jw 2723/4

Skład
kolonialno - delikatesowy przy najruchliwszej ulicy, z obfitym towarem, miasto garnizonowe, przyległe mieszkanie z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do oddania. Zgłoszenia Wyrwiński, Grobla 19, II., front godzina 19-20. rw 7120

Skład
w centrum Poznania parę króków od Starego Rynku, parter i piętro, obszerne ubikacje nadaje się na hurt i detal z powodu choroby natychmiast sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7106

Plaszcz
zimowy sprzedam korzystnie. - Wały Jana III, nr. 11. zdw 58 861

Futro
dam, sealowe, kurtka męska - sprzedam. Oferty Kurjer zdw 58 982

Folwark
385 mórg ziemi buraczanej, zabudowania I. kl., inwentarz nadkompletne 190.000 wpłaty 60'000. Wszechpolska Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 58 928

Skład
w śródmieściu Gniezna korzystnie zaraz do oddania. Zgłoszenia Ławiecki, Gniezno, Warszawska 35. nw 4345

Rzeźnictwo
z całkowitem urządzeniem zapełnieniem, większe miasto powiatowe, główna ulica za 4.500 do sprzedania. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 433. nw 4344

Partja samochodów 2 osobowych
tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna”, Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-07 i 54-78. nw 4339

Filateliści
sprzedam korzystnie w szkło oprawiony zbiór pieniędzy nowo budującego się Państwa Polskiego. Oferty Kurjer zdw 56 051

Smoking
jak nowy tanio na sprzedaż. ul. Kręta 23, III, piętro, Jankowski zdw 58 799

Sypialnie
sprzedaje ratami, gotówka 200 zł taniej. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 58 802

Kupię
w Poznaniu kamienicę rentowną w cenie do 200.000 zł, wpłaty 100.000 lub więcej z wyłączeniem pośredników. Oferty Kurjer zdw 58 097

Teren
fabryczny 2-4 tys. mtr. zabudowanego lub nie w śródmieściu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 58 183

Domu
z składem lub z kuchnią poszukuję wpłata do 12 tys. zł. Oferty do Kurjera zdw 56 552

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 58 203

Kupię
gospodarstwo (folwarczek) lub lepiej postawione ogrodnictwo blisko Poznania, młyny i żywy inwentarz, przy wpłacie 45.000, reszta hipoteka, bez pośrednictwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 244

Magiel
używany lecz dobrym stanie kupię i proszę o pośpiech długości i ceny T. Czerniak Kórnik. zdw 58 270

Kupię
folwark lub gospodarstwo postepowe rybne w Poznaniu, blisko koloj, z wkładem 7.500 dol. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.229. Pw 5164-56.229

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pw 4046

Skład
kolonialny dobrze prosperujący kupię za gotówkę. Kurjer zdw 58 701

Parcelę
w Górczynie lub innej części miasta, gdzie jest komunikacja, kupię tanio. Oferty pod zdw 58 736

Kupię
skład papieru krótkich towarów z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 58 661

Kupujemy samochody
za gotówkę, używane, otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85, tel. 77-07 i 54-78. nw 4337

Resztówki
poszukuje zawodowy rolnik od 200-300 mórg celem kupna w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 622

Kupię
skład z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy, Stanisława Karbowska, Górna Wilda 92, Kłosek. zdw 58 614

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Mająt. Raszewy p. Żerków
sprzedaż na rzecz 80 tłustych kur. jw 2723/4

Skład
kolonialno - delikatesowy przy najruchliwszej ulicy, z obfitym towarem, miasto garnizonowe, przyległe mieszkanie z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do oddania. Zgłoszenia Wyrwiński, Grobla 19, II., front godzina 19-20. rw 7120

Skład
w centrum Poznania parę króków od Starego Rynku, parter i piętro, obszerne ubikacje nadaje się na hurt i detal z powodu choroby natychmiast sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7106

Plaszcz
zimowy sprzedam korzystnie. - Wały Jana III, nr. 11. zdw 58 861

Futro
dam, sealowe, kurtka męska - sprzedam. Oferty Kurjer zdw 58 982

Folwark
385 mórg ziemi buraczanej, zabudowania I. kl., inwentarz nadkompletne 190.000 wpłaty 60'000. Wszechpolska Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 58 928

Skład
w śródmieściu Gniezna korzystnie zaraz do oddania. Zgłoszenia Ławiecki, Gniezno, Warszawska 35. nw 4345

Rzeźnictwo
z całkowitem urządzeniem zapełnieniem, większe miasto powiatowe, główna ulica za 4.500 do sprzedania. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 433. nw 4344

Partja samochodów 2 osobowych
tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna”, Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-07 i 54-78. nw 4339

Filateliści
sprzedam korzystnie w szkło oprawiony zbiór pieniędzy nowo budującego się Państwa Polskiego. Oferty Kurjer zdw 56 051

Smoking
jak nowy tanio na sprzedaż. ul. Kręta 23, III, piętro, Jankowski zdw 58 799

Sypialnie
sprzedaje ratami, gotówka 200 zł taniej. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 58 802

Kupię
w Poznaniu kamienicę rentowną w cenie do 200.000 zł, wpłaty 100.000 lub więcej z wyłączeniem pośredników. Oferty Kurjer zdw 58 097

Teren
fabryczny 2-4 tys. mtr. zabudowanego lub nie w śródmieściu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 58 183

Domu
z składem lub z kuchnią poszukuję wpłata do 12 tys. zł. Oferty do Kurjera zdw 56 552

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 58 203

Kupię
gospodarstwo (folwarczek) lub lepiej postawione ogrodnictwo blisko Poznania, młyny i żywy inwentarz, przy wpłacie 45.000, reszta hipoteka, bez pośrednictwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 244

Magiel
używany lecz dobrym stanie kupię i proszę o pośpiech długości i ceny T. Czerniak Kórnik. zdw 58 270

Kupię
folwark lub gospodarstwo postepowe rybne w Poznaniu, blisko koloj, z wkładem 7.500 dol. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56.229. Pw 5164-56.229

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pw 4046

Skład
kolonialny dobrze prosperujący kupię za gotówkę. Kurjer zdw 58 701

Parcelę
w Górczynie lub innej części miasta, gdzie jest komunikacja, kupię tanio. Oferty pod zdw 58 736

Kupię
skład papieru krótkich towarów z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 58 661

Kupujemy samochody
za gotówkę, używane, otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85, tel. 77-07 i 54-78. nw 4337

Resztówki
poszukuje zawodowy rolnik od 200-300 mórg celem kupna w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 622

Kupię
skład z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy, Stanisława Karbowska, Górna Wilda 92, Kłosek. zdw 58 614

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Restauracja
(jedyna) we wielkiej wsi z kolonialką, rzeźnictwem, 10 mg. roli, 2 mg. ogrodu, budynki maszynowe (30 km. od Poznania) i 10 od najbliższego miasteczka, kościół, szkoła i poczta w miejscu. Cena 80.000. Wpłata według umowy, zaraz na sprzedaż. „Went”, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 43. III. Tel. 68-62. zdw 58 744

Jadalnie
kupie. Oferty i cene Kurjer zdw 58 639

Akcyj
„Wielkopolskiej Hurtowni Szkła” kupię większą ilość. Oferty Kurjer zdw 58 715

Kto
wypożyczy lub sprzeda pianino? Zgłoszenia Kurjer zdw 57 006/7.

Składów
różnych branż poszukujemy. Argus, Piekary 18. zdw 58 290/1

Poszukuje
składy kolonialnego na prowincji lub w Poznaniu, dobrze zaprowadzonego. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7110

Biuurko
używane kupię. Oferty Kurjer zdw 58 860

Fryzjerskie
krzesło i lustro kupię. Oferty do Kurjera zdw 58 903

Kupię
10 manekinów męskich do okna wystawowego oraz dwa manekiny woskowe damskie. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 436. nw 4347

UrządNIK
zamierza kupić dla swej utalentowanej córki używane tanie pianino. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 58 848

Poszukuje
w większej ilości okien inspektorskich, używanych lecz w dobrym stanie z podaniem cen. Smół, Poznań, ul. Bosa 57. zdw 58 954

Domek - lepiankę
lub parcele tanio na przedmieściu Poznania kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 59 034

Gospodarstwo
66-100 mórg, ziemia pszenna, blisko stacji i miasta kupię zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 900

Kamienica
3 pty. z dochodem rocznym 15.000 złotych do sprzedania za ugodną cenę. Dla nowonabywcy wolne 4 pokojowe mieszkanie. Szczegóły Aleje Marc

Zamienie
5 pokojowe komfortowe mieszkanie w śródmieściu na 5 do 6 pokoi w centrum. Oferty Kurjer zdw 58 645

11 POKOJE UMEBL.

Przyjmę
2 panią na wspólny pokój (2 koleżanki lub 2 siostry). W. Garbary 45, Walcadowska. r7098

Słoneczny
frontowy pokój umeblowany do wynajęcia. Grunwaldzka 5. II. prawo. zdw 58 070

Pokój
frontowy, 2 osobowy wynajme. Białkowska, Grunwaldzka 11. zdw 58 339

Pokój
na biuro do wynajęcia. Kantaka 5. I. lewo, front. zdw 58 234

Pokój
miły panu inteligentnemu wynajme Mickiewicza 7 III. lewo. zdw 57 920

Pokoje
eleg. umebl. willa śródmieściu na życzenie utrzymaniem. Waly Wazów 15. I. zdw 58 698

Trzem
lepszym panom zaraz. Niegolewskich 12. I. zdw 58 641

Słoneczny
pokój z utrzymaniem dla dwóch osób wynajme. Dąbrowskiego 23 III. prawo. zdw 58 638

Pokój
umeblowany wynajme. Polna 3. parter, dom boczny. zdw 58 670

Przyjmę
pana na dwuosobowy pokój bez pościeli. Bukowska 33. dom ogrod. II. zdw 58 662

2 panią
najchętniej seminarzystki na wspólny pokój przyjmę od 15 bm. Adres poda Kurjer zdw 58 875

Pokój
dla 2 pań centrum bez bielizny. Adres wskaże Kurjer zdw 58 647

Pokój
umebl. elektr., łazienka, telef. dla dwóch pań śródmieście zaraz. Kurjer wskaże zdw 58 646

Przyjmę
panów na stancje. Dominikańska 1. II. ppr. prawo. zdw 58 626

Pokój
umeblowany z utrzymaniem. Warunki bardzo dogodne. wejście wprost z klatki schodowej. elektryczność. Patrona Jackowskiego 30. II. pietro, Zakrzewska. zdw 58 619

2 pokoje
frontowe z osobnym wejściem panom wynajme. Ojeńczak, Śniadeckich 6. zdw 58 616

Duży pokój
(z centr. ogrzew.) zaraz do wynajęcia. Sew. Mielżyńskiego 5. Baranowska. zdw 58 611

Pokój
duży, z centralnym ogrzewaniem i telefonem na I. piętrze do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 58 602

Pokój
umeblowany zaraz lub od 15. 10. wynajme. Kanałowa 7. II. prawo. zdw 58 594

Przyjmę
2 panów na pokój 20 zł miesięcznie. Wierzbowa 1. II. prawo, front. zdw 58 873

Pokój
dwom osobom wynajme z utrzymaniem, centrum Mielżyńskiego nr. 1. III., lewo. zdw 58 871

Pokój
umeblowany, frontowy dla spokojnego, inteligentnego pana ewtl. dwom. Żupańskiego 2 a. II. prawo zdw 58 957

Pokój
umeblowany (nie małżeństwu) do wynajęcia zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 58 879

Pokój
umeblowany Niegolewskich 3. III., lewo. zdw 58 878

Ładny
pokój dla 1-2 panów zaraz do wynajęcia. Śniadeckich 20. II., lewo. zdw 58 896

Pokój
do wynajęcia. Plac Sapieżyński 2 a. III. pietro, lewo. zdw 58 890

Słowackiego
37. IV., odda zaraz pokój elektr. światłem spokojnej osobie. zdw 58 900

Pokój
umeblowany dla dwóch panów. Półwiejska 38 a. Konopka. zdw 58 945

Pokój
lub dwa elegancko umeblowane wynajme panu lub małżeństwu. Marszałka Focha 70. II. prawo, front. zdw 58 947

Pokój
umeblowany na 1-2 osoby zaraz do wynajęcia. Wrocławska 33. 34. III. Małcki. zdw 58 951

Panią
na wspólny pokój przyjmę. Waly Jana III. 12. I. podw. lewo. zdw 58 959

Inteligentnemu
panu wynajme. Badyna. Rybacki 13. I. ppr. zdw 58 652

Pokój
panu Piekary 5 w podwórzu. Blachowiak. zdw 58 585

Pokój
wynajme Grobla 19. III., prawo. zdw 58 719

Spokojnemu
panu ładny pokój wynajme. Śniadeckich 17. I., Chojnacki. zdw 58 787

Frontowy
pokój, dobrze umeblowany, z łazienką zaraz do wynajęcia. Kazmierczak, Krzyżowa 3., wysoki parter. zdw 58 785

Wspólny
pokój dwom panom pań. bezdzietnemu małżeństwu. Majkowska. Maleckiego 13. w podwórzu, lewo. zdw 58 782

Frontowy
pokój dobrze umeblowany przy spokojnej ulicy wynajme 2 inteligentnym panom na I. ppr. Łazarz, ul. Spokojna 15a. willa elektryczne światło i centralne ogrzewanie. zdw 58 781

Pokój
umeblowany do wynajęcia panna. Piekary 5. II., lewo. zdw 58 775

Przyjmę
panię na stancje z utrzymaniem na wspólny pokój. Używanie fortepianu. Koperska. Maleckiego 27. zdw 58 752

Elegancki
pokój wynajme solidnemu inteligentowi zaraz Jackowskiego 9. wysoki parter. prawo. zdw 58 745

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem frontowym zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer r7099

Pokój
frontowy wynajme. Poznańska 8-10 Gremlica. zdw 58 963

Trzy pokoje
elegancko umeblowane w centrum na wysokim parterze. nadają się także na biura. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 976

Pokój
frontowy, słoneczny u dobrej rodziny wynajme 2 inteligentnym panom lub paniom. Górna Włda 80. II. prawo. zdw 58 938

Pokój
dwom panom zaraz. Muth. Graniczna 13 a. zdw 58 936

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Sw. Marcin 53. II. ppr. lewo. zdw 59 010

Pokój
panie (studentce) wynajme. Solać. Podolska 23. zdw 59 011

Trzech
studentów na pokój przyjmę. Kraszewskiego 4. II. ppr. prawo. zdw 59 024

Pokój
umeblowany wynajme. Kraszewskiego 19. drugie, lewo. zdw 59 021

Pokój
niekrepującym wejściem, światło elektryczne zaraz. Matejki 65. I. lewo. zdw 59 027

Pana
na wspólne mieszkanie przyjmę Wskaże Kurjer zdw 58 980

Pokój
umeblowany (bez pościeli) do wynajęcia Napieralska. Grunwaldzka 25. I. ppr. zdw 58 982

Pokoje
umeblowane dla panów, pań, małżeństw poleca Biuro Czarnecki, Ratajczaka 13. parter. zdw 59 006

Z klatki schodowej
2 pokoje z centralnym ogrzewaniem, z utrzymaniem lub bez. Masztalarska 7 a. I. zdw 58 926

Zamienie
skład z pokojem, nadający się dla fryzjera, krawca lub krótkie towary, na mieszkanie jeden pokój z kuchnią. Zgłoszenia Dąbrowskiego 5. skład kolonialny. zdw 58 742

Pokój
frontowy, niekrepujący wynajme zaraz solidnemu panu. Wiadomość Matejki 55. parter u administratora. zdw 58 764

Pokój
umeblowany wynajme. Pawlak Mostowa 29. zdw 58 714

Pokój
dla 2 pań lub panów. Striakowski Mostowa 15. zdw 58 940

Pokój
umeblowany Ratajczaka 11 a. III. wejście, II. ppr. prawo. zdw 58 939

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Patrona Jackowskiego 27. III. lewo. jw 2747

Pokój
frontowy, słoneczny, parter, zaraz lub 15 inteligentnym (małżeństwo używanie kuchni). Patrona Jackowskiego 33. lewo. jw 2744

Pokój
dla 2 lepszych panów zaraz. Adres wskaże Kurjer jw 2745

Zaraz
wynajme wygodny pokój bez pościeli 2 studentom, elektryczność, centralne ogrzewanie Słowackiego 42. I. prawo. jw 2741

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Bukowska 33, Kozłowska. jw 2748

Pokój
meblowany do wynajęcia zaraz lub 15. Różana 15. III., lewo. zdw 58 858

2 panie
przyjmę na ładny, tanie pokój zaraz. Jerzego 4. II., lewo. zdw 58 856

Pokój
dla panów. Stary Rynek 43. II. dom tylny. rw 7122

Pokój
umeblowany 4 akademikom, elektrycznością. Szwajcarska 27. IV. prawo. rw 7109

Ładny
pokój z elektrycznością 2-3 akademikom. Wielkie Garbary 18. II., lewo. rw 7108

Pokój
wynajme od 15. 10. — Waly Jana III. nr. 11. zdw 58 862

"Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań małżeństw. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo), telefon 58-17. zdw 58 894

Pokój
umeblowany 1 lub 2 panów z niekrepującym wejściem zaraz do wynajęcia. Szewska 9. III. ppr. lewo. zdw 58 905

Elegancki
pokój wynajme solidnemu inteligentowi zaraz. Patrona Jackowskiego 9. wysoki parter. prawo. zdw 58 914

Jasna 12
I. lewo, pokój wolny dla dobrej sytuacji pana. zdw 58 908

Pokój
2 panom zaraz. Matejki 46. podwórze, lewo. I. lewo. zdw 58 800

Pokój
umeblowany porządnej pani lub panu wynajme. Sw. Wojciech 28. parter, prawo. zdw 58 807

Pokój
dla 2 osób bez pościeli zaraz. — Szamarzewskiego 19. I. zdw 58 826

Miesięczne
pokoje odnajmie Hotel Francuski zdw 58 823

Wynajme
pokój zaraz. Ogrodowa 11. I. lewo. zdw 58 851

12 SZUKA POKOJU

Bezdzietne
inteligentne małżeństwo poszukuje próżnego pokoju z używaniem kuchni. Czynsz naprzedz ugody Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 58 488

Pokoju
próżnego w śródmieściu, możliwie wprost od gospodarza za wysoką opłatą poszukuje niezależna pani zaraz lub od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 099

Pokoju
w śródmieściu z niekrepującym wejściem możliwie wprost z klatki schodowej, poszukuje niezależna pani od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 098

Adwokat
szuka czteropokojowego mieszkania w śródmieściu. Cena wysoka. Czynsz naprzedz zgóry. Oferty Kurjer zdw 58 125

Poszukuje
niekrepującego pokoju na cicha pracownie może być nieumeblowany. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 507

Na biuro
potrzebny pokój umebl. w śródmieściu od 15. 10. Oferty Kurjer zdw 58 601

Pokój
umeblowany dla spokojnego małżeństwa potrzebny zaraz lub od 15. 10. z używaniem kuchni lub bez. Oferty Kurjer zdw 58 690

2 pokoi
jeden na biuro, drugi mieszkalny dla małżeństwa od 15. 10. 29. poszukuje w śródmieściu. Oferty zdw 58 689

2 studentki
poszukują czystego pokoju w okolicy Uniwersytetu. Jeżyce. Łazarz. Spieszne oferty Kurjer zdw 58 683

Pokoju
skromnego w okolicy Alei Marcinkowskiego poszukuje student od 12. 10. z ławką rano i wieczór. Oferty z warunkami Prażniewski, Tuchola. zdw 58 681

Starszy
student poszukuje małego umeblowanego, cichego pokoju z niekrepującym wejściem. Pościel posiada. Oferty do Kurjera zdw 58 680

Nauczycielka
szuka pokoju od 4. 10. Oferty Kurjer zdw 58 673

Urzędniczka
z własną pościelą poszukuje pokoju zaraz. Zgłoszenia wraz z podaniem ceny proszę kierować do Kurjera zdw 58 881

Pokoju
umeblowanego z elektrycznością poszukują dwie studentki. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 653

Pokoju
próżnego szuka nauczycielka. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 649

Pokoi
dwóch poszukuje starsze małżeństwo, używaniem kuchni u samotnej osoby. Czynsz według umowy. Oferty Kurjer zdw 58 643

Małżeństwo
szuka dużego próżnego pokoju. Oferty do Kurjera zdw 58 635

Pokój
skromny, umeblowany wzdłużnie próżny poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 58 633

Poszukuje pokoju na biuro na św. Łazarzu
parter, ewtl. I. pietro, osobne wejście, elektryczne światło. Oferty tylko z podaniem ostatecznej ceny. Kurjer zdw 58 596

Wspólny
pokój panią lub chłopca. Adres w Kurjerze zdw 58 590

Pokoju
eleganckiego niekrepującego poszukuje. Oferty Kurjer zdw 58 783

Pan
poszukuje pokoju. Oferty Kurjer zdw 58 711

Pokoju
komfortowo umeblowanego niekrepującego z telefonem śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 58 722

Dwie
panie, urzędniczki poszukują pokój w centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 817

Pokoju
w centrum z całkowitem utrzymaniem od 1 listopada poszukuje młody handlowiec. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 852

Panią
pracującą poszukuje miłego niekrepującego pokoju, okolica Jackowskiego. cena pod zdw 58 803

100 pokoi
poszukujemy. Zgłoszenia bezpłatne „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo) telefon 58-17. zdw 58 895

Matka
i syn, szukają próżnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 58 655

Handlowiec
poszukuje pokoju zaraz z oddzielnym wejściem lub niekrepującym w okolicy Jeżyce. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 59 018

13 LOKALE

Ubikacje
nadające się do różnych przedsiębiorstw częściowo lub całkowicie do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 57 544

Ubikacja
budynek piętrowy ca 150 m², pietro można zamieszkać, do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 57 582

Ubikacja
nadająca się na magazyn poszukujemy natychmiast, najchętniej przy ul. Zwierzynieckiej. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 58 769

Plac
550 m kw. na Jeżycach dookoła obudowany wydzielają. Miejsce nadaje się na każde przedsiębiorstwo Poznań, Kościelna 3, skład papieru. zdw 58 710

Ubikacje
ca. 50 m na parterze jasna tylko w śródmieściu poszukuje zaraz na cichej przemyśli. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 734

Ubikacja
jasna, piwnica, elektryka, gaz, woda. Szafrank, Maleckiego nr. 15. zdw 58 869

14 DZIERŻAWY

Dzierżawa
165 przy Gnieźnie ziemia II i III kl., budynki wspaniałe, dom 6 pokoi w parku, inwentarz nadkompletny, do objęcia 25.000. Zgłoszenia Rutkowskiego Grobla 29. zdw 58 431

Poszukuje
dzierżawy majątku od 1000-2000 morg od 1. 7. 1930 bez inw. z powodu oddania domeny. Zgłoszenia od agentury Kurjera Poznańskiego, Jarocin, Rynek 11. nw 4308

Ogrodnikowi
wydzierżawie 2 morgi 4 letniego ogrodu, 6 morg ziemi nowy dom, szopa, chlewy w dużej wsi kościelnej pod Poznaniem. Zgłoszenia Neyman i Ska, Poznań, Piekary 5. zdw 58 634

Plac
niezabudowany opłotowany 2.000 kw. przy ulicy Górczyńskiej do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 58 818

Dzierżawa
majątku 500 morg. własne dobre polowanie, zabudowanie klasa, inwentarz żywy, martwy, dobry całkowicie żniwa, stacja mleczna, objęcie 55.000. Lech, Grobla 22, telefon 29-45. zdw 59 912

Dzierżawa
113 morg. pszenna buraczana, inwentarz żywy, martwy duży, objęcie 15.000 przy Poznaniu. — Lech, Grobla 22. zdw 58 910/11

Dzierżawy
1.500 mrg., 1.100 mrg., 476 mrg., 362 mrg., 300 mrg. na lat 12 korzystnie do wydzierżawienia. — Zgłoszenia Kwiatkowski, Gniezno Lecha 4. nw 4348

Piekarnię
cukiernię do dobrego położeniu wydzierżawi właściciel. Oferty Kurjer zdw 58 958

Baczność
Odstąpię dzierżawę restauracji z całkowitem urządzeniem oraz składem tow. kol. z towarem, oba składki bardzo dobrze zaprowadzone i w pełnym biegu w powiatowym mieście. Koncesje pełna pozostawiam. Cena podług ugody. Zgłoszenia do Kurjera zdw 58 984

16 OSOBISTE

Unieważniam
zagnione świadectwo dżalozności państw. zref. jw inazumg klasycznego w Brodnicy z nazwiskiem Jerzy Zuralski. zdw 57 678

Ostrzegam
nie kupować skradzionego mi złotego zegarka Alpina z monogramem A. C. Czerbak, Poznańska 52. zdw 58 403

Ostrzeżenie
Niniejszem podaje do wiadomości mej klienteli, iż agent mój p. Mieczysław U baniak, zamieszkały przy ulicy Granicznej 3 z dn. 16. 9. 29 r. przestał pracować. — Ostrzegam przed zawieraniem z nim jakichkolwiek transakcyj oraz wypłacania pieniędzy. Polibraz, św. Marcin 72. zdw 58 510

"Mila" — Pensjonat Zakopane
przyjmuje tylko chrześcijan. — Idealne warunki dla rekonwalescentów. Pw 5022-56.200

Weksel
na 100 zł płatny 15 października wydany p. Sztorcowi, malarzowi zamieszkałemu w Poznaniu, ul. Krauthofera 20, unieważniam Wytwórnia karmelków „Ramona”, Poznań Waly Leszczyńskie 11. Wl. Sulek. zdw 58 887

17 POZIEKOWANIA

Pan
Jakob Wollheim z Poznania ofiarował na ubo ich miasta Poznania kwotę 250 złotych. Za hojny dar składam ofiarodawcy imieniem ubogich m. Poznania serdeczne podziękowanie. Prezydent stol. miasta Poznania (—) Ratajski. zdw 58 773/a

2. GUBY

Zgubiono
złota bransoletka lafuszowska (pamiątka). Uczciwego znalazcę upraszam o zwrot Patrona Jackowskiego 23 II (Jeżyce) 12-5. zdw 58 669

Ostrzeżenie!
Zgubiony weksel na 100.— złotych płatny 10. 4. 30. wystawca Władysław Formalski, Poznań, ulica Półwiejska 31 na zlecenie p. Weintal unieważniam i ostrzegam przed przyjmowaniem. zdw 58 786

Zgubiono
obrazek ślubny z lit. M. W. 8. 7. 1928 r. Łaskawego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem w firmie Singer, zlec. zypog. spolitej 9. zdw 58 820

Unieważniam
skradziony mi wykaz osobisty. — Piotr Domański, Żupańskiego 8. zdw 58 956

2. ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie i tanio firma F. Tarłowska, plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4941

Robotki ręczne
rysuj. po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek nr. 48. II. bpw 724

Popołudniowego
zajęcia poszukuje bankowiec-książkowy. Łaski oferty Kurjer zdw 57 624

Każda elegancka pani
ubiera się tylko w salonie mód „Kresowianka” św. Marcin 16-17 wejsie litera F Dla pp. urzędniczek dogodne warunki. bpw 662

Przyjmuję
pranie, prasowanie i cerowanie bielizny. Garnarska 8. I. zdw 58 333

Lampe
kwarcowa (na prąd stały) wypoczęte na dłuższy czas, najchętniej lekarzowi za miesięcznym wynagrodzeniem Zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 58 724

Futra
damskie i meskie naprawia się podług najnowszych modeli wykonana solidnie i tanio. W. Królikiewicz, Podgórna 6 zdw 58 776

Która
szlachetna osoba zajmie się losem bardzo inteligentnego chłopca sieroty pozostałego bez środków do życia Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 58 976

Kierownicza
hotelu, administracja, książko-
wość, ogólny zarząd, wieloletnia
praktyka, francuski, niemiecki po-
szukuje posady. Pierwszorzędne
referencje. Tel. 39-53. Zdz 59 020

Samodzielny
energiczny kierownik, żonaty, ka-
tolik, lat 31, z praktyką kilkolet-
nią poszukuje posady kierownika
handlowego. Zgłoszenia do Kurje-
ra Poznańskiego pod dw 2936

Szofer
mechanik z dobrymi świadectwa-
mi i poleceniami znający wszelkie
typy nie na wypowiedzianej
posadzie, pragnie zmienić. Zgło-
szenia Strzelecka 20, II. Nowicki.
zdz 58 450

Handlowiec - Żelazniak
z 5 letnią praktyką, przed woj-
skiem i szkoła handlowa z dobre-
mi świadectwami, władza języ-
kami polskim i niemieckim przy-
jmuje posadę. Zgłoszenia do Kur-
jera zdz 58 133

Wdowa
po agronomii liczy lat 34. intelli-
gentna gospodarna szuka posady
do zarządu, najchętniej na
probostwie. Zgłoszenia do Kurje-
ra zdz 58 128

2.000 zł
wypożycze za otrzymanie dobrej
płatnej posady. Zgłoszenia Kur-
jer zdz 58 081

Elektromonter
samodzielny, 12 lat praktyki po-
szukuje posady na stałe. Oferty
Kurjer zdz 58 388

Rutynowana
stenotypistka-korespondentka —
(stenografia polsko-niemiecka) —
z kilkoletnią praktyką w kupie-
ctwie i w kancelarii zmianie po-
sady. Oferty z podaniem warun-
ków do Kurjera pod zdz 58 561

Bufetowa
ekspedjentka, młoda, inteligentna
sumienna i uczciwa poszukuje po-
sady do składu piekarsko-cukier-
niczego lub kawiarzy, z całym u-
żywaniami, najchętniej zaraz. —
Zgłoszenia Kurjer zdz 58 496

Technik
dentystyczny dzielny w pracach
złotych lanych i kauczukowych
szuka posady. Oferty Kurjer
zdz 58 264

Młoda
kucharka z dobr. świadectwami
które należy na stałe posadzie
poszukuje pracy w lepszym domu,
najchętniej w starszego państwa
od 15. 10. Oferty do Kurjera
zdz 58 433

Bufetowa
przystojna, młoda poszukuje po-
sady samodzielnej. Oferty Kur-
jer zdz 58 269

Pomocnik
handlowy z branży kolonialnej
poszukuje posady od 1. 11. lub
później. Najchętniej zmiany
branżę. Oferty Kurjer zdz 57871

Uczennica
mająca 1 rok nauki z branży
obuwia, przyjmie posadę od za-
raz lub później. Oferty Kurjer
zdz 57 872

Lekarz-dentysta
z długoletnią praktyką poszukuje
posady asystenta na 2-3 godziny
dziennie. Zgłoszenia Kurjer pod
zdz 58 020

**Książkowa-
maszynistka**
biegła w języku polskim i nie-
mieckim zna ubezpieczenie — po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
zdz 57 994

Paniotka
która pracowała przy bufecie i
zna się na aparacie Ekspres
poszukuje odpowiedniej posady.
Oferty Kurjer zdz 58 298

1.000 zł
kaucji ewentualnie pożyczki za
posadę inkasenta itp. Oferty Kur-
jer zdz 57 598

Magister
farmacji ze znajomością języka
niemieckiego oraz półroczną
praktyką poszukuje posady. Of-
erty pod H. M. „Kolo, Apteka
„Tomaszewskiego“
zdz 57 587

Paniotka
obeznana z książkowictwem, wszelki-
mi pracami biurowymi, pisząca
na maszynie szuka posady za-
raz. Zgłoszenia Kurjer zdz 57 661

Stalego
zajęcia wieczornego poszukuje się.
Znajomość buchalterji, pisania na
maszynę, stenogr., języków. —
Zgłoszenia Kurjer zdz 57 643

Młodszy ekspedjent
z branży rowerów z dobrymi
świadectwami przyjmie posadę od
1 grudnia rb. jako ekspedjent w
przedsiębiorstwie, branży rowe-
rów lub żelaza. Oferty Kurjer
zdz 58 273

Książkowa
obeznana z książkowictwem, rolni-
czą i handlową oraz pracami bio-
rowymi poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdz 58 050

Poszukuje
posady żon. szwajcarka, którego
szczerze polecam 60-100 krów
zaraz lub styczniu. Oferty do
Kurjera Pozn. zdz 57 590

Emerytowany
oficer sztabowy sumienny, wia-
dający językami polskim, nie-
mieckim i ukraińskim szuka po-
sady biurowej inkasenta, podró-
żującego lub t. p. zaraz lub póź-
niej. Łaskawe zgłoszenia Kur-
jer zdz 57 117

**Wychowawczyni
freblanka**
poszukuje posady do dzieci od lat
3-8 zna robotki cośkolwiek mu-
zyki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdz 57 028

Inteligentna
panienka, która ukończyła szko-
łę gospodarczą szuka posady
najchętniej do cukierni. Oferty
Kurjer zdz 57 712

Basista
grający również na puzonie po-
szukuje posady od 1. 10. Jeszke,
Grudniadz, Lipowa 102.
zdz 58 115

Kuchmistrz
pierwszorzędna siła lat 40 posu-
kuje posady w hotelu lub restaura-
cji. Miejsce obojętne. Zgło-
szenia Kurjer zdz 58 385

Chłopiec uczciwy
lat 17, 4 gimnazjum, poszukuje
zajęcia, znam rachunkowość, ko-
respondencje handlowa, towarzy-
zństwo, częściowo księgowość.
Zgłoszenia Kurjer zdz 58 107

23 WOLNE MIEJSCA
1.500—3.000
złoty miesięcznie zarobek może
każdy. Wypłacamy natychmiast
najwyższą prowizję gotówką i
zaliczamy. Przy energicznej
pracy wysoka pensja. Okazja dla
agentów losowych i ubezpiecze-
niowych. Wszystkich oczekamy
Zgłoszenia: skrytka pocztowa 92
Lwów np 3596

Zegarmistrzowski
pomocnik potrzebny zaraz 260
wzrost i pensja podług umowy.
Oferty Kurjer zdz 57 607

Do
mej drogerji, skład kolonialnego,
nasion, tapet przyborów fotogra-
ficznych i artykułów budowlanych
przyjmuje wolontariusza i ucza-
nia z odpowiednim wykształceniem
szkolnym. Drogerja pod
Lwem F. B. Deutsch, Wronki,
dw 2354

Fryzjerka
dobra siła potrzebna. Aleje Mar-
cinkowskiego 13. zdz 57 793

Potrzebna
ekspedjentka do składu rzemie-
niczego Bracia Przybocz, Żurawia
15/17. zdz 57 933

Chłopiec
wyżej lat 16 z pełnym utrzyma-
niem i spaniem potrzebny zaraz.
Strzelecka 21, Piekarnia.
zdz 58 096

Aptekarska
siła pomocnicza z kilkoletnią
praktyką, dobrze wpracowana
poszukuje posady zaraz lub póź-
niej. Oferty Kurjer zdz 58 066

Apteka
w Opalenicy poszukuje zaraz po-
mocnika (cy) lub dobrze wpracowa-
nej siły pomocniczej. Oferty z
dołączeniem referencji i wyma-
gani przy wolnym utrzymaniu i
mieszkanu uprasza M. Strabu-
rzyński. zdz 58 679

Paniotki
do dwojga dzieci na wieś z szy-
ciem poszukuje zaraz 40 zł
pensja. Oferty zdz 58 678

Potrzebne
zaraz marszantki, zdolne do pra-
cowni kapeluszy. Ul. Mickiewi-
cza 9, wysoki parter, lewo.
zdz 58 677

Stenotypistka
bardzo biegła możliwie w pol-
skim oraz niemieckim poszukiwa-
na na wieś. Zgłoszenia Kurjer
zdz 58 650

Ekspedjentka
biegła w galanterji, dewocjonalji
i papieru, mająca dłuższą prak-
tykę samodzielną i znajomość
kalkulacji potrzebna. Najlepsze
świadectwa konieczne. Zyciorys
do Kurjera zdz 58 409

Dziewczynkę
do dzieci porządną rodziców
bez spania. Hotel Centralny ul.
Franciszkańska. zdz 58 919

Dziewczyna
uczciwa z dobrym gotowaniem
do 2 osób może się zgłosić. Skar-
bowa 13, I. Żarnowska.
zdz 58 909

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz potrzebna.
Machińska, św. Marcin 58.
zdz 58 902

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę zaraz
potrzebny. Aleje Marcinkowskie-
go 15. zdz 58 804

Służąca
do wszelkiej pracy domowej do
mniejszej cukierni potrzebna za-
raz. Cukiernia Stary Rynek 56.
zdz 58 814

Posługaczka
potrzebna. Zgłoszenia Skoczo-
wska, Gąsiorowskich 12, II. ptr.,
lewo. zdz 58 812

Posługaczka
czysta i uczciwa na przed połud-
nie potrzebna. Półwiejska 19,
III., prawo. zdz 58 811

Posługaczka
potrzebna. Podgórna 2 a, III. le-
wo. zdz 58 824

Posługaczka
potrzebna. Górna Włda 17, I.
lewo. zdz 58 842

2 uczni
przyjmie N. Potocki, magazyn
art. męskich, Plac Wolności 10
zdz 58 849

Syn
uczciwych rodziców może się
zgłosić jako uczeń do składu ko-
lonialnego, win i wódek. Kon-
sum. Urzęd. Polskich, Żupań-
skiego 1. zdz 58 624

Młodszy
pomocnik fryzjerski potrzebny
zaraz Władysław Lipka, Dolce,
ul. Podgórna. zdz 58 618

Uczeń
piekarski lub chłopiec, silny, po-
trzebny zaraz. Oferty do Kurje-
ra zdz 58 617

Pokojowa
potrzebna do lepszego domu z
długoletnimi świadectwami na
bardzo korzystnych warunkach.
Zgłoszenia od 2-4. Adres w Kur-
jerze zdz 58 607

Posługaczka
młodsza na przed południe po-
trzebna. Fr. Ratajczaka 11a,
III. wejście, prawo. zdz 58 598

Zastępcy lub substępcy losów!

Pierwszorzędna instytucja bankowa, która jest „mar-
ką“ w Polsce i już wielkie i największe wygrane swo-
im klientom wypłaciła, daje Wam więcej niż dwie
raty prowizji — patent i stałą pensję. Napiszcie za-
raz pod: „Także kontrola losów“ do biura ogłoszeń
„PAR“, Lwów, Akademicka 14. Pw 5517-72,49

Dziewczyna
czysta, sumienna, z smacznym
gotowaniem może się zgłosić za-
raz. Szkuclarkowa, Poznań, ul.
Podgórna 14. zdz 58 899

Dziewczynka
potrzebna do dziecka na po-
łudnie. Polfutra, Wybickiego 12
zdz 58 897

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna zaraz.
Kłowska, Wroniecka 19, II.
zdz 58 870

Dziewczyna
przychodnia na cały dzień do
pracy domowej potrzebna. Kacz-
marek, W. Garbary 4.
zdz 58 872

Druga
lepsza dziewczyna, która się zaj-
mie również wychowaniem 3-
letniej dziewczynki i mówi po-
prawnie po polsku poszukiwana.
Zgłoszenia 10-12 i 4-6. Sołacz,
Podolska 16/17. zdz 58 877

Służąca
uczciwa do wszystkiego z goto-
waniem potrzebna. Wielkie Gar-
bary 34, skład cygar.
zdz 58 876

Kuśnierki
poszukuje Zamojski, Nowa 7,
w podwórzu. zdz 58 882

Pomocnik
fryzjerski, biegły w ondulacji
damskiej, potrzebny od 1 paź-
dziernika rb. na stałą posadę.
Dworcowa Zakład Fryzjerski w
Gdyni. zdz 57 978

Poszukujemy
zdolnego pomocnika biurowego we
wzrostu około 25 lat. Panowie z
branży drogerijnej mają pierw-
zeństwo (lecz nie konieczne). Łas-
kawe oferty z podaniem dotych-
czasowej czynności dokładnych
referencji uprasza się do Kurjera
Poznańskiego pod dw 2362

Nauczycielka
muzyczna z francuskim do 3
dzieci na po południu od 3-8 po-
trzebna zaraz. Zgłoszenia Matej-
ki 68, lewo, I. ptr. zdz 58 195

Monterów
na traki, lekomobile i motory
spalinowe, siły starsze kwalifiko-
wane oraz elektromonterów do
nawijania tworników i naprawy
aparatury elektrycznych przyjmie
firma „Indukcja“ Poznań, Wiel-
kie Garbary 14. zdz 58 184

Potrzebny
tani szofer do „Fordy“. Oferty
podaniem pensji. Kurjer
zdz 58 788

Panna
do dwojga dzieci z syciem i do-
brych świadectw może się na-
tychmiast zgłosić. Lesińska, Kra-
szewskiego 11, I. p.
zdz 58 221

Poszukuje
krawcowej biegłej, tańszej siły do
przerobek dziecięcych sukienek i
sukien. Zgłoszenia przyjmują K.
Kornaszewska, ul. Niegolewskich
16. zdz 58 778

Akwizytorzy
elektryczni Poznańskie, Pomo-
rze 5% potrzebni. Focha 76, II.
p., lewo. zdz 58 772

Służąca
z własną pościelą potrzebna za-
raz. Łukowska, Generała Umiń-
skiego 24, III. rw 7102

Młodszy akwizytor
zdolny poszukiwany natychmiast
za fixum i prowizją do sprzeda-
ży lamp biurkowych wśród kon-
sumentów. Zgłoszenia do Kurje-
ra pod zdz 58 770

Posługaczki
poszukuje zaraz od 9-12. Skar-
bowa 4, III., lewo. zdz 58 888

Zarobić
może agent z gotówką 100-200 zł
100% na artykuły sensacyjnym.
Zgłoszenia Kurjer nr. zdz 58 942

Biuralistka
z ładnym charakterem pisma pi-
sząca biegle na maszynie potrze-
bna zaraz. Oferty Kurjer
zdz 58 952

Dziewczyna
uczciwych rodziców, przychodnia
do lekkich prac domowych przy-
jmuje Smykowska, Niegolewskich
5, III. ptr. zdz 58 962

20-30 zł
można zarobić dziennie. Zgło-
szenia od 5-7 Czerwca 8, I. prawo,
gdzie rewir. zdz 58 972

Uczeń
piekarski który się cośkolwiek uczył
może się zaraz zgłosić. Wł.
Braniewicz, Sławoszewo, pow. Ja-
racin, stacja Kotlin. zdz 57 087

Pierścienie tłokowe

wszelkich rozmiarów w precyzyjnym wy-
konaniu, dostosowane do każdego typu sa-
mochodów, traktorów i samolotów, poleca

ERGE MOTOR

dawn. R. Gunsch Pw 6024-88,217
Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych.
Wytwórnia tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych.
Poznań, ulica Mylna 38. Telefon 79-29.

Potrzebna
uczciwa dziewczyna z dobrymi
świadectwami, umiejąca dobrze
gotować do trojga osób na mniej-
sze miasto blisko Poznania. Zgło-
szenia w sobotę i niedziele po po-
łudniu. Dąbrowskiego 69, II.
zdz 58 488

Dziewczyna
uczciwa do dziecka i lekkich prac
domowych. Zgłoszenia Dąbro-
wskiego 88, parter, lewo.
bpw 754

Młodszy
pomocnik i uczeń może się zgło-
sić. Zgłoszenia piśmienne 8 Bo-
gajski, Drogerja i skład tow.
kolonij., Srem. zdz 57 626

Chcesz otrzymać
posadę? Misisz ukończyć kursy
fachowe korespondencyjne profes-
sora Sekulowicza. Warszawa.
Zórawia 42 n. — Kursy wycza-
listownie buchalterji, rachunko-
wości kupieckiej, stenografji, nauki
handlu, prawa kalendarji pisania
na maszynach, towaroznawstwa,
angielskiego, francuskiego, nie-
mieckiego, pisowni oraz gramatyki
polskiej. Po ukończeniu świa-
dectwo. Żadajcie prospektów
nr 4302

Asystentki
techn. dent. samodzielnej w ope-
racyjnej i technice poszukuje za-
raz. Zgłoszenia uprasza się do
Kurjera Poznańskiego
zdz 58 082

Potrzebna
nauczycielka dla 3 dzieci od 7-10
lat z językiem francuskim na
wieś. Oferty Kurjer zdz 58 706

Szofer
z praktyką znający się także na
ogrodnictwie potrzebny na wieś
od 15. 10. 20. Zgłoszenia Kurjer
zdz 58 725

Apteka
w Miejskiej Górze poszukuje za-
raz administratora. Warunki
bardzo korzystne. Łaskawe zgło-
szenia proszę kierować do Apteki
dw 2363

Potrzebna
zaraz do Gdańska korespondent-
ka książkowa znająca stenografię.
Zgłoszenia z podaniem warunków
pisemnie pod adres pani Piska,
ul. Ratajczaka 28, I. zdz 58 757

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem po-
trzebna zaraz. Sołacz, nad Wier-
bakim 2, parter, lewo.
zdz 58 791

Panny
do ręki przyjmie Nowy Rynek 2,
skład. zdz 58 941

**Nauczycielka-
wychowawczyni**
do dwojga dziewcząt od 10-12
lat zaraz potrzebna. Oferty z od-
pisami świadectw fotografij i po-
daniami warunków proszę nadsy-
łać „Par“, Toruń, Szeroka 46 pod
„627“. Pw 5967-64,389

Spodniarza
na dobrą miarową pracę przyjmie
zaraz mistrz krawiecki Szumnar-
ski, W. Garbary 6. Pw 5961-40,120

Elewa
z ukończoną szkoła handlową po-
szukuje przedsiębiorstwo zżobowa.
Zgłoszenia Kurjer zdz 58 727

WORKI DO CEBULI

poleca sw 10871
Poznańska Wytwórnia Worków
Tel. 73-50. Poznań, ul. Kościelna 24. Tel. 73-50.

Humor zagraniczny

Wykapałbyś się, mój synu — wszak jutro twój ślub!
— A jeżeli w ostatniej chwili, małżeństwo nie dojdzie
do skutku?

(Newjorker) S. F.

Przedpłata na październik 1929 r. za oba wydania razem wliczenie tygodn. do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Po-
znanu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86,
kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską
w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskroć w
wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie
nieodstarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej
150 gr./przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 1-lamowego milim.
Ogłoszenia skompikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wyda-
nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża; do wyda-
nia wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobnie ogłosze-
nia słowo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1-9.